

İDARE

Dahiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl 9

Nisan 1936

Sayı 97

RESMÎ KISIM

Başbakan İsmet İnönünün Bozanönü - Isparta, Afyon - Karakuyu hatlarını açarken irat buyurdukları nutukları:

Tayinler

Mart 936 ayı içinde takdir edilenler

Vekâlet emrine alınanlar

1/3/936 dan 1/4/936 ya kadar işi bitirilen emekli ve öksüz aylıkları

Kanunlar

Tefsirler

T. B. M. M. kararları

Kararnameler

Nizamnameler

İdare teşkilâtında yapılan değişiklikler

Tamimler

Aramızdan ayrılanlar

GAYRİ RESMÎ KISIM

İdarî ve Adlî Otoriteler tefrikine ait

Prensibin müeyyideleri (Mabait)

İbrahim Âli Erberk

Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş.

1936

Resmî Kısım

Başbakan İsmet İnönünün Bozanönü - Isparta, Afyon - Karakuyu hatlarını açarken irat buyurdukları nutuklar

Bozanönü - Isparta şube hattı açış nutku

“— Arkadaşlar; Isparta’nın sevindiği bugüne iştirak etmek için hep beraber burada bulunuyoruz. Ankaradan ben ve arkadaşlarını çok sevdiğimiz Isparta’ya bugünü kutlamak için geldik. Büyük Millet Meclisi muhterem reislerini ve muhterem azasım bu merasime iştirak etmek için bilhassa tavzif ettim.

Arkadaşlar, etraftaki vilâyetlerimizden hemen yedi sekiz vilâyetin güzide heyetleri bugün aramızda Isparta muhitine şeref vermektedirler. Bütün bu alâka, iki gündenberi kutladığımız Cumhuriyet eserlerini bütün memleketin gözü önünde canlandırmak için güzel bir vesiledir.

Arkadaşlar; eserler parça parça mütalea edildiği zaman hepsinin hususî kıymetleri vardır, fakat arkadaşım Kemal Ünal’ın söylediği gibi büyük manevî kıymetini, siyasî manasını gözönünde canlandırmak daha ziyade istifadelidir. Burada ilerliyen, yapan ve her gün yeni eserler vücuda getiren Türkiye’nin ufak bir modelini canlandırmış oluyoruz. Ma-

den, fabrika, demiryolu... Bu sahalarda Cumhuriyetin hergün kazandığı zaferler için, iki gündenberi açtığımız yeni müesseseler sevinilecek, övünülecek eserlerdir. Bu eserler kadar bunlardan daha fazla ehemmiyetli olan yedi sekiz vilâyet halkının canlı inkılâp fikirleriyle beslenmiş inkılâp fikirleri etrafında toplanmış olması, Atatürk'ün kuvvetli ve feyizli eliyle açılan yolda bütün Türkiye'nin bir vücut gibi ilerliyen bir manzara göstermesidir. Asıl memleketin memnun olacağı, içerde ve dışarda herkese göstereceği mana bu noktadadır.

Arkadaşlar; yeni Türkiye'yi, canlı, ümitli, kendine güvenir, çalışkan ve azimli, bütün manasiyle ve şekliyle siz burada, temsil ediyorsunuz. Yeni Türkiye Cumhuriyet çocukları, Atatürk çocukları yüreklerinde kuvvetli, bileklerinde kuvvetli, anlayışlarında kuvvetli ve daima ileri giden bir kudret kaynağıdır. Memlekette birçok eserler yapılmıştır ve daha birçok eserler yapılacaktır. Bunların hepsi her şeyden evvel vatandaşların kendilerine güvenmeleri, çalışmakta ısrar etmeleri, içerden ve dışardan gelecek her müşkülâtı yenmek için kafalarında, yüreklerinde, bileklerinde kuvvet bulmaları ile kabildir. Burada küçük çocuklarımızdan en yaşlılarımıza kadar hepimizin yüzünde büyük mücadeleleri başarmak, memleketi yükseltmek iradesi tecessüm ediyor. Bütün memleket havasında akis yapacak olan şey, yeni Türkiye anlayışı için Isparta ovasında ün verdiğimiz bu güzel Örnektir. Ispartayı her gelişimde bir evvelinden daha ileri ve daha canlı gördüm. Bu sefer gördüğümüz canlılık zannederim ki benim gibi bütün arkadaşların da dikkatini celbetmiştir. İki üç sene sonra Ispartaya geldiğimiz zaman — biliyorum daha iyi olması için ne lâzımdır — yeni eserlerle daha sevinçli bulacağımızı kuvvetle umuyorum.

Arkadaşlar; şimdi müsaadenizle güzel Ispartayı gezelim.

Bu açtığımız yeni demiryolu ümid ederim ki güzel Ispartaya yeni faydalar getirecektir. İşin güzel tarafı, bütün memleketin ve Büyük Millet Meclisinin Isparta'yı sevindirmek için katlandığı bu tatlı külfettir. Ispartalıları, kendilerini B. M. Meclisine bu kadar sevdirdiklerinden dolayı, kutlamak isterim. Şimdi müsaade buyurursanız hep beraber şehri gezelim. Ispartalılara muhabbet ve selamlarımızı bir de şehirde ifade edelim.,,

Afyon - Antalya hattının Afyon - Karakuyu kısmının açılış nutku

“— Arkadaşlar;

Uzunluk itibariyle kısa olan bir hattı açıyoruz. Fakat bunun ehemmiyetini ifade etmek için arkadaşlarımız pek güzel sözler söylediler. Etrafında bulunan vilâyetlerimizin gözide heyetleri bu merasime iştirak ettiler. Bilhassa Büyük Millet Meclisinin yakın alâka göstererek muhterem reislerini ve ayrıca seçilmiş heyetlerini göndermek lûtfunda bulunması, bu hatta memleketin verdiği ehemmiyeti ifade etmektedir, Akdenize yeni bir istikamette çıkmak için yolun yarısı tamamlanmış bulunuyor. Çok ümit ederim ki, yakın bir zamanda Antalyada bu hattın tamamının açılma resmini yine hep beraber kutlıyacağız. (Yaşa sesleri, alkışlar). Afyon - Karakuyu hattını açmakla ben hakikî bir heyecan, sevinç, hissediyorum. Çünkü bunun olmaması yüzünden memleket müdafaasında çok sıkıntı ve çok ıstırap çekilmiştir. Bu kadar kısa bir hattın memleket müdafaasında yaptığı işi yüz binlerce öküz arabasıyla yaptırmak ya mümkündür, ya mümkün değildir. Bu iltisak hattının, muhtelif ana hatları birbirine raptetmek noktasından, memleket müdafaası bakımından ehemmiyeti pek çoktur. Şimdiye kadar yapılan şi-

mendifer inşaatında iltisak hatlarına çok az ehemmiyet verilmiştir. Bu, hattı sathî gibi görenler için fazla masraf zannolunabilse de, İktisadî bakımdan zamanında çok esaslı tesirler göstermiştir.

Hakikatte Afyon mıntakasıyla bu havali bir olduğu halde İzmirle Kasaba hattının uzun zaman bağlanmaması, buralarını âdeta ayrı bir mıntaka haline getirmiştir. Bu iltisak hatları memleketin İktisadî ve millî birliğini vücuda getirmek noktasından çok kıymetlidir. Arkadaşlar, bu hat Büyük Millet Meclisinin ve Cumhuriyet Halk Partisinin şimendifer siyasasını canlandırması itibariyle bilhassa dikkatinizi celbetmiye lâyıktır. Bu hattı inşa etmek, Anadolu, İzmir Kasaba hattıyla Aydın hattını satınaldıktan sonra mümkün olmuştur. Ondan sonra da bu hattı devlet kendi haznesinden yapmıştır.

Şimdi ufak bir hulâsa yapalım: Bu hattı imparatorluğun niçin yapmadığını tasavvur ediyorum. Bir defa imparatorluk haznesinden şimendifer yapmak lâzımdır ki, bu iş, iktidarının ve siyasî zihniyetinin haricinde idi. Ondan sonra Anadolu, İzmir, Aydın hatlarını satınalmak kararını vermek lâzımdı ki, bunda iktidarı, anlayışı ve maddî imkânı yoktu. Hiçbirisi yoktu. Binaenaleyh bu iltisak hattı diğer şimendiferleri devletleştiren ve bütün şimendiferler işletmesini memleketin İktisadî müdafaası için bir vazife gözü ile gören Cumhuriyet idaresinin, Cumhuriyet Halk Partisinin siyasetine canlı bir misaldir. (Alkışlar) Bizi burada toplıyan ve her birimizi coşkun sevinç hislerine sevkeden bu mes'ut başarıdan dolayı hepinizi kutlamak isterim. (Kutlu olsun! sesleri)

Arkadaşlar, Büyük Millet Meclisinin kıymetli alâkasından, memleketin iktisadiyatında, idaresinde, inkişafında ib-

zal ettiği büyük himmetten dolayı hepimizin tazim hislerini uyandırmak isterim.

Arkadaşlar, her millî toplantıda olduğu gibi bugün de, daima en iyi ve en doğru yolu gösteren kuvvetli, kudretli yüce Atatürkün adım saygı ile anmak hepimiz için borçtur. (Şiddetli ve sürekli alkışlar) Müsaade buyrunuz bize rakamlar üzerinde izahat veren ve münhasıran kendi emeklerimizin eseri olan bu hattı vücuda getirmek için değerli varlıklar gösteren B. Razi'ye ve onun kıymetli muavinlerine ve hatta çalışan mühendis ve müteahhitlere, hissiyatınıza tercüman olarak, teşekkürlerimi ifade ederim. (Alkışlar) Arkadaşlar, şimdi hep beraber bu hattın açılış resmini yapalım. Nafia Vekilimizin diğerk hatları açması için kendisine muvaffakiyetler dilerim,,,

TAYİNLER

VALİLER

Sayı: 4079

Açık bulunan Tokat valiliğine Diyarbakir valisi Faizin, Diyarbakir valiliğine Adliye Müfettişlerinden Feridin, Niğde valiliğine Kırklareli eski valisi Faikin, Hakkâri valiliğine Van vali muavini Mithat Kemalın, Bitlis valiliğine vekâlet seferberlik müdürü Hasan Fehminin, Bingöl valiliğine ikinci sınıf mülkiye müfettişlerinden Şefikin tayinleri Dahiliye Vekilliğinin 18/2/936 tarih ve 1413 sayılı tezkeresi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 19/2/936 da onanmıştır.

19/2/936

Sayı. 4073

Açık bulunan Çorum valiliğine Niğde valisi Ziya Tekelinin, Muğla Valiliğine Tokat Valisi Recai Gürelinin naklen tayinleri, Dahiliye Vekilliğinin 14/2/936 tarih ve 1200 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 17/2/936 da onanmıştır.

17/2/936

BAŞMÜŞAVİR

Sayı. 4078

Açık bulunan Birinci Umumî Müfettişlik Başmüsavirliği-

ne mahallî idareler umum müdürü Naci Kıcımanın tayini Dahiliye Vekilliğinin 18/2/936 günü ve 1414 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 19/2/936 da onanmıştır.

19/2/936

VALİ MUAVİNİ VE HUKUK İŞLERİ MÜDÜRLERİ

Sayı. 12020

Diyarbakir Vali Muavinliğine Birinci Umumî Müfettişlik eski İskân Müşaviri Kâzımın, Seyhan Umuru Hukukiye Müdürlüğüne İzmir Umuru Hukukiye Müdürü Dilâverin, İzmir Umuru Hukukiye Müdürlüğüne Edirne Umuru Hukukiye Müdürü Seyfeddinin, Edirne Umuru Hukukiye Müdürlüğüne Seyhan Umuru Hukukiye Müdürü Hilminin tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

4/3/936

MÜLKİYE MÜFETTİŞLERİ

Sayı. 12033

Açık olan üçüncü sınıf mülkiye müfettişliğine Tosya Kaymakamı Şemseddinin, Akhisar Kaymakamı Rauf Cavidin, Mustafakemalpaşa Kaymakamı Hayrının, Gemlik Kaymakamı Ganinin, Birinci Umumî Müfettişlik yazı işleri müdürü

Halisin naklen tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

2/30/936

KAYMAKAMLAR

Sayı. 12061

Açık olan Hizan Kaymakamlığına eski Bitlis Kaymakamı Yahya Ömerin, Sivrice Kaymakamlığına Hakâri eski Kaymakamı Asafın, Şiran Kaymakamlığına Beşiri Kaymakamı Kemalın, Milâs Kaymakamlığına Beypazarı Kaymakamı Rasimin, Beypazarı Kaymakamlığına Arapsun Kaymakamı Nailin, Arapsun Kaymakamlığına Haymana Kaymakamı Nasuhinin, Haymana Kaymakamlığına Bursa maiyet memuru Sadinin, Kotum Kaymakamlığına Ermenak Kaymakamı Salâhaddinın, Ermenak Kaymakamlığına Konya maiyet memuru Esat Kayanın, Malkara Kaymakamlığına Torbalı Kaymakamı Nazımın, Torbalı Kaymakamlığına Birinci Umumî müfettişlik eski iskân müşavir muavini Nacinin, Çine kaymakamlığına Lâpseki kaymakamı Necatinin, Lâpseki kaymakamlığına Mülkiye mezunlarından Durak nahiyesi müdiri Cemilin, Karakoçan kaymakamlığına Silvan kaymakamı İzzettinin, Silvan kaymakamlığına mülkiye mezunlarından Ekremın, Hendek kaymakamlığına Gerede kaymakamı Şakirin, Gerede kaymakamlığına Lâdik kaymakamı Ramizin, Lâdik kaymakamlığına Araç kaymakamı Raufun, Araç kaymakamlığına hukuk mezunlarından Aydın maiyet memuru Mümtazın, Bismil kaymakamlığına Siverek kaymakamı Nedimin, Siverek kaymakamlığına Eminönü Kaymakamı Raifin, Eminönü Kaymakamlığına Geyve kaymakamı Ağahın,

Geyve kaymakamlığına Hukuk mezunlarından Heybeliada nahiye müdürü Hamdinin, Adıyaman kaymakamlığına Viranşehir kaymakamı Cemalin, Viranşehir kaymakamlığına mülkiye mezunlarından Urfa maiyet memuru Zühtünün, Gemlik kaymakamlığına Karasu kaymakamı Zekinin, Karasu kaymakamlığına Hukuk mezunlarından Nizamettinin, Tosya kaymakamlığına Kavak kaymakamı İsmail Hakkının, Kavak kaymakamlığına Hukuk mezunlarından İzmir maiyet memuru Fazılın, Kuşadası kaymakamlığına İnegöl kaymakamı Haşimin, Kula kaymakamlığına Yenişehir kaymakamı Necmettinin, Yenişehir kaymakamlığına Kula kaymakamı Cemalin, Bergama kaymakamlığına Salihli kaymakamı Kâmilin, Salihli kaymakamlığına Bergama kaymakamı Fikrinin, Fatsa kaymakamlığına mülkiye mezunlarından Uzumsa nahiyesi müdürü Kemalin, Uluborlu kaymakamlığına mülkiye mezunlarından Virancık nahiyesi müdürü Sadinin, Gördes kaymakamlığına mülkiye mezunlarından Yenice nahiyesi müdürü Celâlin, Bozkır kaymakamlığına hukuk mezunlarından Havza nahiyesi müdürü Ruhinin, Mustafakemalpaşa kaymakamlığına üçüncü sınıf mülkiye müfettişlerinden Fuat Kâmilin, Silifke kaymakamlığına eski Çapakçur kaymakamı Recainin, Orhaneli kaymakamlığına mülkiye mezunlarından Söğütalan nahiyesi müdürü İsmail Hayrinin, Eğil kaymakamlığına Çine kaymakamı Hulûsinin, naklen ve yeniden tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

6/3/936

MEKTUPÇULAR

Sayı. 11986

Açık olan Van mektupçuluğuna Erzincan mektupçusu Şevketin, Erzincan mektupçuluğuna eski Görele kaymakamı Raufun, Tokat mektupçuluğuna Niğde mektupçusu Kâzımın, Niğde mektupçuluğuna Burdur mektupçusu Abdurrahman'ın, Burdur mektupçuluğuna Malatya mektupçusu İsmail Hakkının, Malatya mektupçuluğuna eski Mardin tahrirat müdürü Muhittinin, Ağrı mektupçuluğuna Kars mektupçusu Şerefın, Kars mektupçuluğuna Borçka Kaymakamı Fahredinin; Sivas mektupçuluğuna eski Mersin tahrirat müdürü Süleyman Saminin, Urfa mektupçuluğuna Gümüşane mektupçusu Behçetin, Gümüşane mektupçuluğuna Urfa mektupçusu Seyfinin, Bitlis mektupçuluğuna eski Malatya tahrirat müdürü Agâh Hamdinin, açık olan Borçka kaymakamlığına Sivas mektupçusu Fahrinin tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

19/2/936

Sayı. 12099

Samsun vilâyeti mektupçusu Talâtın açık olan Çanakkale mektupçuluğuna nakliyle yerine Zonguldak eski mektupçusu olup halen Vilâyetler İdaresi Umum Müdürlüğü ikinci şube şefliğinde çalışan Sait Karamanın ve Bingöl vilâyeti mektupçuluğuna da Yıldızeli eski kaymakamı Yusuf Sıtkının naklen ve yeniden tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

1/4/936

TAKDİRLER

936 mart ayı içinde

KAYMAKAMLAR

ArapSun Kaymakamı Nail Ankaranın Karakeçili na-
Öktem: hiyesi müdürü iken yolların
yapılmasında ve köy koru-
larını sanatmasından ötürü
5/11/935 tarihinde Ankara
Vilâyetince takdir edilmiştir.

Akdağ Kaymakamı M. Ali Mektep ve muhacir evleri
Alpsur: inşaatında gösterdiği gayret ve
muvaaffakiyetten ötürü Yozgat
Valiliğince takdir edilmiştir.

Keşan Kaymakamı Hamdi Kazaya yerleştirilen göç-
Orhon: menlerin topraklarının dağılı-
şında ve dağıtılan toprakların
tapuya bağlanması işlerindeki
yararlı çalışmasından ötürü
Edirne Valiliğince takdirname
verilmiştir.

Meriç Kaymakamı
Memduh Erberk:

Kazaya yerleştirilen göçmenlerin topraklarının dağılışı ve dağıtılan toprakların tapuya bağlanması işlerindeki yararlı çalışmasından ötürü Edirne Valiliğince takdirname verilmiştir.

MEKTUPÇULAR

Zonguldak mektupçusu
H. Uluğ:

Mektupçuluk kaleminde üzerine düşen ödevi içten gelen dürüstlük ve çabuklukla yaptığından, Urbaylık vekâleti zarfında vilâyetin önemli yolları üzerinde güzel dükkân ve eczaneler yaptırarak şehri güzelleştirdiğinden ötürü Vilâyetçe takdir edilmiştir.

Kastamonu mektupçusu
Tevfik Eşmeli:

Urfa Saylavı Ali Saip adresine gönderilen Salih ve Süleyman imzalı bir mektupta Cumhurreisi ATATÜRK'e karşı suikast teşebbüsünde bulundukları

görülmüş ve pek önemli olan bu meselenin mektupçu tarafından tahkiki neticesinde işin mürettep ve sania olduğu meydana çıkartılmış olmasından ötürü Kastamonu Valiliğince takdir edilmiştir.

Sinop mektupçusu
Toros:

Rıfat

Vilâyete ve mektupçuluk kalemine ait muamelât ve muhaberatın tanzim ve günü gününe tedviri ve iki ay vali vekâleti esnasında muntazam çevirmesinden ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Sinop mektupçusu
Toros:

Rıfat

Isparta nufus müdürü iken asıl vazifesinden gayri işleri de gördüğü ve muvaffak olduğu için Isparta Vilâyetince takdir edilmiştir.

VEKÂLET EMRİNE ALINANLAR

No. 12085

Görülen idari lüzuma binaen Şavşat kaymakamı Hayrinin vekâlet emrine alınması tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

20/3/936

EMEKLİ VE ÖKSÜZ AYLIKLARI

**1/3/936 dan 1/4/936 ya kadar İç Bakanlığınca işi biten
emekli ve öksüz aylıkları:**

<u>Memuriyet ve ismi</u>	<u>Nev'i tahsis</u>
Beşkonak nahiyesi müdürü Şerif Hayri	Tekaüt
Tokat meb'usluğundan mütekait İbrahim Nazım	Yetim
Sirkeci belediye tahsil şubesi tahsildarlarından açıkta İsmail Hakkı	„
Duhuliye müdürlüğü tahakkuk memuru Şevket	„
Tekirdağ nüfus müdürü M. Fehmi Güner	„
Okam nahiyesi müdürü Suat Aktürk	Tekaüt
Edirne valiliğinden mazul Hüseyin Celâl	Yetim
Petürge hususî muhasebe tahsildarı Mehmet	Tekaüt
Bolu istatistik müdürlüğünden mütekait Mustafa	Yetim
Afyonkarahisar mutasarrıfı Sezai	„
Balya kazası nüfus kâtibi Mehmet	„
Merküze nahiyesi eski müdürü Şakir	„
Seyitgazi nüfus memuru Mustafa Sabri	Tekaüt
Limni mutasarrıfı Nail	Yetim
Bafra tahrirat kâtibi İhsan Acar	Tekaüt
Gümüşane tahrirat müdürü İbrahim	Yetim
Zührevî hastalıklar müdürlüğü başkâtibi Sadık	„
Beyoğlu dairesi ser tabibi Samoel Barzilai	„
Hasköy belediye şubesi tahakkuk memuru İbrahim Sıtkı	„
Kars iskân memuru Numan	„

Memuriyet ve ismi

Mülga iâşe müdürlüğü ambar memuru Halil
 Seyitgazi eski nahiyesi müdürü Sadettin
 Küre tahsildarlığından mütekait Şahin Fazlı
 Kayseri hususî muhasebe tahsildarı Süleyman
 Beyoğlu belediye şubesi evlendirme memuru
 refiki Ali Galip
 Iğdır nahiyesi müdürü Şevki Ozan

Nev'i tahsis

Tekaüt
 “
 Yetim
 “
 Tekaüt
 Tekaüt

KANUNLAR

Memurin Kanununun bazı maddeleri ile buna müzeyyel olan 1777 sayılı kanunun 3 üncü maddesinin tadili hakkında kanun

Kanun No: 2919

Kabul tarihi: 16/3/1936

Madde 1 — 788 sayılı Memurin Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Teadül kanununa bağlı bir numaralı cetvelin A ve B serilerine dahil ve tayinleri merkeze ait bütün memurların sicilleri vekâlet veya dairelerinde ve tayinleri vilâyetlere ait memurların sicilleri de vilâyetlerde bulunur. Tayinleri vilâyetlere ait memurlardan icap edenlerin sicillerinin merkezde bulundurulması da caizdir.

A serisine dahil olan memurların sicillerinin birer sureti Başvekâlete verilir ve bu memurların sicillerinde yürütülecek vukuat muntazaman Başvekâlete bildirilir. Başvekâlette bu sicil işleri için bir kalem teşkil olunur.

Ücretle istihdam edilen ve D cetveline dahil bulunan daimî memurların sicilleri de maaşlı memurlar gibi yukardaki fıkralar hükmüne göre tutulur.

Vekâletlerce her sene memurların kıdemlerini gösteren tablolar neşrolunur.

Bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene içinde Memurin Kanununun gösterdiği şeraite göre tercümeihal vermeyen memurların cezaen bir maaşı kesilir. Tercümeihal verildiği halde sicil muamele ve vukuatını vaktinde yürütmü-

yen alâkalı memurlar da yukarki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Madde 2 — Memurin Kanununun 25 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Memurlara verilen takdirnameler kıdeme ve fiilî hizmete müessir değildir. Ancak kıdemleri müsavi olan memurların terfiinde sicile geçmiş takdirname rüçhan hakkı bahşeder.

Madde 3 — Memurin Kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1777 sayılı kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her derece ve sınıftaki memur lüzumu sabit olduğu takdirde, tayinindeki usule göre mensup olduğu vekâlet veya umum müdürlüğün emrine alınabilir. Bu takdirde on beş seneden aşağı hizmeti olanlara dörtte bir, on beş seneden yirmi seneye kadar hizmeti olanlara üçte bir, yirmi seneden fazla hizmeti olanlara yarım maaşları nispetinde; hizmet müddetleri on beş seneye kadar olanlar için iki sene ve hizmetleri on beş seneden yukarı olanlar için üç sene müddetle maaş verilir. Bu müddetler, memurun vekâlet emrine alındığı tarihten başlar. Yukarıdaki hükme göre vekâlet emrine alınan memurlardan vekâlet emrine alındıkları tarihten itibaren hizmet müddeti on beş seneye kadar olanlar dört sene ve hizmet müddeti on beş seneden yukarı olanlar altı sene zarfında bulundukları dereceye muadil veya bir derece aşağısındaki bir memuriyete tayin edilmeyenlerle tayin olunduğu halde o memuriyeti kabul etmeyenler haklarında Tekaüt Kanununun 13 üncü maddesi hükümleri mecburî olarak tatbik edilir. Şu kadar ki, memur bu müddeti beklemeksizin kendi hakkında Tekaüt Kanununun tatbikini isterse mecburî hizmet müddetini doldurmuş olmak veya 1237 numaralı kanunun hükmünü yerine getirmiş bulunmak şartile bu isteği kabul edilir. Ancak muhakeme altına alınmış memur-

lar hakkında Tekaüt Kanununun tatbik mecburiyeti muhakemenin neticesine bırakılır.

Madde 4 — Memurin Kanununun 64 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Devlet, idarei hususiye ve belediyeler hesabına memleket içinde tahsil görenlerden orta tahsili bitirenler beş, yüksek tahsili bitirenler sekiz sene müddetle ve aynı idareler hesabına ecnebi memleketlerde Hükümetin tayin ettiği müesseselerde tahsilini bitirenler de tahsil müddetlerinin iki misli kadar meslek ve ihtisasları dahilinde hizmete mecbur ve bunun için bizzat alâkadar dairelere derhal müracaatla mükelleftir.

Bu suretle müracaat vukuunda kadroda açık bir memuriyet bulunmasa bile bunların kanunen tayin edilebilecekleri memuriyete mahsus (maaş ve emsali hasılı kendilerine ücret olarak verilmek şartile) meslek ve ihtisasları dahilindeki vazifelerde stajiyer olarak istihdam edilirler. Bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tayinleri mecburidir. Stajyerlikte geçirecekleri müddet namzetlik müddetine ve mecburî hizmetlerine mahsup edilir. Ancak bunların askerlikte geçirecekleri müddetler mecburî hizmete mahsup edilmeyip umumî hükümlere tâbidir. Hizmete alınmak için müracaat etmeyenler ile mecburî hizmet müddetini ikmal etmeden evvel vazifeden ayrılanlar tahsil müddetilerince kendilerine yapılan masrafı faizile birlikte ödemeğe mecburdurlar. Hususî kanunlar ile bu kanuna göre mecburî hizmete tâbi olanlardan banka, imtiyazlı şirket veya her hangi bir hususî müessesede iş isteyenlerin mecburî hizmetlerini ifa ettiklerini veya tazminatı ödediklerini vesika ile ispat etmeleri lâzımdır. Bu şekilde vesika göstermeyen mecburî hizmet erbabını istihdam eden müesseseler kanunun tayin eylediği tazminatı üzerlerine almış olurlar.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanun ahkâmım icraya İcra Heyeti memurdur.

18/3/1936

788 numaralı kanun 336

1237 „ „ 888

452 „ „ 1229

1683 „ „ 1517

1777 „ „ 1760 sayılı Resmi Gazetededir.

TEFSİR**Dahiliye Memurları hakkındaki 1700 numaralı kanunun
ikinci maddesinin tefsiri**

Tefsir No. 219

Mülkiye Mektebi ve Hukuk Fakültesi mezunları Dahiliye Vekâletinin merkez ve vilâyetler beşinci derecedeki memurluklarının bütün sınıflarına tayin olunurlar ve stajlarını bu sınıflarda görebilirler. Ancak ayrıca başka istihkakları yoksa kendilerine 25 liradan fazla maaş verilmez.

20/3/1936

1700 numaralı kanun 1524 sayılı Resmî Gazetededir.

T. B. M. M. KARARLARI

Hayvanlar Vergisi misil zamlarının kesri munzam hesabına ithal edilmemesi lazım geldiğine dair

Karar No. 932

1 — 1454 sayılı kanunun 13 üncü maddesinde (yukarıdaki matrah ve miktarlar üzerinden alınacak vergi) denilmek suretile alınacak kesri munzamların vergi matrahının asıl olan miktarına atfedilmekte olması,

2 — Misil zarcılarından da kesri munzam alınacağına dair bir kaydı kanunî bulunmaması,

3 — Misil zamlarının fasıllara tefrik edilmiş olan Hayvanlar Vergisi Kanununun ceza faslında gösterilmiş olması,

4 — Ceza faslında gösterilen misil zamlarının vergi olmayıp fiili memnu için tayin edilmiş bir nevi ceza mahiyetinde olduğu, Hayvanlar Vergisi Kanununun yirminci maddesinin ikinci fıkrasında (deftere kaydedilmiyen veya nakil yahut ifraz tezkeresi almaksızın kaza haricine nakledilen ikinci maddenin (E) fıkrasında zikri geçen damızlık hayvanlardan nevilerine göre bu kanun mucibince tarhedilecek vergi miktarının yarısı cezaen tahsil olunur) denmesi,

5 — Varidat bütçesinde her nevi vergiler ile cezalar ayrı ayrı fasıllara konularak misil zamlarının cezayı nakdiler faslına kaydedilmesi ve bu suretle yapılan hesabı kat'îlerin Büyük Millet Meclisince de tasdik edilmekte bulunması,

6 — Tevhidi Küsurat Kanununun neşrinden evvel dahi sayım vergisile diğer vergilere zammolunan misillerin munzam kesirlerin hesabına karıştırılmamakta olması,

7 — Kanun ile tahdid edilmiş olan misil zamlarının da kesri munzama tâbi tutulması, fiili memnuu irtikâp eden mükellef hakkında kanunen muayyen olan ceza hudut ve miktarının tevsi ve tezyidi mahiyetinde olup, bunun kavaidi esasiyeye muhalif bulunması,

Sebeplerde hayvanlar vergisi misil zamlarının kesri munzam hesabına ithal edilmemesi lâzım geldiğine karar verilmiştir.

25/3/1936

KARARNAMELER

2

Kararname No. 4192

Kars Vilâyeti dahilinde topraksız olan yerli halk ile göçmenlerin topraklandırılması için 1505 sayılı kanunun 4 üncü maddesi hükmüne istinaden bu kanun hükümlerinin mezkûr vilâyete de teşmili; Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekilliğinin 3/3/1936 tarih ve 2748/2 sayılı tezkeresile yapılan tekfili üzerine İcra Vekilleri Heyetince 12/3/1936 da onanmıştır.

12/3/1936

2

Kararname No. 4196

Bütün memlekette saatlerin doğru olarak bir yerden ayarlanabilmesi için İstanbul Rasathanesince hazırlanan ilişik iki kıt'a talimatname ile izahnamenin ve merbutu şemanın tasdiki, Maarif Vekilliğinin 8/2/1936 tarih ve 5708 sayılı tezkeresi ve Nafia Vekilliğinin 16/1/1936, 3/3/1936 tarih ve 66, 265/126 sayılı mütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 13/3/1936 da onanmıştır.

13/3/1936

**İstanbul Rasathane s inin Osmaniye telsizle neşrettiği
O—NO—GO saat işaretlerinin verilmesi hakkında talimat**

1 — İstanbul Rasathanesi Osmaniye telsiz merkezile her

gün saat (1) de arsiulusal saat işaretlerini neşredecektir.

2 — Rasathane ile İstanbul telsiz muhabere merkezleri arasındaki doğru telefon hattı her gün (10) u (50) dakika geçe açılacak, hat muayene ve muhabere merkezindeki role ayar edilecek ve (10) u (45) dakika geçe Rasathane Osmaniyeye bağlanmış olacaktır.

3 — Rasathane 54 üncü dakika içinde telsizin çalıştığını anladıktan sonra hattı, işaret cihazlarına bağlıyacaktır.

4 — Gerek rölelerde ve gerek neşir cihazındaki zaman teahhürünün her gün için sabit asgarî bir miktarı muayyen tutulması temin edilecektir.

5 — Neşredilen saat işaretlerinin millî kıymetinden başka arsiulusal da mühim bir kıymeti bulunduğu cihetle işaretler daima rasathane tarafından alınarak mukayese ve tetkik edileceği gibi telsiz muhabere merkezlerinden de kaydettirilecektir. İşaretler herhangi bir gayri tabiîliğe uğrarsa gerek rasathanenin ve gerek telsiz mühendisliğinin müşterek teşebbüslerde hemen sebebi bulunacak ve gayri tabiîlik izale edilecektir. Sebep o gün görülebilir ve kaçınılabılır bir vaziyette olduğu anlaşılırsa müsebbibi mes'ul tutulacaktır.

6 — İşaret rakkasında zamanî bir hata olur ve bu hata telsiz işaretinin mukayesesile anlaşılmiş bulunursa verilen işaretler muayyen bir işaretle ilga edilir. Ve buna imkân vermek için telsiz merkezi mutad muhaberesine (11) i (1) dakika geçe başlar.

Osmaniye telsizi ile neşrolunan saat işaretlerinin alma verme talimatnamesi

1 — Osmaniye telsizi muayyen tulümevç üzerinden her

gün İstanbul Rasathanesinin verdiği Türkiye saatini saat (11) de neşredecektir.

2 — Rasathane ile İstanbul telsiz muhabere merkezi arasındaki doğru telefon hattı her gün (10) u (50) dakika geçe açılacak, hat muayene ve muhabere merkezindeki role ayar edilecektir. Muhabere merkezde Osmaniye merkezi arasındaki hat ve role dahi muayene edildikten sonra (10) saati (54) dakika geçe rasathane Osmaniye'ye bağlanmış olacaktır.

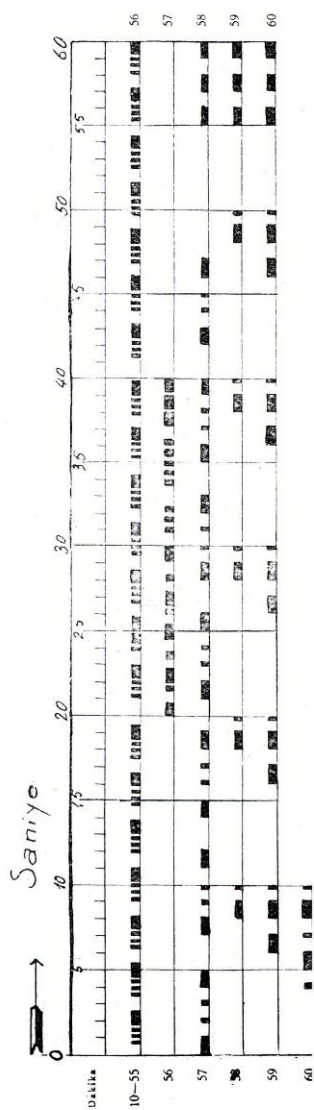
3 — Rasathane 54 üncü dakika içinde telsizin çalıştığını anladıktan sonra hattı, işaret cihazlarına bağlayacaktır.

4 — Gerek rölelerde ve gerek neşir cihazındaki zaman teahhurunun hergün için sabit asgarî bir miktarı muayyen de tutulması temin edilecektir.

5 — Neşredilen saat işaretlerinin millî kıymetinden başka arsiulusal da mühim bir kıymeti bulunduğu cihetle işaretler daima rasathane tarafından alınarak mukayese ve tetkik edileceği gibi telsiz muhabere merkezinden de kaydettirilecektir. İşaretler herhangi bir gayri tabiîliğe uğrarsa gerek rasathanenin ve gerek telsiz mühendisliğinin müşterek teşebbüsü ile hemen sebebi bulunacak ve gayri tabiîlik izale edilecektir. Sebep, o gün görülebilir ve kaçınılabılır bir vaziyette olduğu anlaşılırsa müsebbibi mes'ul tutulacaktır.

6 — İşaret rakkasında zamanî bir hata olur ve bu hata telsiz işaretinin mukayesesile anlaşılmış bulunursa verilen işaretler muayyen bir işaretle ilga edilir. Ve buna imkân vermek için telsiz merkezi mutad muhaberesine (11) i (1) dakika geçe başlar.

7 — Bir arıza dolayısıyla işaretler verilemezse telsiz merkezi muayyen bir işaretle bozukluğu neşredecektir. Ve saat işareti için ayrılmış olan 7 dakika, başka bir muhabereye girilmiyerek boş bırakılacaktır.

Arsiulusal O—NO—GO saat İşaretine aid izahat

Her gün Osmaniye telsizi 12200 metre tulümevç üzerinden İstanbul Rasathanesi saatini neşretmektedir.

Neşir zamanı, Türkiye saatile (10) saat (55) dakikadan (11) e kadar; veya Greniç saatile (8) saat (55) dakikadan (9) a kadardır.

İşaretler merbut şemada gösterildiği veçhile neşrolunur. Şöyle ki: Türkiye saatile (10) saat (54) dakikada veya bundan biraz evvel Osmaniye telsiz merkezi muhaberesini keser. 55 inci dakika başına kadar sükût geçer. 55 inci dakika iptidasından itibaren nihayetine kadar (... —) şeklindeki 21 tane “hazır ol,, işaretleri verilmiye başlar. 56 inci dakika ilk 20 saniye sükûtle geçer. 20 inci saniyeden 40 inci saniye arasında bellilik işaretleri verilir. Ve son 20 saniye tekrar sükûtle geçer. Bellilik işaretleri “Osmaniye, telsiz merkezi, Türkiye saati İstanbul Observatuarı,, ibaresinin sembolüdür. Rasathaneden telsiz rölesine hususî bir cihazla gönderilen bu “hazır ol,, işaretlerde bellilik işaretlerine “iptidâî işaretler Signales preliminaires,, denilir.

55 inci dakikadan itibaren işaret rakkasının yolladığı “aslı işaretler,, denilen asıl saat işaretleri verilmiye başlar.

57 nci dakika başından 47 nci saniyeye kadar nazarı dikkati celbetmek için gayet ağır olmak üzere 7 adet (—..—) şeklindeki dikkat işareti verilir. Ve 8 saniye sükûttan sonra 55 inci saniyeden 58 inci dakika başına kadar 5 saniye zarfında (O—NO—GO) nun ilk hecesi olan (O) harfi yani üç hattan ibaret olan (— — —) işareti verilir. Bu üç hattın üçüncüsünün nihayeti tam 57 inci dakikanın bitimine ve 58 inci dakikanın mebdeline tevafuk eder. 58 inci dakikanın onuncu, yirminci, ellinci saniyelerinde noktaları saniye başlarına gelmek üzere birer N = (— .) işareti verdiği gibi

55 inci saniyeden 59 uncu dakika mebdetine kadar 5 saniye zarfında, geçen dakika nihayetinde olduğu gibi O = (— — —) işaretini verir. Kezalik 59 uncu dakikanın onuncu, yirminci... ellinci saniyelerinde noktaları saniye başlarına gelmek üzere birer G (— —.) işareti verir. Ve aynı veçhile 55 inci saniyeden 11 inci saat başına kadar (O) işaretini verir ve bu veçhile (O — NO — GO) işareti bitmiş olur ve 11 inci saatin ilk dakikasının 10 uncu saniyesi zarfında da hitam işaretini verir.

Mühim olan berveçhiati üç noktayı nazarı dikkat altında bulundurmak lâzımdır.

1 — Yukarda izah olunduğu veçhile onar saniye başlarını veren bütün işaretlerde derececi sıhhat bir saniyenin onda biri kadar olduğundan adi göz kulak usulile (kulakla telefon mismaından ses noktalarını işitmek ve gözle de ayar edilecek saatin rakkas veyahut saniye ibresini takip etmek suretile mukayese etmek ve aradaki farkı yani saatin ilerlediğini veya geriliğini bulmak usulüne göz kulak usulü derler) bu işaretlerin herhangi birinden ayar yapılabilir. Ve iki dakika beş saniye zarfında 25 zaman işareti verildiğinden bunların hepsi ile veya bir kısmı ile mukayese yapılarak alınan ayarın sıhhat derecesi yükseltilir.

Eğer ayar ilmi işlerde yapıldığı veçhile “zaman yazan= kronoğraf, usulile yahut tatbik usulile alınıyorsa 58 inci, 59 ve 60 inci dakika başlarına ait olan işaretler yani üç hattın üçüncüsü nihayetinin verdiği zaman esas tutulmalıdır. Çünkü işaret rakkasında dakika başlarını veren temas dışı en sıhhatli olarak tayin ve tesbit edilmiştir.

2 — Saat işaretlerinin hatları 1 saniye, noktalar ise 0, 1 saniye devam eder. Binaenaleyh ses noktasının kabalığı onda bir saniyeyi geçmediğinden ayarlara ses noktalarının kabalığından bir hata sokulmuş olmaz.

3 — Dakika nihayetlerinde verilen üç hat birer saniye imtidadında olduğu gibi aralıkları da birer saniye devam eder. Binaenaleyh dakikaların son beş saniyesinden her biri hattın başlamasına ve bitmesine tevafuk eyler. Bunlar beşer işaret sayılmakladır ki işaretlerin mecmuu 25 i bulur. Bazı rasathanelerin verdiği işaretlerde 3 hat yerine son beş saniyelere ait olmak üzere 6 nokta verilmektedir.

Telsiz ayarile meşgul olacakların bu izahatı şema üzerinde bir kaç kere tekrar etmeleri lâzımdır.

NİZAMNAMELER

Fındık ihracatının murakabesine dair 4 Teşrinisani 1931 tarihli nizamnamenin bazı maddelerini değiştiren nizamname

Madde 1 — Fındık ihracatının murakabesine dair nizamnamenin 20 kânunusani 1934 tarihinde değiştirilmiş cılan üçüncü maddesi aşağıda yazıldığı gibi tadil edilmiştir:

“Bu nizamname ile tayin edilmiş olan kontrol, malın son ihraç iskelesinden yapılıp ve mallar mühürlenir. Fındık ihraç iskeleleri: Giresun, Trabzon, Ordu, Rize, Ünye, Görele ve Fatsadır. İhracat iskelesinden mühürlü olarak İstanbula gönderilen ve orada herhangi bir sebeple mühürü kaldırılan mal, sahibinin isteği üzerine işbu nizamname hükümleri tatbik edilmek suretile İstanbul Ticaret Odası tarafından yoklama edilerek tekrar mühürlenir. İhracat iskelesi olmıyan yerlerin fındık mahsulü ihracat yapılan iskele ve limanlardan birine gönderilerek orada kontrol edilir.

Madde 2 — Nizamnamenin beşinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Fındıkların olgun bir hale gelmeden toplanması yasaktır. Fındık toplama zamanı istihsal merkezi olan yerlerde malın cinsi, mahallinin iklim ve tabii durumu göz önünde bulundurularak ticaret ve ziraat odalarile borsa bulunan yerlerde bu kurumların ve ziraat memurunun mütalea ve reyleri alındıktan sonra tesbit edilen şekil, şehir ve kasabalarda en büyük mülkiye memuru tarafından toplama işine başlanmazdan en az bir hafta evvel uygun görülecek vasıtalarla ilân edilir.,,

Madde 3 — Nizamnamenin 29 Kânunusani 1934 tarihinde değiştirilmiş olan yedinci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

“Muhtelif seneler mahsulü fındıkların yekdiğerine karıştırılarak ihracına müsaade olunmaz.

Muhtelif nevi fındıklara gelince: Dış pazarlara gönderilecek gerek kabuklu, gerek iç fındıklarda, tombulun sivriye ve sivrinin tombula nisbeti en çok yüzde on olabilir.,,

Madde 4 — Nizamnamenin sekizinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Dış piyasalara gönderilecek fındık neveleri altıncı maddede tesbit edilmiş olan fındıklardır. Bunlar boy itibarile de “Ekstra,, “Sıramal,, ve “Kalburaltı,, namlarile üçe ayrılır. Bu üç nev’e ayrılan fındıkların kuturları aşağıda gösterilmiştir:

Kabuklu fındıkların neveleri:

A — Ekstra: Kutru 15 milimetreden yukarı olanlar,

B — Sıramal: Kutru 9 ilâ 15 milimetre olanlar,

C — Kalburaltı: Kutru 9 milimetreden aşağı olanlar.

Madde 5 — Nizamnamenin 29 kânunusani 1934 tarihinde tadil edilmiş olan onuncu maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Bir parti içindeki çürük, küflü, bozuk ve acı fındıkların nisbeti yüzde yarım, kırık ve ezik fındıkların nisbeti de yüzde birden fazla olmayacaktır.

Fındığın sivri ve tombul oluşuna göre vurgunların nisbeti değişir. Tombullarda vurgun nisbeti en çok yüzde sekiz ve sivrilere yüzde on beşi geçemez.,,

Madde 6 — Nizamnamenin 29 Kânunusani 1934 tarihinde tadile uğrıyan on birinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Bir partideki kırık, ezik ve vurgun nisbetleri yukarıki maddede yazılı nisbetleri geçiyorsa bu mallar kırık, ezik, vurgun fındık namı altında dış ülkelere gönderilebilir.,,

Madde 7 — Nizamnamenin on beşinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Tek çuvalda safi olmıyan ağırlık safi sayılır. Çift çuvalda ise çuvalın biri dara olarak düşürülür.,,

Madde 8 — Nizamnamenin on altıncı maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Fındık doldurulmuş çuvallara içindeki fındıkların nevini gösteren işaretler konulacaktır. Bu işaretler İktisat Vekâletince tesbit edilir.,,

Madde 9 — Nizamnamenin on yedinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi düzeltilmiştir:

“Dış ülkelere çıkarılacak fındıkların bu nizamname hükümlerine göre kontrol işleri birinci derecede mahallî ticaret odaları tarafından görülecektir. Borsa bulunan yerlerde fındık alım satımı mutlaka borsada yapılacaktır. Borsa idareleri gerek kabuklu, gerek iç fındıkların en çok yüzde ondan fazla karışık olanlarının satılmasına izin vermiyecektir.,,

Madde 10 — Nizamnamenin on sekizinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Dış ülkelere çıkarılacak fındıkların sekizinci maddede gösterilen nevi ve kalitelere uyup uymadığı mahallî ticaret odalarınca inha ve Türkofis merkezince memuriyetleri tasdik edilen eksperler tarafından kontrol edilecektir. Eksperlerin ücretleri Türkofişçe tayin ve ticaret odalarınca tesviye edilir. Kontrol edilmiş olan fındıkların çuvallanması işine ticaret odası memurları nezaret ederler. Her iki kontrolden gerek eksperler, gerek ticaret odaları mes’uldürler.

Madde 11 — Nizamnamenin on dokuzuncu maddesi a-

şağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Dış ülkelere fındık çıkarmak isteyenler her parti için çuval doldurmağa başlamadan evvel o yerin ihraç iskelesindeki ticaret odasına bir beyanname vererek çıkaracağı, malın kontrolünü isterler. Beyannamede aşağıda yazılı malûmatın bulunması icap eder:

- A — Tacirin adı ve adresi
- B — Sicil numarası
- C — Göndereceği memleket
- D — Göndereceği malın nev'i
- E — Göndereceği malın hangi yıl mahsulü olduğu
- F — Göndereceği malın miktarı “takriben kaç çuval olduğu,,
- G — Malın nerede ve hangi gün ve saatte kontrole hazır bulunacağı.

Bu beyannamenin altına tarih atılarak mal sahibi veya mümessili tarafından imza edilir.

Beyannamede gösterilen malın bu nizamnamenin koyduğu mecburiyetlere göre hazırlanmış olması şart olup aksi hal, sahibinin mes'uliyetini muciptir.

Ticaret odasına verilen bu beyannameler sıra ile bir deftere kaydolunur ve kontrolün icra edileceği saat beyannameyi imza edene bildirilir. Kontrol beyannamenin tevdii tarihinden itibaren en çok yirmi dört saat zarfında yapılır.,,

Madde 12 — Nizamnamenin yirminci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

“Fındıkları kontrol edecek memur veya eksper fındığın bulunduğu yere giderek kendisi malı görüp her tarafını dikkatle muayene eder. Kontrol edilen ve bu nizamnamenin hükümlerine göre ihraç edilmesi caiz olduğu anlaşılan fındıklar memurun veya eksperin önünde çuvalara konulup ağızları İktisat Vekâletince tesbit edilecek millî markayı ve

ticaret odasının ismini taşıyan mühürle mühürlenir ve çuvallara konulması icap eden diğer hususî işaretiler dahi aynı zamanda konulur. İhraç şehadetnamesinde yazılacak fındıkların nev'i ve diğer vasıfları ve mühürlenlen çuvalların sayısı ve markaları gösterilmek suretile memur veya eksper tarafından bir rapor hazırlanarak ticaret odasına verilir.,,

Madde 13 — Nizamnamenin 29 Kânunusani 1934 tarihinde tadile uğrıyan otuzuncu maddesi aşağıda yazıldığı gibi değıştirilmiştir:

“Nizamnameye uygun şekillerde kontrol edilip dış ülkelere çıkarılan fındıklar Türkiyeden ihraç edildikten sonra gidecekleri yerde alâkadarların yapacakları müracaat üzerine Türkiye Konsolosunun veya Türkofis dış kolları âmirlerinin hazır bulunacağı heyet tarafından kontrol edilir. Bu kontrol neticesinde mühürlü malların ihraç şehadetnamesinde yazdı vasıflara ve şartlara uymadığı anlaşılırsa gerek o malı çıkaran veya çıkarttıranlar ve gerek kontrol eden ve mühürliyen ve kontrol edilen yerde ihraç şehadetnamesi hazırlayıp verenler hakkında ticaretle tağışşın men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakkındaki 1705 numaralı kanun hükümlerine göre muamele yapılır. Dış memleketlerdeki borsalar tarafından yapılmış olan arbitraj neticeleri de Türk borsalarınca yapılacak tahkikata esas tutulabilir.,,

Madde 14 — Nizamnamenin otuz ikinci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değıştirilmiştir:

“Bu nizamname hükümleri hilâfına hareket edenler ticaretle tağışşın men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakkındaki 1705 numaralı kanun hükümlerine göre cezalandırıldılar. Kanunî takibata esas olmak üzere nizamnameye aykırı hareketi görülenler hakkında ilgili memur-

lar, tutacakları zabıt varakalarını ticaret odası bulunan yerlerde ticaret odalarına, ticaret odası bulunmayan yerlerde en büyük mülkiye memuruna verirler. Bu zabıt varakasını alan makamlar Cumhuriyet müddeiumumiliğine müracaatla adlî takibat yapılmasını istiycekler ve zabıtların bir örneğini de malûmat edinmek üzere Türkofise göndereceklerdir.,,

Madde 15 — Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günden otuz gün sonra yürümeğe başlar.

Madde 16 — Bu nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

İcra Vekilleri Heyetinin 24/2/936 gün ve 2/4116 sayılı kararnamesiyle onanmıştır.

11913 sayılı kararname 1955

15517 „ „ 2604 ve

2/78 „ „ 2626 sayılı Resmî Gazetededir.

İdare Teşkilâtında yapılan değişiklikler

Bingöl:

Valir nahiyesi adının Ardoşin olarak değiştirilmesi 17/1/936 da tasvip edilmiştir.

Konya:

Hadim kazasının Pirlerkondu nahiyesinin adı Taşkent olarak değiştirilmiştir.

No. 11944

Madde 1 — Elâziz vilâyetine bağlı Palu kazası merkezinin şimdiki bulunduğu yerden kaldırılarak (Kovancılar) köyüne götürülmesi tensip edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

31/1/936

No. 11945

Madde 1 — Bingöl vilâyetine bağlı Genç kazası merkezinin şimdiki bulunduğu Varamerik köyünden kaldırılarak Kupa köyüne götürülmesi ve bu kaza içinde, merkezi Varamerik olmak ve ilişik cetvelde yazılı yedi köyü ihtiva etmek üzere (Yayla) adıyla yeni bir nahiye kurulması tensip edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

31/1/936

Varamerik nahiyesini teşkil eden köyler
(Köyleri gösterir cetvel)

Köyün adı

- 1 Tavasla (Varamerik)
 - 2 Rotçan
 - 3 Ulyan
 - 4 Mestan
 - 5 Şatos
 - 6 Bülükan
 - 7 Riz
-

No. 11946

Madde 1 — Diyarbekir vilâyetine bağlı Lice kazasında Hezan, Çermikte Çünküş, Yoğun, Kulpta Bahamadan, Cıkse, Silvanda Başnik ve Ergani Osmaniye kazasında Zengetil adlariyle anılmak ve ilişik 1 — 7 sayılı cetvellerde yazılı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden 7 nahiye kurulması tensip edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili-memurdur.

31/1/936

Hezan nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 1)

Köyün adı

1	Derhust				
2	Sisi				
3	Haniyat				
4	Hezan (Nahiye merkezi)				
5	Beni				
6	Nenyas				
7	Liçuk				
8	Zengi				
9	Kervas				
10	Müsrif				
11	Antak				
12	Şatih				
13	Sini				
14	Camar				
15	Alihoşo				
16	Cinizor				
17	Havri	Halen Hani nahiyesine bağlı			
18	Şaklat	“	“	“	“
19	Keraz	“	“	“	“
20	Fis	“	“	“	“
21	Firdevs				
22	Balıcın				
23	Köçhar				
24	Zara	Halen Hani nahiyesine bağlıdır			

Çünküş nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel

(Cetvel No: 2)

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Çünküş (Nahiye merkezi)	11 Salvas
2 Ardova	12 Hoya
3 Tilek	13 Adış
4 Lido	14 Handere
5 Karakilise	15 Y Yeniköy
6 Elyos	16 Midye
7 Avut	17 Sımakı
8 Hindibaba	18 Elmadere
9 Kilisetahtamaşat	19 Şalo evlari
10 Gündeci	20 Piranı ulya

Yoğun nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel

(Cetvel No: 3)

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Yoğun (Nahiye merkezi)	10 Girekoçi
2 Alos	11 Tanışmalı
3 Kıco	12 Handak
4 Aşağı bedvan	13 Zerdeli
5 Âfan	14 Hokeçi
6 Halilan	15 Boz tarla
7 Hacı Melik	16 Hazin
8 Kurtoglu	17 Elekviran
9 Terbile	18 Tüluki kebir
	19 Tüluki bekir

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
20 Karecek	25	Gürüz
21 Küştiyan	26	Birviran
22 Rutan	27	Ağaçhan
23 Harbatal	28	Apiğa
24 Panük		

**Bahamdan nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 4)**

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
1 Bahamdan (Nahiye merkezi)	16	Malağarzi
2 Şihhamza	17	Araşkan
3 Poran	18	Mamikan
4 Pirzbiyan	19	Cimikan
5 Sında	20	Velikan
6 Garzikan ve Hersik	21	Şerefkan
7 Fırke	22	Akikan
8 Balorkan	23	Nasırkan
9 Mehmetkân	24	Talori
10 Totanan	25	Malamelke
11 Hesamkan	26	Ardingok
12 Reşikan	27	Akçaser
13 Kerran	28	Sevit
14 Hişikan	29	Cımar
15 Kanikan	30	Hala alı
	31	Giremori

**Cikse nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 5)**

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
Cikse (Nahiye merkezi)	16	Mezra
Huruç	17	Diyasi ülya
Kokan	18	Diyasi süfla
Kerikan maden	19	Herte
Benin	20	Sayrek
Çirrik	21	Karani ülya ve süfla
Tıltef	22	Güner
Kürikan	23	Gakvas
Zillek	24	Temürani kebir
Havrik	25	Mala dinari
Zikte	26	Yukarı dalit
Adrok	27	Aşağı dalit
Gomak	28	Havinge
Zara	29	Malamiki
Simsor	30	Şihbuban

**Başnik nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 6)**

- Köyün adı
- 1 Başnik (Nahiye merkezi)
 - 2 Bahçecik
 - 3 Hüseynan
 - 4 Çeküyan
 - 5 Kinyat

	<u>Köyün adı</u>
6	Didan
7	Hayderikan
8	Hişkemirk
9	Ömeran
10	Kâliki
11	Tali
12	Veziyan
13	Şih davudan
14	Reşiik
15	Gülemiran
16	Kaya
17	Kasımı
18	Kasuğan
19	Melakân
20	Pirremman
21	Aslo

Zengetil nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 7)

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
1 Zengetil (Nahiye mer-kezi)	8	Ulaş
2 Tilkadi	9	Kertil
3 Yeniköy	10	Kabasakal
4 Migo	11	Kotpiti
5 Üğümü	12	Rihanut
6 Taraş	13	Lağari
7 Gözlü	14	Siyahmet
	15	Şeyhik

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
16 Aşağı çayan	23	Tıllhum
17 Pirali	24	Pirahmet
18 Cedeli	25	Kumdamı
19 Karacan	26	Doğan
20 Miyadun	27	Han
21 Hançerli	28	Boç
22 Yukarı çayan	29	Elmedin

No. 11947

Madde 1 — Malazkirt kazasında (Karabasan), Çapakçurda (Sancak) ve (Fahrhan), Bulanıkta (Karasağıl), Solhanda (Canut) ve Genç kazasında (Valir) adlar ile anılmak ve ilişik 1 — 6 sayılı cetvellerde yazdı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden altı nahiye kurulmuş ve Palu kazasının (Sivan) naiyesi, ekli 7 sayılı cetvelde isimleri gösterilen bütün köylerde birlikte bu kazadan alınarak Genç kazasına bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

31/1/936

**Karahasan nahiyesini teşkil edilen köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 1)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Harabeşehir	Sultanmut
2 Hacıhan	„

	Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
3	Mağalcık	Merkez
4	Kızılyusuf	“
5	Oğuzhan	“
6	Şebboy	“
7	Karahasan (Nahiye merkezi)	“
8	Sarıdavut	“
9	Karamiş	“
10	Karaali	“
11	Demiryen	“
12	Abdo	“
13	Akveran	“
14	Tatargazi	“
15	Mulladerman	“
16	Yekmal	“
17	Bekirhan	“
18	Tendürek	“

**Sancak nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 2)**

Köyün adı		Köyün adı
Hoşkar	9	Sancak simsoru
Karapınar	10	Mezraacık
Büyük başköy	11	Lek
Küçük başköy	12	Uzun sıvat
Doban	13	Şuğ
Şirnan	14	Masala maa horhorik
Hilbizon	15	İsvirit
Zağ	16	Kemah

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
17 Geylan	19 Aliyaran (Nahiye merkezi)
18 Yukarı kara veylan	

**Fahran nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No:3)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Yukarı perhangök	9 Terbesmurik
2 Elmalı	10 Hidan
3 Arçuk	11 Talvare
4 Kös	12 Şinük
5 Alikırak	13 Gölmezarası
6 Belazer	14 Toyrak
7 Fahran	15 Aşağı perhangök (Nahiye merkezidir)
8 Çan	

**Karaağıl nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 4)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Kemanlı	9 Alibocan
2 Muradibey	10 Mollatahir
3 Simo	11 Şiraz
4 Şatırlar	12 Karacaviran
5 Kummikân	13 Tirçonk
6 İndirin	14 Bitlu
7 Kemanlı mihiki	15 Arincik
8 Masalla	16 Şahberat

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
17 Alikollik	23 Hamzaşeyh
18 Hırgız	24 Şirvaşeyh
19 Saliha	25 Şehidan
20 Akarak	26 Şerur
21 Derik	27 Karaağıl (Nahiye merkezi)
22 Niftik	

**Çanrut nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 5)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Asker	9 Şemsan
2 Memedanı ulya	10 Naderan
3 Memedanı süfla	11 Kılıçan
4 Ceban	12 Hıbaşan
5 Abdiyan	13 Tütel
6 Şeğan	14 Kameran
7 Seyhan	15 Güleyan (Nahiye merkezi)
8 Abbasan	

**Valer nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 6)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Vazenâl	5 Aşkasor
2 Hut	6 Muradan
3 Modan	7 Dinasor
4 Şemsan	8 Şırnan

Köyün adı	Köyün adı
9 Mezraai solhan	12 Hacan
10 Girnos	13 Valer (Nahiye merkezi)
11 Cansor	

**Paludan alınarak Genç kazasına bağlanan Sivan nahiyesi köylerini gösterir cetvel
(Cetvel No: 7)**

Köyün adı	Köyün adı
1 Vatrakum	22 Zimak (Nahiye menkezi)
2 Molla İbrahiman:	23 Vişkücü
3 Baziyan	24 Mahmudan
4 Haydan	25 Kurkiyan
5 Geviran	26 İbrahiman
6 Alâttlı	27 Gülikan
7 Huniyan	28 Meteran
8 Kasan	29 Haylan
9 Abdalan	30 Hacıyan
10 Sair	31 Şeyh İsmailan:
11 Zillek	32 Avnik
12 Halveliyan	33 Kelhisi
13 Hemek	34 Kaşan
14 Gaz	35 Haraba
15 Putiyan	36 Hepsur
16 Gayt	37 Hesenan
17 Şelli haydan:	38 Büyük köy
18 Dirinan	39 Gavil
19 Melekân	40 Tinik
20 Diri	41 Rizvan:
21 Horsik	

Köyün adı

42 Letan.
43 Servi
44 Sisin

Köyün adı

45 Vilik
46 Seyyar Benizüğer

No. 11948

Madde 1 — Van merkez kazası içinde Erçek, Şatak kazasında Narlı, Siirt'in Sasun kazasında Cacas ve Hakkârî'nin Beytüşşebap kazası içinde Gerür adlariyle anılmak ve bağlı 1, 3, 4, ve 5 sayılı cetvellerde yazılı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden dört nahiye kurulmuş ve ilişik 2 sayılı cetvelde isimleri gösterilen köyler Van merkezinden ayrılarak Muradiye kazasına ve Kâzımpaşa kazasının Taşrumi nahiesine bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

31 1/936

**Erçek nahiesine bağlanan köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 1)**

Köyün adı

1 Dibekli
2 Mendan
3 Ağzıkara
4 Yukarı mezruk
5 Aşağı mezruk
6 Keşanis

Eski bağlı olduğu yer

Van merkez kazası

“

“

“

“

“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
7 Kürdınan	Van merkez kazası
8 Erçek (Nahiye merkezi)	
9 Karagündüz	“
10 Çermik	“
11 Yukarı esbişat	“
12 Aranık	“
13 Aşağı esbişat	“
14 Yalmzağaç	“
15 Kozluca	“
16 Nebat	“
17 Kendelava	“
18 Hino	“
19 Direk	“
20 Adıyaman	“
21 Ermanis	“
22 Sivan	“
23 Zeranıs	“
24 Lim	“
25 Aktaş	“

**Van merkezinden alınarak Muradiye kazasına ve Taşrumi
nahiyesine bağlanan köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 2)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Bağlı olduğu yer</u>
1 Kartalan	Kâzımpaşa K. Taşrumi nahiyesi'
2 Esbistan	”
3 Boğazkesen	”
4 Hazara	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
5 Hacıkişlak	Kâzımpaşa K. Taşrumi nahiyesi
6 Şemsettin	„
7 Reşan	„
8 Çakmak	Muradiye
9 Açaçay	„
10 Dağviran	„

**Şatak kazası içinde kurulan Narlı nahiyesine bağlanan köyleri
gösterir cetvel (Cetvel No: 3)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Aroh	Şatak kazası
2 Alakan	“
3 Bilisava	“
4 Deredükoh	“
5 Bizanis	“
6 Ermişat	“
7 Yukarı çiçan	“
8 Ferhinish	“
9 Giresor	“
10 Hazepuran	“
11 Homar	“
12 Kaçanis	“
13 İşkimanis	“
14 Horan	“
15 Martanis (Nahiye merkezi)	“
16 Mendeşkân	“
17 Nar	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
18 Nüküs	Şatak kazası
19 Ofsa	“
20 Serkit	“
21 Şirmecal	“
22 Şahmanis	“
23 Tink	“
24 Burik	Nordos nahiyesi
25 Cenikan	“
26 Hişet	“
27 Hirisan	“
28 İvelek	“
29 Mecdinan	“
30 Ürik	“
31 Muhik	“
32 Zerziyan	“

**Salsunkazasi içinde bu kazadan ayrıdan (21) köyden
müteşekkil Cacas nahiyesine ait cetvel
(Cetvel No: 4)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Cacas (Nahiye mer- kezi)	8 Hoznir
2 Hergük	9 Holo
3 Camalan	10 Heşter
4 Zendüz	11 Kayser
5 Kiğani	12 Şehikan
6 Kidorni	13 Permus
7 Sinor	14 Silok
	15 Herent

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
16 Tanzi	19 Dahlik
17 Helis	20 Bakına
18 Helismezraası (Kani pampo)	21 Zergüs

**Beytüşşebap kazasından ayrılan bir kısım köylerden
müteşekkil ve bu kazaya bağlı olarak kurulan Gerur
nahiyesine ait cetvel
(Cetvel No: 5)**

<u>Köyün adı</u>
1 Gerür (Nahiye merkezi)
2 Belluh
3 Şivit
4 Mirve
5 Aloş
6 Becüh
7 Ruzik
8 Zeyvan
9 Hodana
10 Hedriş
11 Merge
12 Ziravik
13 Kalik

No. 11949

Madde 1 — Diyarbekir merkez kazasına bağlı Devegeçidi
nahiyesi kaldırılmıştır.

Madde 2 — Kaldırılan Devegeçidi nahiyesinin 33 köyü esasen 2885 sayılı kanunla kurulan Eğil kazasına bağlanmış olduğundan bu nahiyenin, ilişik 1 No. lı cetvelde yazılı mütebaki 36 köyü de Diyarbekirin Pirinçlik nahiyesine, Pirinçlik nahiyesinin bağlı 2 No. lı cetvelde yazılı 19 köyü Akpınar nahiyesine, kaza haline konulan eski Bismil nahiyesinin ilişik 3 No. lı cetvelde yazılı 9 köyü Diyarbekir merkez kazasına ve Lice kazasına bağlı ve ilişik 4 No. lı cetvelde gösterilen 8 köy Licenin Hani nahiyesine verilmiştir.

Madde 3 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

31/1/936

**Kaldırılan Devegeçidi nahiyesinden Pirinçlik nahiyesine
verilen köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 1)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Derimte	14 Alçakhasan
2 Kamişek	15 Al
3 Karaveri	16 Tilharan
4 Karakilise	17 Tişe
5 Gürzü	18 Tahtebeş
6 Güçük	19 Taban
7 Karınca	20 Karadik
8 Leyleği	21 Keklik
9 Hestiyan	22 Musan
10 Cankıran	23 Aşıkan
11 Denecük	24 Tataran
12 Tilelik	25 Kede
13 Hırberej	26 Aşağıleyleği

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
27 Musulveran	32 Ayınşat
28 Eşektepe	33 Karabekir
29 Aşağıkede	34 Gördek
30 Dömelan	35 Gülice
31 Sakar	36 Türkân

**Pirinçlik nahiyesinden Akpınar nahiyesine verilere köyleri
gösterir cetvel (Cetvel No: 2)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Demat	11 Gergür
2 Herberu	12 Cebni
3 Kubeyşi	13 Gürgür
4 Mezrik	14 Çınartepe
5 Karakuzu	15 Havre
6 Gökveri	16 Haliveran
7 Arafat	17 Şehinan
8 Kânipanik	18 Kellek
9 Harabesitil	19 Çepeniyan
10 Keldiz	

**Eski Bismil nahiyesinden Diyarbekir (merkezine verilere
köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No; 3)**

Köyün adı

- 1 Büyük Zoğzinç;
2 Tillik

	<u>Köyün adı</u>
3	Şemamı
4	Tavuklu
5	Kızılmehmet
6	Akhüseyin
7	Köşk
8	Kürdikân
9	Küçük Zoğzinç

Lice kazası 'merkezinden Hani nahiyesine verilen köyleri gösterir cetvel (Cetvel No: 4)

	<u>Köyün adı</u>
1	Serde
2	Hore
3	Bilkit
4	Fayınter
5	Şelli ulya
6	Melahim
7	Bateyt
8	Aynihir

No. 11950

Madde 1 — İlişik 1 — 6 sayılı cetvellerde gösterildiği üzere 4 köyün Elâziz merkez kazasının İringil nahiyesinden alınarak Baskil kazasına, 10 köyün Hoh nahiyesinden Elâziz merkezine, 2 köyün İringil nahiyesinden Hon nahiyesine, 6 köyün Hohdan Ergani Madeni kazasının Hazar nahiyesine, 1 köyün Baskil kazasından ve 1 köyün de Hoh na-

hiyesinden alınarak İringil nahiyesine bağlanmaları tensip edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.
31/1/936

**Elâziz merkezine bağlı İringil nahiyesinden Baskil kazasına
verilen köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 1)**

Köyün adı

- 1 Pincirik
- 2 Pozarmut
- 3 Hacıhüseyinker
- 4 Koçikuşağı

**İringil nahiyesinden Hoh nahiyesine verilen köylere
(Cetvel No: 2)**

Köyün adı

- 1 Temürmezraası
- 2 Öksüzüşağı

**Elâziz merkezine bağlı Hoh nahiyesinden Ergani Madeni
kazasının Hazar nahiyesine verilen köyler
(Cetvel No: 3)**

Köyün adı

- 1 Kara Aldattin

Köyün adı

2 Aşağı Alâattin

3 Hacılar

4 Yukarıçanakçı

5 Aşağıçanakçı

6 Ermiye

**Hohtan İringile verilen köy
(Cetvel No: 4)**Köyün adı

1 Cafolar

**Baskül kazasından İringile verilen köy
(Cetvel No: 5)**Köyün adı

1 Kütükuşağı

**Hoh nahiyesinden Elâziz merkezine bağlanan köyler
(Cetvel No: 6)**Köyün adı

1 Çulçapur

2 Kinderiç

3 Dadış

4 Germili

5 Aşağıhoh

Köyün adı

- 6 Lutoğlu
- 7 Balan
- 8 Yukarı Malatacık
- 9 Aşağı Malatacık
- 10 Ballica

No. 11957

Madde 1 —Manisa vilâyetinin Turgutlu kazasına bağlı Kerpiçli, Horozan ve Veliler maa Süleymanlar köyleri bu kazadan alınarak İzmir vilâyetinin Ödemiş kazasına bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

5/2/936

İcra Vekilleri Heyetinin 31/1/936 tarih ve 3974 sayılı kararnamesiyle onanmıştır.

2885 sayılı kanunla kurulan Gürpınar kazasını teşkil eden nahiye ve köyleri gösterir cetvel (Cetvel No: 2)

Kaza merkezine bağlanan köyler

Köyün adı

- 1 Kasrik (Kaza merkezi)
- 2 Kengaver

Eski bağlı olduğu yer

Eski Havasor nahiyesi

„

Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
3 Bağagedik	Hoşap nahiyesi
4 Kurit	
5 Zindekânîs	“
6 Zahoski	“
7 Put	“
8 Birikiş	“
9 Kilise	“
10 Sel	“
11 Harapşeyh	“
12 Didanis	“
13 Hinvanis	“
14 Pağaavni	“
15 Çiçkanis	Şatak kazası
16 Aşağı aholan	Nordos nahiyesi
17 Hemseri	“
18 Soka	“
19 Beytemuran	“
20 Bilesin	“
21 Bilisova	“
22 Aras	“
23 Norkoh	Eski Havasor nahiyesi
24 Hisdistan	“
25 Ataşin	“
26 Hik	“
27 Akçoranis	“
28 Nanik	“
29 İremir	“
30 Kığzi	“
31 Gelbelesan	“
32 Harnik	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
33 Aşağımicingir	“
34 Yukarımicingir	“
35 Engüştanis	“
36 Hosp	“”
37 Dimkosni	

Nordos nahiyesi

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Helezo	Şatak kazası
2 Yukarıaholan	Nordos nahiyesi
3 Liz,,	
4 Şahmanis	”
5 Şikeftikân	”
6 Pağan	
7 Bederanis	“
8 Zah	“
9 Birük	“
10 Rikova	“
11 Şimekâr	“
12 Babanis	“
13 Mahkuran	“
14 Aşağı Sükünüs (Nahiye merkezi)	“
15 Yukarı Sükünüs	“
16 Horhora	“
17 Dim	“
18 Aşağı Norrebin	“
19 Yukarı Norrebin	“
20 Ostiyan	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
21 Araç	“
22 Mervane	“
23 Çilgiri	“
24 Demirkoz	“
25 Kokan	“
26 Çarçalan	“
27 Çalyan	“
28 Selilân	“
29 Geleriğin	“
30 Sel	“
31 Salyan	“
32 Akobekân	“
33 Aksin	“
34 Soravyan	”
35 Mekerşek	“
36 Aşkan	“
37 Akçori	“
38 Haziri	“
39 Varçoni	“
40 Kovan	“
41 Kortek	Şatak kazası
42 Nafhent	“
43 Şivereş	“
44 İspindar	“

Hoşap nahiyesi

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Kurdikân	Van Hoşap nahiyesi

	Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
2	Akgöl	“
3	Kanisbi	“
4	Zerik	“
5	Rapetek	“
6	Paçan	“
7	Girdeser	“
8	Trahom	“
9	Kasır	“
10	Şöşnemerik	“
11	Malkava	“
12	Mustafabey	“
13	Zeynis	“
14	Salahane	“
15	Şikeftikân	“
16	Şeyhan	“
17	Hırkanis	“
18	Maksutağa	“
19	Girdekân	“
20	Pağacemal	“
21	Mehmetmamo	“
22	Hoşap (Nahiye merkezi)	“
23	Bafhanis	“
24	Kiril	“
25	Miraya	“
26	Uri	“
27	Ekrek	“
28	Haçı	“
29	Örtük	“
30	Zernek	“
31	Doni	Eski Havascır nahiyesi

Köyün adı	Bağlı olduğu yer
32 Hafşesorik	
33 Erihan	“
34 Akhasan	“

**2885 sayılı kanunla kurulan Hakkâri vilâyetine mülhak
Şemdinli kazasına bağlanan köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 3)**

**Gevar kazasından aknarak Şimdinli kazasını teşkil eden
köyler.**

Köyün adı		Köyün adı
1 Eski Şemdinan: nahi- -	13	Yukarı katuna
yesi Navşar. (kaza:	14	sağı
merkezi),	15	Bedav
2 Zevkam	15	Rubuna:
3 Tise	17	Hazne
4 Haruna	18	Kağara
5 Külenk	19	Kaleşk
6 Sürnüs	20	Sararo
7 Bembo	21	Seyhan
8 Şabatan	22	Evliyan
9 Bemtur	23	Bcnevik
10 Şavata	24	Besusun:
11 Keleşin	25	Zerin
12 Şekiftan	25:	Hordini

	<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
27	Parevi	45	Beruh
28	Zivarezi.	46	Mamraş
29	Suni	47	Serukâni
30	Belutyan	48	İsyân
31	Çeman	49	Müsikân
32	Derik	50	Nehava
33	Begijne	51	Noğaylan
34	Mavan	52	Bezano
35	Rubaruk	53	Bezeli
36	Beyğur	54	Bedavda
37	Şevrinan	55	Salarana
38	Kilit	56	Mezre
39	Kelrtük	57	Betkâr
40	Girane	58	Reşitan
41	Rizî	59	Bay
42	İnadar	60	Deh
43	Herkuşk	61	Salaran
44	Biskan		

**2885 sayılı kanuna tevfikân Elâziz vilâyetine bağı «Tarak
kurulan karakoçan Kazasını teşkil eden nahiye ve köyleri
gösterir cetvel
(Cetvel No 4)**

**Kiği kazasından alınarak Karakoçan kazasına bağlanan Çan
nahiyesi ve köyleri:**

Köyün adı

1 Arpaderesi

Köyün adı

2 Akpınar

Köyün adr	Köyün adı
3 Alagöz	20 Koçan.
4 Avirtinik	21 Kârsni
5 Okçıyan	22 Kâkûvin
6 Buruç	23 Kâmhut
7 Paş	24 Kerpuz
8 Demirtaş	25 Gijkân
9 Çan (Nahiye merkezi);	26 Keklik
10 Çakan	27 Köçet
11 Celebi	28 Köriğân
12 Çıtak	29 Musrum
13 Halilan	30 Moğip
14 Hors	31 Norput
15 Zelhıdır (Kaza merkezi)	32 Kaz
16 Şamuni	33 Çanakçı
17 Sarpuca	34 Pamaloğ
18 Karaçan	35 İlbeği
19 Kılloıyan	36 Hopik

**Palu kazasından alınarak Karakoçan kazasına
bağlanan Ohu nahiyesi ve köyleri:**

Köyün adı	Köyün adı
1 Kuşçu	7 Sığan
2 Lehanr	8 Görükâniulya
3 Süfla	9 Görükânisüfla:
4 Lehani ulya	10 Köryusuf
5 Gölice	11 Mahmutlu
6 Közerek	12 Savucak

Köyün adı	Köyün adı
13 Mirahmet	37 Terkiyan
14 Zülfükar	38 Sarocatı
15 Komis	39 Beydeve
16 Bozev	40 Piğ
17 Tacik	41 Bahçıcık
18 Sağın	42 Şotıyan
19 Kırğıl	43 Komik
20 Çanakçı	44 Koman
21 Yalancı	45 Kızılpinarı
22 Zağlan	46 Ahşış
23 Hamukân	47 Karakoçan
24 Cebbar	48 Hican
25 Maksutali	49 Horan
26 Ağamezarası	50 Mosyan
27 Alikâniulya	51 Kolandere
28 Alikamsüfla	52 Karapınar
29 Badvıran	53 Kirpo
30 Kızılca	54 Ferho
31 Hamzalı	55 İsabey
32 Delikân	56 Alayağmur
33 Çopur	57 Kırşeyh
34 Söğütlü	58 Deveci
35 Tepe (Nahiye mer- kezi)	59 Dilimli
36 Kalecik	60 Kâfan

Kiği kazasının gönek nahiyesinden alınarak Karakoçan kazasına bağlanan köyler:

Köyün adı

- 1 Siter
- 2 Zimtik
- 3 Cemizeyni

**2885 sayılı kanuna tevfikân Diyaribekir vilâyetine bağlı olarak kurulan Eğil kazas ını teşkil eden nahiye ve köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No. 5)**

Eğil merkez kazası:

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Eğil Selman (kaza merkezi)	Eski Eğil nahiyesi
2 İncüvan	“
3 Ebubekir	“
4 Enbil	“
5 Belekâan	“
6 Bîbnûk	“
7 Birsin	“
8 Bedikân	“
9 Bezan	“
10 Paşıyan	“
11 Temüran	“

Köyün adı	Bağlı olduğu yer
12 Celpiran	“
13 Hayderan	“
14 Haydan	“
15 Hezriyan	“
16 Rahmanan	“
17 Delucanan	“
18 Rutan	“
19 Reşvan	“
20 Süleymanan	“
21 Şeltiyan	“
22 Şeyhmedan	“
23 Sefu Ömeran	“
24 Tayyaran	“
25 Alâedînan	“
26 Ömeran	“
27 Ayintirt	“
28 Ferşikâan	“
29 Kızılan	“
30 Kasan	“
31 Gergevan	“
32 Kuçikan	“
33 Kûpiyan	“
34 Matmur	“
35 Yahşiyanıbendan	“
36 Hevik	“
37 Melâan	Mermer nahiyesi
38 Gündikâlu	“
39 Hacidel	“
40 Anculin	“
41 Gündimazari	“

	Köyün adı	Bağlı olduğu yer
42	Termil	“
43	Saricek	99
44	Fidilan	99
45	Mermeri	99
46	Tepehalilveren	Devegeçidi nahiyesi
47	Terziyan	99
48	Şahaban	99
49	Zermemik	99
50	Harbecin	99
51	Cemek	99
52	Karaveri	99
53	Tılham	99
54	Başıl	99
55	İğliyan	99
56	Yukarınasarı	99
57	Nasırı	99
58	Ornâk	99
59	Güzelân	99
60	Amman	99
61	Satiyan	99
62	Şerbetin	9*
63	Geyiktepe	99
64	Gölcüyan	99
65	Kezeran	99
66	Cimikâan	99
67	Beyikân	99
68	Tepe	99
69	Tılhüseyin	99
70	Tulik	99
71	Çıksor	99*

	Köyün adı	Bağlı olduğu yer
72	Celikanyan	“
73	Hatuni	“
74	Sendaberk	“
75	Kare	“
76	Karahan	“
77	Mükelliz	“
78	Kâimaran	“
Dicle nahiyesi		
79	Abdalan	Diyaribekir nahiyesi
80	Aşağı Şingirik	“
81	„ kertinik	“
82	Abiyan	“
83	İpikân	“
84	Ovre	“
85	Amini	“
86	Ekrek	“
87	İspete	“
88	Bazbant	“
89	Basraf	“
90	Balyan	“
91	Babikâan	“
92	Betalbeyan	“
93	Pertük	“
94	Pirhaliyan	“
95	Piran (Nahiyemerkezi)	„
96	Pirejman	“
97	Talver	“
98	Tılbadat	“
99	Tervank	“
100	Tazır	

<u>Köyün adı</u>	<u>Bağlı olduğu yer</u>
101 Tilil	“
102 Cuniyan	“
103 Cindiyan	“
104 Çevlik	“
105 Çolağan	“
106 Hacıvan	“
107 Hasoyan	“
108 Haspiyan	“
109 Haçık	“
110 Hankan	“
111 Darat	“
112 Dağan	“
113 Dibni	“
114 Diran	“
115 Dilbi	“
116 Zidan	“
117 Zuğur güzel	“
118 „ eknek	“
119 Sersevan	“
120 Simyan	“
121 Şatıvan	“
122 Şeyhmalan	“
123 Şeyhselametan	”
124 Saluri	“
125 Tenekrek	“
126 Alizülfıyan	“
127 Aynibeyan	“
128 Aresek	“
129 Kulbin	“
130 Kertinit	”

<u>Köyün adı</u>	<u>Bağlı olduğu yer</u>
131 Kuçık	“
132 Konyan	“
133 Klân	“
134 Kâleh	“
135 Kâlan	“
136 Gerşet	“
137 Keferber	“
138 Kelküm	“
139 Keşkâar	“
140 Görmik	“
141 Küsan	“
142 Gülân	“
143 Kikâan	“
144 Girgüvan	“
145 Mamiyan	“
146 Merdikâan	“
147 Makseyan	“
148 Metinan	“
149 Verdivan	“
150 Hacıyani Medinyan	“
151 Havşıyan	“
152 Heridan	“
153 Yeniköy	“
154 Yukarı Şengirik	“
155 „ kertinit	“
156 Banakırs	Hani nahiyesi
157 Kurleşkeriyan	“
158 Nerbiğaın	“
159 „ ulya	“
160 „ Yusufan	“
161 „ Çolakan	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Bağlı olduğu yer</u>
162 „ Girnsak	“
163 Banre	Osmaniye kazası
164 Hasanek	“
165 Hakeme	“
166 Hacısa	“
167 Reşğemi	“
168 Devni	“
169 Bendenin	“
170 Kelhesi	“
171 Nergik	“
172 Goleman	“
173 Salihağa köyü	“
174 Halefan	“
175 Gencan	“
176 Evgene	“
177 Girağop	Osmaniye kazası
178 İsmail boğazı	“

**2885 sayılı kanunla kurulan Bismil kazasının ihtiva ettiği
nahiye ve köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 6)
Bismil merkez kazası**

<u>Köyün adı</u>	<u>Esiki bağlı olduğu yer</u>
1 Bismil (Kaza merkezidir)	Eski Bismil nahiyesi
2 Aktaşharabesi	“
3 Ambaracı	“

Köyün adı	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
4 Of	“
5 Aşağıfetele	“
6 Babahaki	“
7 Baharlu	“
8 Bira	“
9 Belli	“
10 Dalu	“
11 Çayanan	“
12 Çiftepınar	“
13 Çavuşu	“
14 Çakallu	“
15 Çereban	“
16 Çolağan	“
17 Çöltepe	“
18 Haydarkulu	“
19 Haydarlu	“
20 Hanpazarı	“
21 Herezlu	“
22 Darakel	“
23 „ köşkü	“
24 Diclemezraası	“
25 Demirhan	“
26 Zeri	“
27 Zeke	“
28 Seyithasan	“
29 Sedat	“
30 Safiyan	“
31 Sarıhüseyin	“
32 Sefiyan ;	“
33 Dam	“

Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
34 Arapdağlı	“
35 Karabörk	“
36 Karagöz	“
37 Kerukçu	“
38 Kurtoğlu	“
39 Kasel	“
40 Karahan	“
41 Kâğıtlı	“
42 Keberliulya	”
43 Kenaan	“
44 Kerh	“
45 Köpekli	“
46 Gündüsa	“
47 Gündiabdi	“
48 Görpınar	“
49 Kürtdarlu	“
50 Kürtarslanoğlu	“
51 Kengerlusüfla	“
52 Mehmetşirvan	“
53 Mollafeyat	“
54 „ davudan	“
55 Maran	“
56 Mollacabir	“
57 Mezeriulya	“
58 Muhacirköyü	“
59 Holan	“
60 Yassıca	“
61 Yukarıfetle	“
62 Türkmenaci	“

	Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
63	Tezekli	Behramki nahiyesi
64	Bozcalı	“
65	Köseli	“
66	Kürtaacı	“
67	Kerh	Akpınar nahiyesi
68	Şerefî	“
69	Aktepe	“
70	Kasımı	“
71	Has	“
72	Katin	“
73	Karelu	“
74	Serğeliyan	“
75	Hücceti	“
76	Kengerli	Mermer nahiyesi

Behramki nahiyesi

78	Arpatepe (Nahiye merkezi)	Behramki nahiyesi
79	Eşkiran	“
80	Ambarçıyan	“
81	Büyükmezraa	“
82	Başmerlu	“
83	Behramıgiriği	“
84	Köpekli	“
85	epebarava	“
86	Tilşehim	“
87	Cezri	“
88	Çamurlu	“
89	Çelilan	”
90	Harabehanna	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
91 Hincikan	“
92 Hanuser	“
93 Deriş	“
94 Zivi	“
95 Seledun	“
96 Sadi	“
97 Sündüs	“
98 Şeyhyusuf	“
99 İsapınarı	“
100 Arapkent	“
101 Allus	“
102 Kırkdirek	“
103 Karapınar	“
104 Kasışahın	“
105 Kuzeyrip	“
106 Kogu	“
107 Kurmuşlu	“
108 Karacık	“
109 Karapış	“
110 Gerikihacıfaris	“
111 Geberlu	“
112 Mezreiçelik	”
113 Matar	”
114 Mollamus	”
115 Holan	”
116 Yenice	”

Sinan nahiyesi

117 Akuban	Silvan kazası Sinan h.
------------	------------------------

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
118 Avank	“
119 Andernisan	“
120 Başköy	“
121 Balbek	“
122 Pirhüsam	“
123 Perişan	“
124 Tirbesipisüfla	“
125 Çetal	“
126 Sinan (Nahiye merkezi)	“
127 Yukarısalat	“
128 Aşağı „	“
129 Ancelinişüveyş	“
130 Alişin	“
131 Alibeciyen	“
132 Hine ikan	“
133 Hincikamancelin	“
134 Dervişpehlivan	“
135 Derrik	“
136 Derikiamereşe	“
137 Zellek	“
138 Sergeram	“
139 Sermik	“
140 Giremirk	“
141 Gırhabeş	“
142 Köprü	“
143 Gelğile	Sinan nahiyesi
144 Kocan	“
145 Karamusa	“
146 Kopozi	“
147 Koyun	“

	Köyün adı	Eski bağlı olduğu ye
148	Aşağıkaariz	“
149	Kânikol	”
150	Kejikan	“
151	Gülizaran	“
152	Mezraa	“
153	Mirzebekan	“
1 54	Mirkuliyân	“
155	Mergevahş	“
156	Alorinan	Silvan merkez kazasrr
157	Gereme	“
158	Çeteli	“
159	Kamışlı	“
160	Karabadiran	“
161	Ziğile	“
162	Haçakâar	“
163	Kas	“
164	Bitirkî	“
165	Çade	“
166	Kaliki	“
167	Ömerağai	“
168	Hogerart	“
169	Şereftarr	“
170	Başköy	“
171	Kânikul	“

**2885 sayılı kanunla kurulan Sivrice kazasını teşkil eden
nahiye ve köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 7)**

Merkez nahiyesi

Köyün adı		Köyün adı
1 Halfe	10	Harbato
2 Nergize	11	Kürk (kaza merkezi)
3 İsolat	12	Alıncık
4 Dellular	13	Yukarıhoh
5 Perdik	14	Güney
6 Soğukpınar	15	Cunt
7 Hafthisar	16	Helezor
8 Karaçalı	17	Sürek
9 Gölcük	18	Karik

Elâziz merkezinden Sivrice kazasına verilen İringil nahiyesi

Köyün adı	Köyün adı
19 Feyzolar	27 Yenice
20 Aşağıelkük	28 Fenk
21 Ayvos	29 Kalaba
22 Ebutahir	30 Yukarıelkük
23 Karafto	31 Meşkuni
24 Cüğe	32 İringil (Nahiye merkezi)
25 Samahtu	33 Tahtikler
26 Uslu	

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
34 Yaruşağı	42 Mollaali
35 Kamışlı	43 Sırusağı
36 Mercumut	44 Kirlot
37 Çortunlu	45 Sefernik
38 Kavak	46 Pihti
39 Teştek	47 Akseki
40 Cafolar	48 Avsile
41 Gönükuşağı	49 Topaluşağı

Madde 1 — Mardin vilâyetinin Cizre kazası içindeki Amirin köyünde Dicle adıyla yeniden bir nahiye kurulmuş; ve ilişik cetvelde yazılı köyler bu nahiye bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

6/3/936

Dicle nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Amirin (Nahiye mer)	Zivire K.
2 Sinatı	”
3 Belingir	”
4 Oser	“
5 Serdahel	“
6 Batı	“
7 Cibri	“
8 Hirbezor	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
9 Harabireşk	„
10 Guzik	„
11 Arnabat	„
12 Nerip	Cizre K.
13 Dümbülya	„
14 Bazeft	„
15 Kânisippi	„
16 Derbaciyan	„
17 Girigevr	„
18 Babil	“
19 Tilbel	“
20 Telaferrit	“
21 Bidar	“
22 Pelisi	“

Madde 1 — Şiir vilâyetine bağlı Beşiri kazasının (İluh) ve (Şimis) ve Bervari kazasının (Harhur) köylerinde bu adlarla anılmak ve ilişik 1 — 3 sayılı cetvellerde yazılı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden üç nahiye kurulmuştur.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

6/3/936

**İluh nahiyesine bağlanan köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: I)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 İluh (Nahiye Mr)	Beşiri K.

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
2 Elmedin	“
3 Zorköy	“
4 Şihçuban	“
5 Girisiran	“
6 Bidiyan	“
7 Cegerlu	“
8 Zurrakı	“
9 Bida	“
10 Kühükân	“
11 Tilmis	“
12 Receban	“
13 İrmi	“
14 Kürk	“
15 Tilmeriç	“
16 Elkami	“
17 Muzgelan	“
18 Davidi	“
19 Yeniköy	“
20 Kiridi	“
21 Basürük	“
22 Gündüz	“
23 Girzuzik	“
24 Şikestek	“
25 Şahnedirik	“

**Şimis nahiyesine bağlanan köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 2)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Şimis (Nahiye Mr)	Beşiri K.

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
2 Yukarıazık	“
3 Aşağı	“
4 Bahamıs	“
5 Mezrik	“
6 Mezareş	“
7 Zivink	“
8 Memikân	“
9 Bazivan	“
10 Duşah	“
11 Mübareki	“
12 Sulan	“
13 Müdevver	“
14 Şikeftaniömer	“
15 Hurserpir	“
16 Zihri	“
17 Zağoran	“
18 Bazbut	“
19 Sinni	“
20 Sihuran	“
21 Kil	“
22 Şih	“
23 Şikeftan	“

**Harhur nahiyesine bağlanan köyleri gösterir cetvel
(Cetvel No: 3)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Harhur (Nahiye Mr)	Bervari K.
2 Berük	“

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
3 Erkenk	“
4 Fakiran	“
5 Gündiş	“
6 Hot	“
7 Kiverük	“
8 Kelle	“
9 Kevzent	“
10 Küçnis	“
11 Medrese	“
12 Napile	“
13 Şoz	“
14 Şüvayhan	“
15 Tiri	“

Madde 1 — Urfa vilâyetine bağlı Siverek kazası içinde (Dağbaşı), (Çaylarbaşı) ve (Şekerli), Birecik kazasında (Büyük göğlü), Haran kazasında (Akçakale), Hilvan kazasında (Gölcük) ve (Ovacık), Viranşehir kazasında (Demirci), Yaylak kazasında (Kanlıavşar) ve Suruç kazasında (Mürşitpınar) adlariyle anılmak ve ilişik 1 — 10 sayılı cetvellerde yazılı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden 10 nahiye kurulmuştur.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

6/3/936

**Siverek kazası içine kurulan
Dağbaşı nahiyesini teşkil eden köylere
(Cetvel No: 1)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Pavveran	19 Girisor
2 Gelöşk	20 Aşağımodan
3 Bahser	21 Yukarımodan
4 Küçüktıl	22 Defere
5 Büyüktü	23 Ogun
6 Geboz	24 Hirbireş
7 Sahrık	25 Areş
8 Hop	25 Areş
9 Maktele	26 Badrik
10 Barsûk	27 Düğerin
11 Harap	28 Hamamveran
12 Miyadun	29 Güğerçin
13 Kılğan	30 Zook
14 Karahan (Nahiye mer.)	31 Zımak
15 Şılan	32 Çiftlik
16 Nirhas	33 Bugdikân
17 Katırkuyu	34 Güllüsink
18 Kelaüzeyr	35 Güllü
	36 Keyleri

**Çaylarbaşı Nıyesini teşkil eden köyler;
(Cetvel No: 2)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağılı olduğı yer</u>
1 Hehiri Nahiye mer.)	2 Ağçakent

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
3 Çanaklı	19 Araplankozu
4 Köpekverak	20 Karaburcuk
5 Bileriz	21 ncazçamurlu
6 Aşağıtelakin	22 Şeftali
7 Yukarıtelakin	23 Hacıcik
8 Burhan	24 Anası
9 Peliz	25 Çeltik
10 Kefernar	26 Kavalık
11 İnık	27 Karkalı
12 Kalemli	28 Susık
13 Kâzo	29 Sadettin
14 Nusaybin	30 Tılgani
15 Kantara	31 Halebi
16 Daralık	32 Bekçeri
17 Anazo	33 Taşlı
18 Söğütlü	

**Siverek kazası içinde kurulan Şekerli
nahiyesine bağlanan köyler:
(Cetvel No: 3)**

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Şekerli (Nahiye mer.)	6 Hasice
2 Hasdur	7 Kurbağalı
3 Halavik	8 Tirbihesp
4 Yukarı karacaveren	9 Hamo
5 Salor	10 Ziftil

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
11 Uzuncuk	33 Bejik
12 Kürdü	34 Madun
13 Buğdikân	35 Hanharap
14 Kılıcek	36 Musalık
15 Göllüsarac	37 Keçiburcu
16 Kabık	38 Deliktaş
17 Bozkuyu	39 Keş
18 Mehmetgarbi	40 Himo
19 Kebirkucak	41 Payamlı
20 Arabuk	42 Cipini
21 Arapkazanı	43 Semetul
22 Kebirkazanı	44 Pamuklu
23 Aşağımenzilcik	45 Karaçalı
24 Yukarı	46 Koçeyyüp
25 Taşlı	47 Haçgöz
26 Kızıllalı	48 Zoreva
27 Peyali	49 Seriçem
28 Torunali	50 Badrik
29 Bahşiş	51 Hırbibelek
30 Hırbizeli	52 Narınca
31 Üçkuyu	53 Yılanlı
32 Çatak	54 Gızdarı

**Birecik kazası içinde kurulan Büyük Göğlü nahiyesine
bağlanan köyler:**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Bögürtlen	3 Asman
2 Şeker	4 Mığribi

	<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
5	Alahacı	34	Melhem
6	Kılbaş	35	Büyük Göğlü (Nahi ye merkezi)
7	Titanik		Aşağı Göğlü
8	Kurunca	36	Aftar
9	Solik	37	Hoh
10	Beyburcu	38	Kalkan
11	Obabi	39	Kantarma
12	İdeli	40	Sarumca
13	Ağveran	41	Selmanlı
14	Tavşanveran	42	Gülesor
15	Sumaklı	43	Deliler
16	Hernî	44	Çıkan
17	Külünce	45	Killik
18	Derşebek	46	Kargılı
19	Bozuk	47	Pollu
20	Günferik	48	Ömerli
21	Bademhatun	49	Azur
22	Nahış	50	Çeloğlu
23	Cibinveran	51	Keferhan
24	Harvenek	52	Topuzoğlu
25	İshak	53	Derto
26	Loğrut	54	Kurttepe
27	Mirzan	55	Belderesi
28	Macunlu	56	Çakallı
29	Arpetîn	57	Vahne
30	Telikân	58	Artaş
31	Kündürü	59	Kınık
32	Düderî	60	Zahper
33	Zağar	61	

**Harran kazası içinde Akçakale istasyonunda kurulan
Akçakale nahiyesini teşkil eden köyler:
(Cetvel No: 5)**

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
1 İlle	21	Musuh
2 Resmezzehep	22	Havaleabuharra
3 Ebuzelle	23	Rucumabuharmala
4 Harabeteşşitdo	24	Abuharmala
5 Müseyyep	25	Salihkiye
6 Süneybir	26	Körte
7 Harabettesealim gar-	27	Sükkârkiye
biye	28	Havalegarbiye
8 Harabettesealim şar-	29	Fevkaniyapsa
kiye	30	Sünniye
9 Fatmakuyu	31	Gündan
10 İkizce		
	32	Topçu
11 Kentari		
	33	Kanlı
12 Aşağı Dibat	34	Beirboyraz
13 Yukarı Dibat		
	35	Geçili
14 Şeyhyakup	36	Kırmıtlı
15 Devzer	37	Birhamış
16 Kubbehızır		
	38	Gültepe
17 Mugayre	39	Züneybir hat kena-
18 Tayyibe		rında
19 Hırsızattemuz	40	Gevri
20 Hırsızathüsso		

Hilvan kazası içinde kurulan Gölcük nahiyesini teşkil eden köyler:
(Cetvel No: 6)

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
1 Hamdun (Nahiye merkezi)	19	Karapınar
2 Hatuni	20	Kabahaydar
3 Kuskunlu	21	Yedikuyu
4 Salluca	22	Gökmüş
5 Hamdunikâni reşk	23	Ağılmus
6 Zekrek	24	Pirküt
7 Kaymaz	25	Hanmağara çem
8 Balluca	26	Kadioğlu
9 Sucuhan	27	Arapoğlu
10 Çatak	28	Kalınbayat
11 Arslanlı	29	Kânireşkhemcan
12 Şemun	30	Kelbayram
13 Gübip	31	Kanlı
14 Hacıekber	32	Hanık
15 Dıravşah	33	Gülfecik
16 Çırağı	34	Ağzıbüyük
17 Haçtaşı	35	Okçakebir
18 Bölükbaşı	36	Tıfletis
	37	Haramıburç

Hilvan kazası içinde kurulan Ovacık nahiyesini teşkil eden köyler:
(Cetvel No: 7)

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adr</u>
1 Hasnik (Nahiye merkezi)	2	Poroh
	3	Ağcımascit

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
4 Söğütlü	20 Yukarıkölüçe
5 Bedirdikme	21 Bazın
5 Kavalık	22 Aşağıgaroz
7 Mirazım	23 Yukarıgaroz
8 Şeyhbırım	24 Parçinik
9 Kölük	25 Aymana
10 Meyane	26 Sumaklı
11 Millisaray	27 Kızılkaya
12 Çakmak	28 Urguz
13 Hekice	29 Çermiş
14 Nacarük	30 Anbar
15 İnaplı	31 Narınca
16 Çat	32 Kasılök
17 Estafurla	33 Sarıncök
18 Yedikuyu	34 Aşağıharapso
19 Aşağıkölüçe	35 Yukarıharapso

Viranşehir kazası içine kurulan Demirci nahiyesini; teşkil eden köyler:
(Cetvel No: 8)

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Demirci (Nahiye merkezi)	7 Kolsink
2 Karınca	8 Doğuz
3 Ağaçlı	9 Gırlavik
4 Feyyad	10 Güllabi
5 Tiftil	11 Demme
6 Kaçar	12 Hancıgaz
	13 Üçdam hıldır

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
14 Ağacı	25	Taraklıyan
15 Nasır	26	Horşit
16 Kışlak	27	Sergirti
17 Kanıpak	28	Yukarıkadıköy
18 Öğreçin	29	Kurt
19 Başpınar	30	Arapvıran
20 Mahti	31	Arapbaba
21 İsaveran	32	Kocahalil
22 Kalacık	33	Kasaba
23 Ballıca	34	Aşağıkadıköy
24 Kobik		

**Yaylak kazası içinde kurulan Kanlıavşar
nahiyesini teşkil eden köyler:
(Cetvel No: 9)**

<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
1 Kanlıavşar	(Nahiye	11 Çarmelik
merkezi)		12 Kündürü
2 Banık		13 Demircik
3 İkiz		14 Tezharap
4 Açar		15 Akmağara
5 Şalıköy		16 Kankılı
6 Tuzluca		17 Zivanlı
7 Boztepe		18 Budaklı
8 Karacurum		19 Eğrice
9 Sıçancık		20 Çinpulat
10 Denizbacı		21 Gerdek

	<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
22	Sizan.	28	Tavşan
23	Karaağıl	29	Ayşık
24	Kürmü	30	Eniş
25	Kızlar	31	Burcık
26	Alimerdan	32	Burveran
27	Sinekli		

**Suriç kazası içinde kurulan Mürşitpınar nahiyesini
teşkil eden köyler:
(Cetvel No: 10)**

	<u>Köyün adı</u>		<u>Köyün adı</u>
1	Aşağıparpara	17	Masara
2	Kopuz	18	Atmanık
3	Topuz	19	Nizanter
4	Musîk	20	Kazsökran
5	Şavik	21	Karaalı
6	Mertismail	22	Boy di
7	Tılhotik	23	Kinirink
8	Kâşkârı	24	Aşağıçengök
9	Fetha	25	Gölik
10	Şaman	26	Gömmekuyu
11	Darık	27	Mizkefli
12	Tavşan	28	Telverdan
13	Zahvan	29	Suveydi
14	Yemyapan	30	Kersan
15	Tılkarit	31	Harapnaz istasyonu
16	Halilbeyçiftliği	32	Yeşiltepe.

Köyün adı
 33 Uzunhıdır
 34 Koçsükran

Köyün adı
 Nahiye merkezi Mürşitpınar istasyonudur.

Madde 1 — Van vilâyetinin Erciş kazası içindeki Ağ köyünde Kocapınar adıyla yeni bir nahiye kurulmuş ve ilişik cetvelde yazılı köyler bu nahiye bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

6/3/936

Kocapınar nahiyesini teşkil eden köyleri gösterir cetvel

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1 Haçrof	Erciş K.
2 Yukarışıkeftigân:	”
3 Kumlubulan	”
4 Çilkani	“
5 Zorava	“
6 Ekrek	“
7 Behlül	”
8 Ziyaret	“
9 Tavladır	“
10 Varkos	“
11 Muy	“
12 Ekrek mezraası:	“
13 Kara kilise	“
14 Macaris	“
15 Esbisinek:	“

	<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu</u>	
16	Ağı (Nahiye mer)	“	
17	Sivek	“	
18	Akbaş	“	
19	Pani	“	B
20	Tondorus	“	olu:
21	Paposgin	“	1
22	Aptal mezraası	“	
23	Kirtankih	“	—
24	Dilan	“	Akç
25	Çölkertis	“	ako
26	Erbizonk	“	canı
27	Derekent	Dedeli nahiyesi	n
28	Gökoğlan	“	Aft
29	Hasava	“	und
30	Aşağıhırıço	“	ere
31	Yukarı „	“	köy
32	Hasara	“	üne
33	Şerefli	“	bağl
34	Şeyhler	“	1
35	Zevik	“	Tep
36	Gültepe	“	e
37	Karaağaç	“	mah
38	Karfacelo	“	alle

sinin bu köyden alınarak (Tepeköy) adile müstakil köy haline konulması 26/3/936 da tasvip edilmiştir.

2 — Düzcenin (Köprübaşı Kürtler) köyüne bağlı Kürt

Mamure mahallesinin bu köyden alınarak (İstilli) köyüne verilmesi 26/3/936 da tasvip edilmiştir.

No. 12094

Madde 1 — Elâzizin Palu kazasına bağlı Sivan nahiyesi ilişik listede yazdı bütün köyleriyle birlikte bu kazadan alınarak Bingöl Vilâyetinin Genç kazasına bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

1/4/936

Sivas nahiyesi

<u>Köyün adı</u>	<u>Köyün adı</u>
1 Vatrakum	16 Gayt
2 Molla İbrahiman e	17 Şelli Haydan
3 Baziyan	18 Dirinan
4 Haydan	19 Melekân
5 Ceviran	20 Diri
6 Alâattin	21 Zimak
7 Huniyan	22 Horsik
8 Kasan	23 Vişkûçur
9 Abdalan	24 Mahmudan
10 Sair	25 Kurçıyan
11 Zillek	26 İbrahiman
12 Halveliyan	27 Gülikan
13 Hemek	28 Meteran
14 Gaz	29 Haylan
15 Hutıyan	30 Hacıyan

Köyün adı

-
- 31 Şeyh İsmailan
 - 32 Avnik
 - 33 Kol hisi
 - 34 Kaşan
 - 35 Haraba
 - 36 Hepsur
 - 37 Hesenan
 - 38 Büyük köy

Köyün adı

-
- 39 Gavil
 - 40 Tinik
 - 41 Rizvan
 - 42 Letan
 - 43 Servi
 - 44 Sosin
 - 45 Vilik
 - 46 Seyyar Benizüger
-

TAMİMLER

NÜFUS İŞLERİ U. M.

Ş. III.

Nufus memurlarının sicilleri H.

Sayı: 1810

322

Vilâyet nüfus başkâtiplerde kaza nüfus memurlarından birçoğu nüfus müdürlüklerine terfî talebinde bulunmaktadır. Bu memurların hal tercümeleri vilâyetlerde olduğu için terfia müstahak olup olmadıkları anlaşılamamaktadır.

Kanunun bahsettiği hukuktan bunların da istifade ettirilmeleri tabîi bulunduğu halen nüfus başkâtipliğinde ve kaza nüfus memurluklarında bulunanların vesaika müstenit hal tercümeleri tasdikli örneklerinin vekâlete gönderilmesini dilerim

11/2/936

Ş. III.

Özü:

936 yılında yapılacak nüfus yazımına esas olan köy defterleri bulunmıyan köylerde şimdiden bu defterlerin temini hakkında:

Sayı: 2541 465

936 yılı içinde yapılacak umumî nüfus yazımına nüfus

ana kütüklerinin ve bunlardan çıkarılacak örneklerle sicillere istinaden verilmiş olan hüviyet cüzdanlarının esas teşkil etmesi tabiidir.

Halkımızdan çoğunun elinde nüfus kâğıdı veya hüviyet cüzdanı bulunmadığı gibi mevcut olanlardan bir kısmının da vukuatı yürütülmediği cihetle yazım sırasında, bilhassa köylerde esas defterlerinden çıkartılacak ve vukuatı yürütülecek köy nüfus defterlerinden istifade zarureti kat'îdir.

Muhtarın göreceği işlerden bahsederken 442 sayılı kanunun 5 inci faslında Devlete ait işler sırasında “36 inci maddenin 7 inci fıkrasında” her ay içinde köyde doğan, ölen, nikâhlanan ve boşananların defterlerini yapıp ertesi ayın 10 uncu gününden evvel nüfus memurlarına vermek ve köyün nüfus defterini birlikte götürerek vukuatı yürütmek vazifesi çok açık ve kat'î bir ifade ile muhtarlara tahmil edilmiştir.

Aynı kanunun 89 uncu maddesine göre:

Kadın, erkek nüfusu 150 den az olan köylerde Köy Kanununun hangi maddelerinin tatbik edileceğini vali veya kaymakamlar tayin eder. Binaenaleyh:

1 — Gerek Köy Kanununun tatbik edildiği köylerden olsun ve gerek nüfusu 150 den aşağı bulunsun, her köy muhtarı en kısa bir zamanda köyünün nüfus defteri örneğini ana kütüklerinden istinsah ettirecektir.

Köyün nüfus defteri mevcut ise 2330 ve 2576 sayılı kanunlara göre yeniden işlenmesi lâzımgelen vukuatın derci için ana kütüğü ile karşılaştırılıp noksanları tamamlanacaktır.

2 — Bu defterler tesis edilince Köy Kanununun 36 inci maddesinin hükümleri tamamen tatbik edilecek, her ay

içinde köylerde doğan, ölen, evlenen ve boşananların defterleri yapıp köyün nüfus ana defteri ile birlikte nüfus dairesine getirilecek ve vukuat köy defterlerine yürütülecektir.

3 — Kanunun tahmil ettiği bu vazife köy muhtarlarının görecekleri mecburî devlet işlerinden olduğuna göre defterlerin mubayaa, tanzim ve saire masrafları köy bütçelerinden, Köy Kanunu tatbik edilemiyen köylerde salma tarikile köy halkından temin edilecektir.

4 — Umumî yazımda ve buna istinaden tesis edilecek sicillerde soy adları asıldır. Binaenaleyh: Kayıtların istinsahı ve köy defterlerinin tesisi sırasında ana kütüklere geçirilmiş olan soy adları da aynen çıkartılıp köy defterlerine işlenecektir.

Ay sonlarında vukuatın işlendiği sıralarda yeniden teşkil edilen soy adları köy defterlerine de işaret olunacaktır.

5 — 15/2/936 tarih ve 1997 / 326 sayılı tamimle her hafta sonunda gönderilmesi istenen raporlarda ayrı bir kısım halinde köy defterleri üzerindeki mesai netayicinden bahsedilecektir.

6 — Çok yaklaşan yazım, yazım sırasında ve yeni nüfus kütüklerinin telsisinde temin edeceği büyük faydaları gözönüne getirerek bu hususta esaslı tedbirler alınmasını ve bu işin en kısa bir zamanda başarılması için vali ve kaymakamların yakından ve devamlı alâka göstermelerini, her hangi bir kaza muamelâtının teftişi sırasında mülkiye müfettişlerinin bu tamim hükmünün ne derecelere kadar yerine getirilmiş ve ne yolda tedbirler alınmış olduğunun ayrı birer raporla vekâlete bildirmelerini ehemmiyetle rica ederim.

7 — Umumî müfettişliklere, bütün vilâyetlere ve teftiş heyeti reisliğine yazılmıştır.

Ş. III.

Özü:

Soyadlarının tescili hakkında:

Sayı: 2820/569

1 — Soy adları 28/2/936 tarih ve 2541/465 sayılı tamim ile tutulması bildirilen köy nüfus defterleri nüshalarının ihtiva etmesi gerekli olan malûmata dahil olmak itibarile bu defterler işin bir cüz'üdür.

Köyler için nüfus kütüklerinin örnekleri çıkarılırken bir de soyadı sütunu açılmak ve tutulacak soyadı defterlerine yazılan soyadlarını bu sütuna işlemek lâzımgelir.

Bu işin istilzam edeceği zarurî masrafların — bir cüzünü teşkil eylediği köy nüfus kütükleri işinde olduğu gibi — köylerce temini lâzımgelir. Ancak suiistimale mâni tedbirlerle işin sıkı kontrol altına alınması ve sarfiyatın, zayi edilmeden muhafaza edilecek ve en büyük mülkiye memurlarının murakabesinden geçirilecek tasdikli vesikalar mukabilinde yapılması icap eder.

2 — 25/2/936 günlü ve 93 sayılı yazıya karşılık olarak Çanakkale Valiliğine ve resen diğer vilâyetlere yazılmıştır.

14/3/936

VİLÂYETLER İDARESİ U. M.

Ş. II.

Hulâsa:

Kliringli memleketlerden mubayaa edilecek eşya hakkında:

Sayı: 764

1 — Resmî dairelerle müteahhitler arasında Kliringli memleketlerden mubayaa olunacak eşya ve malzeme hakkında Başvekâlet yüksek makamından tevdi edilen Maliye Vekâleti yazısının bir örneği iliştilerle gönderildi.

Mündericatinın gözönüne alınarak gereğine göre yürünmesi tamamen tebliğ olunur.

2 — Vilâyetlere, umumî müfettişliklere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

12/2/936

Maliye Vekilliğinin 12/12/935 tarih ve 2230 sayılı tezkeresi suretidir

Resmî dairelerle müteahhitler arasında Kliringli memleketlerden mubayaa olunacak eşya ve malzeme için bazan uzun senelere şamil olmak üzere mukaveleler yapılması ve bu yüzden uğranılması melhuz bulunan döviz zararlarımızın önüne geçilmek üzere 10/3/935 tarih ve 1209 numaralı tezkeremizle bu mukavelelere (malzeme bedeli olarak devairi resmiyece verilecek Türk paralarının Kliring mukavelesi kalktıktan sonra Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında bir bloke hesaba alınarak bunların Türkiyede alâkadar Kliringli memleketlere Türkiye malı ihraç edil-

mesi suretile tasfiye olunabileceği) ne dair bir kayıt konulması üzerine ihracat yapılması kastolunmuş ise de Yüksek. Başkanlıkça bu hususa dair vekâletlere yapılan ve fakat, vekâletimize gönderilmemiş olan 14/Mart/1935 tarih ve. 6/542 numaralı tamimde bu malzeme bedellerinin (Türkiyeye Kliringle bağlı memleketlere Türk malı ihracı suretile kullanılabilir) şeklinde yazılmış bulunmasından dolayı bazı yanlış anlayışlara sebebiyet verildiği vaki müracaatlardan anlaşılmıştır.

Binaenaleyh mezkûr 10/3/935 tarih ve 1/1209 numaralı tezkeremizde de arzolunduğu veçhile bu kaydın(malın mubayaa olunduğu memleketle Türkiye arasındaki Kliring mukavelesi hitam bulduğu takdirde bu memleket namına bloke bir hesaba alınacak olan paralar aynı memlekete mal ihracı suretile kullanılabilir) şeklinde tashihine müsaade buyurulması arzolunur.

Hulâsa:

S, II

Sayı: 765

1 — 935 yılı içinde Memurin Muhakematı Kanununa tevfikan vilâyetler idare heyetlerince verilen ve usule ait noksanlar ve hatalar yüzünden Şûrayı Devlet mülkiye dairelerince bozulan kararların sayısile yüzde nisbetlerini gösterir, Şûrayı Devlet reisliğinin Başvekâlete yüksek makamından havale ve tevdi buyurulan 2861 sayılı yazısı ve ilişiği istatistik cetveli bağlı olarak gönderilmiştir.

Tahkikat evraklarının idare heyetlerince karar raptında bu vaziyetin gözönüne alınarak lüzumsuz muhabera-

ta ve binnetice cezaların vaktinde tatbik ve infaz edilememesine sebebiyet veren bu halin önlenmesi ve keyfiyetin kazalara da tebliği ehemmiyetle ve tamimen tebliğ olunur.

2 — Bütün vilâyetlere ve bilgi için vekâlet hukuk müşavirliğine ve U .Müfettişliklere yazılmıştır.

10/2/936

SıraNo.	Vilâyetin ismi	Tasdik edilen	Bozulan	% nisbeti
1	Afyonkarahisar	96	24	25
2	Amasya	106	5	5
3	Ankara	115	15	13
4	Antalya	64	5	8
5	Aydın	54	6	11
6	Balıkesir	131	28	21
7	Ağrı	56	19	34
8	Bilecik	32	4	12
9	Bolu	57	13	23
10	Burdur	50	11	22
11	Bursa	67	11	16
12	Çanakkale	22	2	9
13	Çankırı	59	17	29
14	Çoruh	71	15	21
15	Çorum	23	5	22
16	Denizli	21	6	29
17	Diyarbakir	36	14	39
18	Edirne	57	10	18
19	Elâziz	65	16	25
20	Erzincan	31	5	16
21	Erzurum	47	10	21
22	Eskişehir	69	18	26
23	Gazi Antep	63	10	16

Sıra No.	Vilâyetin ismi	Tasdik edilen	Bozulan	% nisbiti
24	Giresun	43	5	12
25	Gümüşane	33	5	15
26	İçel	56	17	30
27	Isparta	36	9	25
28	İstanbul	85	22	26
29	İzmir	120	17	14
30	Kars	37	7	19
31	Kastamonu	72	7	10
32	Kayseri	55	16	29
33	Kırklareli	27	3	11
34	Kırşehir	60	27	45
35	Kocaeli	71	10	14
36	Konya	96	11	11
37	Kütahya	52	11	21
38	Malatya	71	20	28
39	Manisa	98	17	17
40	Maraş	35	8	23
41	Mardin	26	5	19
42	Muğla	49	8	16
43	Muş	82	14	17
44	Niğde	38	11	29
45	Ordu	63	15	24
46	Samsun	54	17	31
47	Seyhan	135	32	24
48	Siirt	18	3	17
49	Sinop	24	8	33
50	Sivas	50	8	16
51	Tekirdağ	40	7	17
52	Tokat	30	7	23
53	Trabzon	64	12	19
54	Urfa	41	10	24

Sıra No.	Vilâyetin ismi	Tasdik edilen	Bozulan	% nisbeti
55	Van	53	15	28
56	Yozgat	58	21	36
57	Zonguldak	60	12	20
	Yekûn	3354	686	20

Ş. II.

Hulâsa:

Bağlılıkları değiştirilmek istenilen idari cüzüler hakkında :

Sayı: 860

1 — Vilâyetler umumî meclislerinin her seneki toplantılarında, mutlak surette birtakım köy veya nahiyelerin bağlılıklarının değiştirilmesi yolunda birçok kararlar ittihaz olunarak vekâlete gönderilmekte ve vekâletçe de bu işler için umumî meclis ve idare heyetlerinde serdolunan mucip sebeplerine dayanılarak idari cüzülerin bağlılıkları mütemadiyen değiştirilmektedir.

Mülkî taksimatımızı göstermek üzere hazırlanan harita ve cetvellerin bir yıl bile müstakar bir vaziyette kalmasına imkân bırakmayan bu hal, idari ve adlî muhabere ve muamelelerde birçok karışıklıklara sebebiyet verdiği gibi,, sık sık yapılan bu değişikliklerin vatandaşlarımızı da az çok müteessir ve mutazarrır etmekte olduğu bu arada vuku bulan müracaat ve şikâyetlerle tebarüz etmektedir.

Vekâlet, idari cüzülerin böyle hemen her sene bir taraftan diğer tarafa bağlanmasını doğru görmediğinden bu.

kabîl fek ve ilhak işlerinin her dört senede bir yapılmasını usul ittihaz etmiş ve keyfiyet 20/5/935 tarih ve 1557 numaralı umumî yazı ile gönderilen (vilâyetler idaresi umum müdürlüğünün çıkan 4 yılda yaptığı ve gelecek 4 yılda yapacağı işler) broşürünün 14 üncü sahifesine de bu suretle kaydedilerek tebliğ olunmuştu.

Buna nazaran bu yıl toplanan vilâyetler umumî meclislerinde yapılması düşünülen fek ve ilhak işlerinin karar altına alınmasında isticlal gösterilmeyerek bu kabîl mevaddın halk ve hükümet menfaatlerine uygun bir şekilde ve çok esaslı bir tetkik ve tahkik mahsulü olarak çıkarılabilmesi için 1940 yılı toplantısında görüşülüp kararlaştırılması ve vekâlete ona göre teklif yapılması tamamen tebliğ olunur.

2 — Bütün vilâyetlere, bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

11/2/935

Ş. II

Hulâsa:

Neşredilecek köylerimiz: adlı eser hakkında:

Sayı: 1531

1 — Mülkî teşkilât ve taksimatımızda gerek ahiren neşrolunan 2885 sayılı kanun ile ve gerekse vilâyetler umumî meclis ve idare heyetlerinin kararları üzerine vekâletçe yapılan fek ve ilhak muameleleri dolayisile husule gelen değişikliklerin tesbit ve köylerimizin adlarını gösterir yeniden bir kitap neşredilmesi düşünülmekte olduğundan vilâyetiniz çevresine dahil bütün köy adlarının, bağlı

bulundukları kaza ve nahiyeler gösterilmek ve her muhtarlığa bağlı olan köylerde karşılıklarına işaret edilmek suretile üç nüsha olarak tanzim olunacak bir cetvelinin en kısa bir zamanda postaya verildiğinin telle bildirilmesi tamimen temenni olunur.

2 — Bütün vilâyetlere ve bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

25/3/936

Ş. II.

Hulâsa:

Hava şehitleri gününün değiştirilmesi hakkında:

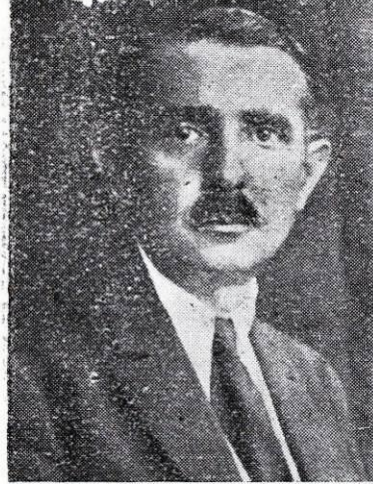
Sayı: 1532

1 — Türk Hava Kurumu Genel Kurultayınca değiştirilen nizamnamenin 23 üncü maddesi mucibince şimdiye kadar 27 Son kânunda yapılmakta olan Hava Şehitleri İhtifali günü 15 Mayıs'a çevrilmiştir. Bilgi için tamimen tebliğ olunur.

2 — Vilâyetlere, U. Müfettişliklere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

24/3/936

Aramızdan ayrılanlar

Lâpseki Kaymakamı M. Necatiyi kaybettik.

M. Necati 1327 yılında Mülkiye Mektebinden mezun olmuştur.

İlk memuriyete 327 yılında nahiye müdürlüğü ile girmiştir.

Keçiborlu nahiyesi müdürü iken 332 yılında Mürefte Kazası Kaymakamlığına terfi etmiş, İnos, Demirköy, Soma, Bozdoğan, Çivril kazaları kaymakamlıklarında bulunmuş ve 338 yılında tekrar Soma Kaymakamlığına tayin edilmiştir.

339 yılında Akhisar, 341 yılında Aziziye ve Söğüt, 1926 yılında Karaburun ve Torbalı, 16/6/929 tarihinde de Saray ve Hekimhan Kaymakamlıklarında bulunduktan sonara 19/6/932 de Lapseki Kaymakamlığına tayin edilmiştir.

10/3/936 gününde Lâpsekide ölmüş olan M. Necatinin ailesinin kederine iştirak eyleriz.

Küre Kaymakamı Muzafferi, henüz genç iken kaybettik;. Muzaffer 318 yılında Yozgatta doğmuştur.

Kastamonu Lisesinden ve Mülkiye Mektebinden mezundur.

İlk memuriyeti Kastamonu Lisesi Depo ve Ambar Memurluğu ile başlamıştır. 931 yılında. Ankara Vilâyet Maiyet Memurluğunda, 932 yılında da Kastamonu Vilâyeti Maiyet Memurluğunda bulunmuştur. Bu arada Taşköprü kazası kaymakam vekâletini yapmıştır.

934 yılında İncesu Kaymakamlığına tayin edilmiş olan ve 934 yılında Küreye naklolunan Muzafferin ölümü, kendisini sevenleri elem içinde bırakmıştır.

Kederli ailesine, acılarımızı bildiririz.;

Gayri Resmî Kısım

İdarî ihtilâflar

— Geçen sayıdan mabait —

Yazan : **Appleton**

Bir İdarî karara itiraz edecek birçok müddei bulunduğu - takdirde bunlar aralarında bir ve tek bir istida yaparak müşterek müracaatta bulunurlar, (Şûra kararı, 20 Mayıs 1913 ilah..). Fakat yekdiğerine mümasil menfaatleri bulunan birçok eşhas müteaddit nezaret kararlarına itiraz etmek istedikleri takdirde, bu kararlar yekdiğerile münasebettar ve müracaat sebepleri yekdiğerinin aynı olsa bile, iş değişir. Bu takdirde yegâne istida, ancak istidada ismi ilk olarak geçen müddei için muteber olur. (Şûra kararı, 24 Mart 1922’

Damga ve tescil.

İstida, pullu kâğıda yazılır. Tescil edilmesi icap eder. Bu muamele, ya Pariste Adliye Nezaretinde, Saint-Louis dehlizinde kâin hususî bir büroda veya müddeinin ikametgâhının bulunmakta olduğu yerin tescil bürosunda yapılır. 17 Nisan 1906 tarihli kanun, 1 inci maddesile, tescil masrafının bilâhare mahkûm tarafından tesviye edilmek

üzere teshil muamelesinin icrasını emretmekle bu müracaati teshil eylemiştir.

Atideki hususlar, pul masrafı müstesna olmak üzere masrafı bilâhare mahkûm tarafına tahmil edilmek üzere tescil olunur: Ademi salâhiyet, veya muayyen kanunî vazifeyi 'tecavüz iddiasile İdarî makamâtın ef'al ve tasarruflarına, 7-14 Teşrinievvel 1790 tarihli kanun mucibince, devlet şûrası nezdinde yapılan itirazlar; tekaüdiyelerin tasfiyesinden imtina edilmesine veya tasfiyesine müteallik kararlara karşı yapılan itirazlar; istidanın tamamen veya kısmen reddi halinde, istida ve kararın tescil masarifi, müstediye tahmil olunur. Kararname, bir hüküm itasına mahal olduğunu natık bulunduğu takdirde böyledir. Meğerkim karar, itiraz edilmiş olan tasarrufun, müracaat vukuundan muahhar olarak geri alınmış olması suretile talil edilmiş ola. Bu takdirde müsted'i tescil masrafı namile hiçbir para vermez.

İcabında tesviyesi lâzımgelen tescil masrafı bugün 79 frank 95 santimdir.

Müsted'inin kat'î surette damga ve tescil masrafından muaf olduğu ahval de vardır:

1 — 10 Ağustos 1871 tarihli kanunun 88 inci maddesi mucibince departman komisyonlarının mukarreratı aleyhine tevcih edilmiş bir itiraz mevzuubahs olduğu takdirde:

2 — .Menafii umumiyeyi mübeyyin olan karar veya kararname aleyhine muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılan itirazlar ve al-elûmum istimlâke müteallik İdarî tasarruflara karşı serdolunalar (3 Mayıs 1841 kanunu, Madde: 58).

İstidanın tahrir tarzına, verilecek müspit evraka., damga ve tescil muamelesine müteallik olarak kanunen emredilmiş olan muamelelei ifa edilmediği takdirde istida keenlemyekün addolunur. (Şûra kararı, 18 Mart 1910).

İstida numunesi.

Mösyö Hauriou, bir istida numunesi yapmıştır. Berveçhiati iktibas ediyoruz:

Ben zirde vaziülümza (isim, mahlas, adres, meslek veya san'at), mahkemei idariye halinde itayı hükmeden devlet şûrasına ... (akdin sadir olduğu makam: reisicumhur, nazır, prefe, nahiye müdürü ilâh..) in (tasarrufun tarihi) tarihli.... (itiraz olunan İdarî tasarruf: kararname, karar ilâh..) sinin (itiraz olunan tasarrufun müsted'iyi izrar eden ahkâmı) m berayi rüyet takdim ediyorum.

Balâda beyan olunan tedbir, şeraiti atıye tahtında ittihaz olunmuştur:

1 — Vukuatı izah. (Burada itiraz olunan tasarrufa takaddüm eden vaziyet mümkün olduğu kadar kısa ve sarıh bir surette yazılır.)

2 — Münakaşa: İtiraz olunan tasarruf, şu sebeplerden (ademi salâhiyet, şekle ait noksan, salâhiyetin tecavüzü gibi illeti göstermek) dolayı muayyen kanunî vazifeyi tecavüz mahiyetindedir. Veyahut: Bu tasarruf, (..... kanunun veya kararnamenin maddelerine mugayirdir. (Burada bu müracaati teyit için ileri sürülen hukukî sebepler tadat olunur ve münakaşa, şayet itiraz olunan tasarruf birçok sebeplerden dolayı yolsuz görülürse veya muhtelif ahkâmı nizamiyeye muhalif olur ise, yekdiğerinden farklı kısımlara taksim edilir).

Mütalealar ve netice — Bu sebeplerden dolayı müsted'i devlet şûrasından muayyen kanunî vazifeyi tecavüzle şaibedar olan ve yukarda zikrolunan . . . tarihli (kararname, karar ilâh..) i (müracaatın mevzuunu teşkil eden ahkâmı kanuniyeyi tekrar ederek) den dolayı feshetmesini rica eder.

4 — İbraz olunan evrak: 1 — İtiraz olunan karar; 2 — 3 — ilâh. (Musaddak imza).

B. — Müracaat mühletleri.

13 Nisan 1900 tarihli kanunun 24 üncü maddesi, umumî bir tarzda, devlet şûrasına müracaat mühletini iki ay olarak tesbit eder. Bu mühlet diğer bütün müracaatlara olduğu gibi muayyen kanunî vazifeyi tecavüz eden müracaata da tatbik olunur. Yalnız kanuna muhalefet müstesnadır.

Müracaat müddetinin münkazi olup olmamış olması meselesi yalnız müracaatın mesmu olup olmayacağı noktai nazarından değil (mühletin inkızası reddi müstelzimdir) birtakım hukuk ihdas etmiş olan gayri kanunî tedbirleri hangi devrede ilga etmenin idare için caiz olacağı tesbit noktai nazarından mühimdir. Devlet şûrası, bu tedbirlerin alâkadarlara verilmiş olan mühlet zarfında ilga edilebileceğini, fakat bu mühletin mürurundan sonra ilga edilemeyeceğini kabul etmiştir. (Şûra kararı, 13 Temmuz 1923 ilâh..) Mühletin inkızasından mütevellit sukutu hakka şûra, reisi karar verebilir. Çünkü umumî nevidendir. Maamafih birçok defalar ve bilhassa 1872 den evvel devlet şûrası, calibi alâka ve esas itibarile muhik bir müracaat muvacehesinde, sukutu hak resmen talep edilmediği takdirde, müracaatın gecikmiş olmasına karşı göz yummuştur. (Laferriere ilâh..)

Burada şu ciheti nazarı dikkate arz etmek icap eder ki, tenkit edilen tasarruf mahakim huzuruna sevk ve kanuna mugayereti ileri sürülmüş ve mahkeme meselei müstaharenin halline intizaren esas dava hakkındaki hükmü tecil eylemiş ise, sukutu hak meselesi hâdisе veya meselei müstahhare için vuku bulacak müracaatlar üzerinde müessir ola-

maz. (Şûra kararı, 26 Teşrinisani 1909).

Umumî surette mühlet, itiraz edilecek tasarrufun idare tarafından alâkadara tebliği gününden itibaren cereyana başlar: Bu mühlet, serbesttir. Ne akdin tebliği günü, ne müracaat istidasının şûra umumî kâtipliğine muvasalatı günü hesap edilmez. O surette ki meselâ bir karar 1 Martta tebliğ edilecek olur ise itirazname 2 Mayıs günü umumî kâtiplik kalemi kapatılincaya kadar tevdi olunabilir. (Mösyö Hauriou “Yarı geceye kadar.” diyor.) (Bu mesele hakkında, şûra kararına müracaat, 24 Nisan 1912).

Mühlet, eyyamı resmiyeden bir günde münkazi olursa ertesi güne kadar temdit olunur. (Şûra kararı, 8 Temmuz 1904).

Devlet şûrası, mühletin inkizasından sonra gelmiş olan bir müracaati, müddeinin bu müracaatnameyi postahaneye mühletin inkizasından evvel şûra kâtipliğine gelebilecek surette vaktinde tevdi etmiş olduğu sabit olursa, kabul eder. Posta idaresinin teahhurları, müsted’iyi mutazarrır edemez. (Şûra kararı, 14 Kânunusani 1910). Müracaatın irsalindeki teahhurların idareye isnat edilebildiği bütün hallerde de böyledir. Meselâ bir müsted’i, yanlışlıkla müracaatnamesini prefektür meclisine tevdi etmiş ve mezkûr meclisin de istidanameyi haksız yere saklıyarak müsted’iye ancak mühletin inkizasından sonra iade etmiş olması neticesinde mühletin inkizasından sonra vâsıl olan bir müracaatın istima edileceğine karar vermiştir. (Şûra kararı, 12 Teşrinisani 1915...) Devlet şûrası, idarenin hususî eşhası tenvir vazifesile mükellef olduğu mütaleasındadır. Bu husustaki noksan ve hatalarını silâh olarak kullanamaz.

İkametgâhları Fransa haricinde bulunanlar için mesafe dolayısıyla mühlet artar. (22 Temmuz 1806 kararnamesi İlâh)

Mühletin ferdî bir tebliğ icrası tarihinden itibaren çere yana başlamakta olduğu ahval.

Müracaat mühletlerinin, cereyanı için 22 Temmuz 1806 kararnamesinin 11 inci maddesinin derpiş ettiği yegâne usul, tebliğ idi. Ferden tebliğ mümkün olan yani itiraz edilecek tasarrufu ferden muayyen bir veya birkaç şahsı ve yahut ferdî hüviyetlerinin tayini kolaylıkla mümkün olan eşhası istihdaf eyleyip te az çok kalabalık ve kolaylıkla ele geçirilmesi gayri mümkün bir kütleyi istihdaf etmediği takdirde bu usul yine normal ve zarurî usul olarak kalır.

Tebliğ, idarenin eseri olmalıdır. Mühleti cereyan ettirmek için alâkadarın şahsan ve kendi ihtiyarile tasarruftan malûmattar olması kâfi değildir. (Şûra kararı, 31 Kânunusani 1908 ilâh...). Fakat alâkadar, tasarruf kendisine tebliğ edilmeden evvel ona itiraz edebilir.

Bir memur tarafından yapılan tebliğ, alâkadara kararın tam ve kâmil bir suretinin tevdiini müstelzimidir. Filvaki alâkadarın dava mevzuu olan tasarrufu takdir etmek zaman ve vesaitine malik olması lâzımdır. Binaenaleyh alâkadara kararın yalnız fıkrai hükmiyesini tebliğ etmek kâfi değildir. Hattâ karar metninin tam olarak alâkadarın vekiline tebliğ edilmiş olduğunun beyan edilmesi de kifayet etmez. (Şûra kararı, 4 Mayıs 1900 ilâh...).

Maamafih devlet şûrası, bazı equipollent'ler kabul etmiştir :

1 — Tebliğ, umumî bir idareye yapılmak mevzuubahs olduğu takdirde bu idarenin, muhtelif idareleri birbirine rapteden sıkı münasebetler dolayısıle, kendisini istihdaf eden karara muttali olmuş ve müşkülâsızca bu kararın bir nüshasını tedarik etmiş olduğu kolaylıkla kabul olunur. Meselâ bir nahiye, bir karara itiraz etmeğe mahal olup ol-

madığını ileri sürmüş olan aza tarafından belediye meclisinde müzakere, tahlil ve tenkit edilmiş olan bir karar o nahiyyeye tebliğ edilmiş farzolunur. (Laferriere ilâh...).

2 — Müracaat sahibinin cereyan etmesine müsaade etmiş olduğu mühlet, alâkadarın itiraz olunmuş karar hakkında şahsı, eski ve tam bir vukufu farzettirecek derecede mühim olur ise... meselâ devlet şûrası, resen müstafa addedilmiş olan bir hâkim tarafından, kendisini müstafa addeden kararnamenin ceridei resmiyede neşir ve ilânından on. altı sene sonra vuku bulan müracaatı istımaı gayri kabil addetmiştir. (Şûra kararı, 3 Mayıs 1901).

3 — İdareden sadir olan tasarrufun tam bir surette alâkadarın sem'i itlâna vâsıl olmuş olduğu muhakkak ise,, meselâ mevzuubahs tasarruf icra ve müsted'iyi müteessir etmiş ise... (Şûra kararı, 15 Teşrinisani 1901). Maamafih, bu netice diğer bazı ahvalden de mütevellit olabilir. (Şûra kararı, 19 Kânunusani 1907).

Bir kararın neşri tarihinden itibaren cereyan eden mühletler.

Bazı kararların ferden tebliği icap etmez: Bunlar mahdud fertleri değil, adetleri çok ve yegân yegâne hüviyetlerini tayin müşkül olan kalabalık cemaatları alâkadar eden kararlardır: Nizamî tasarruflar, umumî şümül ve ehemmiyeti olan mecalis müzakereleri ilâh... Bu takdirde ferdî tebliğ yerine mutasavver kararın neşir ve ilânı kaim olur. (Bu kararın tatbikatı için Hauriou'ya müracaat). Bir şehrin bütün mülk sahiplerini alâkadar eden bir karar mevzuubahs olduğu zaman mühlet, bu kararın neşri tarihinden itibaren cereyan etmeğe başlar (Şûra kararı). Hattâ bir caddenin

iki tarafındaki mülk sahiplerine şamil bir karar mevzuubahs olsa dahi böyledir. (Şûra kararı, 21 Kânunusani 1902 ilâh...) Filvaki bu takdirde idare için bütün alâkadarların isimlerini araştırıp bulmak güçtür.

Fakat unutmamak lâzımdır ki ferdî tebliğ, kaide; neşir ve ilân, istisnadır. Bu son tarz üzerine mühletin cereyana başlaması için birincisinin kullanılamamış olması lâzımdır. İşte bu sebebe binaen devlet şûrası, Seine prefesinin bir emri mucibince kilometre ve saat muaddidi kullanmak mecburiyetinde bulunan araba kiracılarına karşı müracaat mühletini cereyan ettirmek için itiraz olunan tedbirlerin alelade neşri keyfiyetinin gayri kâfi olduğuna karar vermiştir. (Şûra kararı, 9 Ağustos 1893).

Mühletin cereyan etmesi için neşrin resmî mahiyette olması lâzım geldiğini 'söylemeğe hacet yoktur. Neşrin kanunun tertip etmiş olduğu bir neşir tarzı olması muktazidir. İşte reis, devletin tasarruf ve mukarreratı için bunların Resmî Ceridede intişar etmiş olmaları, prefektür kararları için bunların departmanların İdarî tasarruflar mecmuasına dercedilmiş bulunmaları lâzımdır. (5 Nisan 1884 kanunu, madde: 96). Fakat bir kararnamenin Maliye Nezaretinin Talimat Mecmuasında neşredilmiş olması, bu neşir tarzı herhangi bir kanun ile tesbit ve tevsik edilmemiş olduğundan, mühletin cereyana başlamasında amil olamaz. (Şûra kararı, 11 Mart 1904). Bir de tasarrufun tamamen neşredilmiş olması lâzımdır. Meselâ bir vazifeye tayin edilmiş olan memurlara ait bir listenin neşredilmesi, mühletlerin cereyana başlaması noktai nazarından, tayin kararnameleri metninin neşrine muadil olamaz. (Şûra kararı, 18 Mart 1904 ilâh...)

Mühletin neşir tarihinden itibaren cereyana başlayabildiği ahvalde devlet şûrası, ferdî tebliğlerde olduğu gibi.

equipollent'ler (muadil kıymetler) kabul eder. Meselâ her alâkadar hakkında tasarrufun icrası, ona karşı muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddialarındaki mühleti cereyana başlatır. Şu şartla ki, âmme velâyetinden sadir olan bu icra: kararının bilfiil müsted'iyi müteessir etmesi ve umumî dikkati celbedecek mahiyette şayi olması lâzımdır. Meselâ tenkit edilen tasarruf mucibince tanzim ve usulü dairesinde alâkadara tebliğ edilmiş olan bir zabıt varakası, mühleti cereyan ettirir. (Şûra kararı, 4 Haziran 1886 ilâh..). Fakat bilâkis bir memurun o memurun mensup olduğu memurlar heyetinin esas, teşkilâtına ait nizamnamesi hilâfına ve usulsüz olarak nasbedilmesi, usulsüz tayin keyfiyetinden, mutazarrır olmuş olan aynı sınıftan diğer memurlar hakkında müracaat mühletini cereyan ettiremez. (Şûra kararı, 18 Mart 1904).

Esasen usulü dairesinde neşredilmiş olan nizamî bir tasarrufa karşı yapılacak itirazlara ait mühletlerin inkiza etmesinin neticesi, umumî tedbiri icra etmek maksadile ittihaz edilmiş olan ferdî tedbirlerin sıhhatini tasdik etmek değildir. Bu ferdî tedbirlere alâkadarlar tarafından itiraz olunabilir ve alâkadarlar, bunların kanuniyetini tebeyyün etmek için, mühletlerin inkizasından dolayı doğrudan doğruya yapılacak bir müracaatla itiraz edilmeleri mümkün olmıyan nizamî tasarrufun kanuniyetini tenkit edebilirler. (Şûra kararı, 29 Mayıs 1908 ilâh...). Bu, tamamen liberal bir hukuk içtihadıdır. (Şûra kararı, 28 Nisan 1918 ilâh..).

Esasen mahiyeti itibarile ne kendisine itiraz eden tarafa tebliğ ve ne de neşredilemiyen ahval nadirdir. Meselâ belediye memurlarını tayin eden kararnameler, neşredilmez ve yalnız tayin edilen memura tebliğ olunur. Fakat bu tayin, vazifenin tâbî olduğu esas nizamata mugayir ise, diğer memurları mutazarrır edecek mahiyette addolunur ve buna

karşı bu memurların itiraz hakları vardır. Şu halde muayyen kanunî vazifeyi tecavüz maksadile yapılacak itiraza ait mühlet, alâkadarın tasarruftan tamamile malûmat almış ve meselâ gayri kanunî tasarrufu bizzat prefeye haber vermiş olduğu günden cereyana başlar. (Şûra kararı, 26 Haziran 1908 ilâh...).

Müzaheretî adliye (talebinin netayıç ve tesirâtı.

İki ay mühlet, bir hak sukutu mühleti olup müruru zaman mühleti olmadığından ehliyeti olmıyanlar hakkında da cereyan eder. Fakat devlet şûrası, alâkadarların haklarını istimal için ifa etmeleri lâzımgelen muameleyi ifa etmeleri takdirinde bunların âmme hizmetlerin bataetinden müteessir ve mutazarrır olmalarını kabul etmez. Müzaheretî adliye talebinin davaya ait mühletleri inkıtaa uğratması veya tehirine bais olmasını kabulden daimî surette imtina etmiş mahakimi adliyeden daha ziyade liberal olan devlet şûrası, istinaf müddetinden evvel bir müzaheretî adliye talebi vuku bulduğu takdirde bu talep kabul edilmediği ve şûraya verilen istida normal mühletlerin inkizasından sonra verildiği ahvalde bile müracaatın mesmuiyetine karar vermiştir. (Devlet şûrası kararı, 7 Şubat 1902 ilâh...).

Müzaheretî adliye talebinin reddi takdirinde mühlet, müzaheret talebinin reddedildiğinin alâkadara tebliği tarihinden itibaren cereyana başlar.

Görülüyor ki bu hukukî içtihad, paraları az olan, ekseriya yanlış malûmat alan, kendilerine yanlış nasihatler verilen ve müzaheretî adliye mahkemelerindeki nim resmî usulün bazan nakabili içtinap olan bataetlerini birçok defalar haklarını kat'î surette ihlâl etmiş bulunan müdafiler için çok faydalı bir içtihatır.

Muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılacak müracaatlar silsilei meratip prensibine istinaden yapılan müracaatların takaddüm etmekte olduğu ahval.

Uzun müddetten beri idari hukuk içtihadı, madun memurların, karar salâhiyetine malik oldukları ahvalde, madun memurların vermiş oldukları kararlara silsilei meratip prensibine istinaden bu memurlar aleyhinde mafevk makamlara müracaat edilmeden evvel muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile devlet şûrasında itiraz olunabilir. Buna Omisso medio müracaat namı verilir (Laferriere ilâh..). Bundan iki sual çıkmıştır:

1 — Muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapıları müracaat, silsilei meratip prensibine istinaden yapılan müracaatın ve bu müracaat müteakiben birinci müracaatın ademi vücudunu istilzam eder mi, yoksa bilâkis bu iki müracaat bir arada yapılabilir, cemedilebilir mi?

2 — Silsilei meratip prensibine istinaden yapılan müracaat, ne mikyas ve nisbet dahilinde muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılan müracaatlara müteallik mühletleri inkıtaa uğratar veya tehir eder?

Birinci suale İdarî hukuk içtihadı, alâkadarların bu iki müracaattan birini tercihte serbest olduklarını beyan suretile sür'atle cevap vermiştir. Alâkadarlar, silsilei meratip prensibine müstenit müracaat yoluna sapmaksızın, karar salâhiyetini haiz madun memurların tasarruf ve ef'ali hakkında hemen devlet şûrasına müracaat edebilirler. (Şûra kararı, 24 Haziran 1881 ilâh..). Alâkadarlar, silsilei meratibe müstenit müracaatı tercih te edebilirler ve bu müracaat onların muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile müracaatta bulunmak haklarını izaah etmez.

İşte prensip.. Fakat tatbikatı ikinci suale cevap verirken

teşrih edilecek izahat ve tasrihata ihtiyaç hissettirir.

Bunu iyice anlamak için, silsilei meratip tarikile yapılan müracaatlarda alâkadarların bir gûna mühletle mukayyet olmadıklarını hatırlamak icap eder. Evvelce de söylenildiği veçhile, bugünkü bir nazır, 8 inci senenin bir prefesine ait bir kararnameyi feshedebilir. Fakat nazır, silsilei meratip prensibine müsteniden yapılan bir müracaat üzerine karar verdiği zaman itiraz olunan tasarrufun tebliği tarihinden itibaren iki ay geçmiş olması takdirinde de yine muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılacak müracaatlar mesmu olur mu? Eğer nazır, madunundaki bir memurun akdini fesih veya tadil etmiş ise, hiç şüphesiz evet!.. Nazır, o zaman yeni bir tasarruf yapmış, kararını preferin veya diğer bir madun memurun kararı yerine ikame etmiş, olur. Nazırın kararından ilk tasarrufun meydan vermiş olduğu zararlardan başka zararlar tevellüt edebilir. O andan itibaren bu yeni karara, tebliği tarihinden itibaren iki ay zarfında itiraz edilebilir.

Fakat nazır, madununun vermiş olduğu kararı teyit ve silsilei meratibe istinaden kendisine vaki müracaatı reddedecek olur ise ne yapmalı? Devlet şûrası, evvelâ nazırın kararı hangi tarihte tahrir edilirse edilsin veya bu karar hangi tarihte verilirse verilsin neticesi, mühletlerin inkizası yüzünden muntafî olmuş olan muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile müracaat hakkını yeniden ihya etmek olacağına karar vermişti. (19 Şubat 1856 ilâh...) Bu sureti hal, pek o kadar mantıkî değil idi: Muayyen bir devirde geç kalmıştır diye reddolunan bir müracaat nasıl olur da birçok seneler sonra mesmu olabilirdi?

1881 tarihinden beri, devlet şûrası atideki farkı tesis etmiştir :

Eğer silsilei meratip prensibine istinaden vuku bulan

müracaat, muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılan müracaatın yapılması lâzımgelen mühlet zarfında yapılmış ise müddeinin, silsilei meratip prensibine müstenit müracaatının reddini natık olarak nazır tarafından ittihaz edilen kararın kendisine tebliği tarihinden itibaren iki müddet zarfında kendisini zarardide eden tasarrufu devlet şûrasında istinaf etmek hakkı mahfuzdur. (Şûra kararı, 19 Mayıs 1889). Eğer bilâkis silsilei meratip esasına müstenit müracaat, iki ay zarfında yapılmamış ise muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile müracaat, sureti kat'iyede gayri mesmu olur. (Devlet şûrası kararı, 13 Nisan 1881 ilâh...).

Fazla olarak, iki ay zarfında silsilei meratip esasına müstenit müracaatın vukuu ile hâsıl olan sukutu hakkın inkıtai tesiri, mesele başka bir nezarete ait olduğundan dolayı salâhiyettar olmıyan bir nazıra arzedilmiş olması takdirinde dahi, mevcuttur. Alâkadarlar, ekseriyetle muhtelif nezaretler arasındaki pek karışık salâhiyetlerin tevziine muttali olamazlar. (Laferriere).

Mühletlerin inkizasından evvel tasarrufun kat'iyet kesbettiği ahval.

Bu, devlet şûrasının cür'etkârane ve mahirane bir surette yenileştirmiş olduğu bir husustur. Ekseriya en ziyade usulü dairesinde yapılmış müracaatların, hukukî içtihadın ihdas etmiş olduğu bir red dolayısıyla akamete uğraması mümkündür. Devlet şûrası, Laferriere'in tabirini kullanalım: “İdarî tasarrufu, müktesep birtakım haklar ihdas eden kararlar veya mukavelenameler takip eylediği ve onlar birini feshetmeden diğerini feshetmek mümkün olmayacak derecede, birbirine karıştığı takdirde” müracaatın gayri mesmu olduğunu ilân eder. Şöhretşuar müellif, bu içtihadı

muhiik göstermek için ilâve ediyor: “Bu hukuka riayet etmesi lâzımgelen ve bu tasarruflardan mütevellit deavi kendisine ait bulunmayan muayyen kanunî vazifeyi tecavüz davalarını rüyetle memur hâkim, bunları mevzuubahs etmeğe matuf müracaatları nazarı itibara almamak mecburiyetindedir.”

Meselâ belediye meclisinin, nahiyyeye ait bir gayrimenkulün satılmasına ruhsat veren bir müzakeresi mevzuubahs olsun. Bu müzakere, hukukan batıl ve hattâ 5 Nisan 1884 tarihli kanunun 63 ve 64 üncü maddeleri ahkâmına tevfikân feshi kabil dahi olsa, bir satış tasarrufu yapılmak suretile bu müzakere icra edilecek olursa icra gününden itibaren itiraz edilemez bir hale gelir.

Yine bu içtihadı nazaran mafevk idarenin bir nahiyyeyi veya bir umumî müesseseyi gerek hukukî bir mukavele ve gerek umuru nafiaya müteallik bir pazarlık yapmağa mezun kılması suretile yapmış olduğu vesayet tasarruflarına, mukavelename veya pazarlık yapıldıktan sonra, artık devlet şûrası huzurunda itiraz olunamaz. (Şûra kararı, 2 Kânunuevvel 1892).

Nihayet açıktan açığa gayrikanunî olduğu görülen ve menfaati umumiyeyi mübeyyin olan ukutta esasını teşkil etmekte oldukları istimlâk kararları kaziyei mahkeme halini aldığı takdirde temas edilemez bir mahiyet alırlar. (Şûra kararı, 16 Kânunuevvel 1892). Bu hukukî içtihat, müracaat âkitlerden biri tarafından yapıldığı takdirde, mukavelelere esas teşkil etmiş olan mukarreratı idariye sahasında büyük mahzurları yok idi. Filvaki, bu takdirde Devlet Şûrasına müracaatı reddedilmiş olan müdafii başka bir hâkimi vardı: Mukavelename. Belediye meclisinin batıl olan bir müzakeresi neticesinde aktedilmiş olan bir satış mukavelesinin

icrası maksadiyle hukuk mahkemesine davet edilen bir nahiye, bu butlan ile ihticaç edebilir. Yalnız hukuk mahkemesinin bu meselei müsta'hareyi berayı tetkik İdarî makama gönderebilir. (Şûra kararı, 25 Nisan 1902. ilâh) Burada muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla müracaatin memnuiyeti, bu halde, mahakimi adliyyeye aynı zamanda müracaatin mevcudiyeti ile muhik gösterilebilirdi.

Fakat bu faraziyede bile Devlet Şûrası, muvazi müracaat nazariyesini yavaş yavaş reddetmeğe veya onun şümül ve ehemmiyetini hiç olmazsa tahdide meyletmeğe başladığı - gündenberi reddi kabul etmekte tereddüt etmesi lâzımgelirdi.

Diğer taraftan eski hukukî içtihat, muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla vaki müracaatların itiraz olunan İdarî akte müteallik davaya dahil olmıyan kimseler tarafından yapılması takdirinde alâkadarları hâkimden mahrum etmek suretiyle büyük mahzurlar tevhit ediyordu. Devlet Şûrası, ferdî imtiyazlarını muhafaza etmeleri için umumî meclislerle belediye meclislerinin kendi heyetlerinin gayri kanunî müzakerelerine itiraz etmelerini ve allâde mükelleflerin belediye makamâtının gayri kanunî ukudunun feshini talep eylemelerini kabul ettikçe bu hal sık sık vukua gelmeğe başlamıştır. Kanunun ve içtihadın bu şahıslara tanımış olduğu hukuk, gayri kanunî akitten muahhar ve müracaat sahibinin iradesinden tamamiyle müstakil bir vakıa yüzünden imha edilmiş oluyordu.

Daha vahim bir şey varsa, o da idarenin, arzusu veçhile, red ihtimalinin mevcut olmadığı bir tarihte yapılmış olan bir müracaatın tesirâtını imha etmekte serbest olması idi. Müdafilerin hukuku, vakıadan sonra onların yalnız bigâne «oldukları değil aynı zamanda usulü dairesinde ve zamanında kanunî yollar ile protestoda bulunmuş oldukları bir hâ-

diseden mütevellit bir red ile ortadan kaldırılmış oluyordu.

Binaenaleyh Devlet Şûrası, bilhassa hükümet komiseri. Mösyö Romieu'nun nüfuzu altında 1905 tarihinden itibaren itiraz olunan akdi, mukavelename yapılması keyfiyetinin takibi takdirinde, içtihadından rücu etmeğe başlamıştır. 1909 senesinde Şûra, bu suretle ilân edilmiş olan prensibi rızaen ferağ'ı menfaati umumiyeye ait ve fakat kanuna mugayeretile şaibedar bir beyannamenin takip etmekte olduğu hale tatbik etmiştir. (Şûra kararı, 4 Ağustos 1905 ilâh..). Hükümet komiserinin pek kuvvetli olan mütaleaları üzerine verilmiş olan bu kararlar, meselenin esasına tetkike girişerek ileri sürülmüş olan red hususunu zımnî olarak kabulden imtina eylemiştir. Fakat 26 Kânunusani 1912 kararnamesinin ifadesi, kat'îdir: "Müstedinin usule mutabakatına itiraz etmiş olduğu ihaleyi feshi için ancak mehakimi adliyyeye müracaat edilebilecek bir icarenin takip etmiş olması hali, bu ihaleyi idare ve bunu tasvip etmiş olan idare memurlarının ukudu hakkında Devlet Şûrasının itayı hükmetmesine bir mâni teşkil edemeyeceğini nazarı itibara alan şûra....,,

Filhakika İdarî tasarrufların feshini, icra maksadiyle yapılmış olan ukut ve mukavelâtın sıhhati üzerinde âcil ve zarurî bir tesiri olamaz. Fakat, bir taraftan bunlar, âkitler tarafından itiraz edilebilmekle beraber bu âkitler salâhiyettar mehakim huzurunda Devlet Şûrası kararını ileri süremezler, hattâ bu karar diğer bir müddeinin istidası üzerine verilmiş olsa dahi: filvaki malûm olduğu veçhile, muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla üzerine bir idari tasarrufun feshi, herkes karşı kat'î bir tesiri haizdir. Mukavele hâkimi, hiçbir meseleyi müste'here için işi nasıl halletmiyerek hemen fesih kararını nazarı itibara alır.

Diğer taraftan, mukavelename bir nahiyyeye müteallik olan mefsuh bir tasarrufun icrası için yapılmışsa, nahiyedeki

her mükellef, 5 Nisan 1884 tarihli kanunun 123 üncü maddesi mucibince mukavelenamenin feshi davasını talep edebilir.

Fakat mefsuh bir tasarrufun icrası için yapılmışsa, nahiyedeki her mükellef, 5 Nisan 1884 tarihli kanunun 123 üncü maddesi mucibince mukavelenamenin feshi davasını talep edebilir.

Fakat mefsuh bir tasarrufun icrası için yapılmış mukavelenamelerin veya tasarrufların feshi talep edilmemiş olması, veya talep edilememişi de mümkündür.

Bu takdirde feshin platonik (tesirsiz) olan vasfının müracaatin her türlü ameli faidesini ortadan kaldırdığını ve müracaatın o andan itibaren, alâka fıkdanı dolayısıyla reddedileceğini mi söyleyeceğiz? Mösyö Romieu, Martin meselesindeki mütalaalarında (hayır) diyor. (4 Ağustos 1905) : “Eğer tarafeyn münaziünfihi yolsuzlukla içtima fikrinde bulunmazlar veyahut mukavele hâkimi, bu yolsuzluğa rağmen mukaveleleri rabitaların baki kalacağı mütaleasında bulunacak olursa., verilecek olan fesih kararının neticesi daima hakkı söylemek, kanunun kendilerine tanımış olduğu salâhiyeti istimal eden vatandaşlara mahkeme yolunu kapamak, kanunsuzluğu muahaze etmek, efkârı umumiyeyi tenvir eylemek ve bu gibi ahvalin tekerrürüne mâni olmak olacaktır.,,

Devlet Şûrasının asri içtihadının umumî ruhu, bu sözlerle temayüz eder. Devlet Şûrası vazifesini hali hazırdaki müdafilerin âcil menfaatlerine hadim olmağa hasretmez, daha yüksek ve daha dersini görür. Hakkı söyler... O, bundan alâkadarlar için ne gibi bir menfaat tevellüt edeceği mülâhazasına kapılmaksızın bunu ilân eder. Gayri kanunî tasarrufları ve onları ihtiva eden vesaik listesinden çıkarır; onları, bir hakkın teyyüt ettikçe tahakkuk edeceği,

yerleşeceği mülâhazasına binaen nakzeder.

Görülüyor ki, bu hukukî içtihat pek yüksektir ve bundan pek selâmetbahş neticeler ümit olunabilir. Mösyö Haurionun, muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla müracaatın asrî manası ile de tasarrufların inzibatî bir kazasını teşkil etmekte olduğunu söylemek ve bunun hüsnü idareyi teminen vücuda getirilmiş bir “afakî butlan yolu,, olduğuna işaret eylemek ve bu müracaatta bulunan eşhası hususiyenin “adeta bir müddeiumumi rolü oynamakta olduklarını,, ifade eylemek suretile bu müracaatın evsafı mümeyyizesini pek iyi tesbit etmiştir. O surette ki, Devlet Şûrası, “böyle bir müracaat, tarafeyn arasında bir niza vasfım haiz değildir.,, diyebilmiştir. (Devlet Şûrası kararı, 8 Kânunuevvel 1899),

Devlet Şûrası, bu bapta verdiği hükümle herkese karşı hakkı söyler. Eşhasın fevkinde İdarî ahlâkı sansüre eder.

Muvafakat.

Müracaat müddetleri, muvafakatte taksir olunabilir: Bir alâkadar, muayyen kanunî vazifeyi tecavüzle şaibedar olan bir tasarrufa muvafakat eder ve bu suretle onu kendi hakkında kat’î kılar.. Fakat bu tasarruftan mutazarrır olan diğer eşhasın bu tasarrufa karşı itirazda bulunmak hakkını muhafaza edecekleri tabiidir.

Maamafih bir haktan feragat demek olan muvafakat, kolaylıkla farzedilmemelidir. Bu muvafakatin sukutu hakkı intaç etmesi için onun müphem olmaması, kat’î ve sarih olması lâzımdır.

Muvafakat alelekser, kararın alâkadar tarafından icrası neticesi olur. Fakat bunun bu suretle tefsir edilebilmesi için de bu icranın ihtiyarî olarak ve bilâkaydû şart yapılmış olması lâzımdır. Filvaki, unutmamak lâzımdır ki İdarî kararlar ihtiyaten vacibülicradır. Binaberin böyle bir kararın;

icrasına alelâlde mutavaat edilmesi ona itirazdan feragat, edilmesi manasına alınanz.

Hatta Ceza Kanununun 471 nci maddesinin 15 nci fıkrasının teyit etmekte olduğu bir karar mevzuubahis ise hiçbirinin teyit etmekte olduğu bir karar mevzuubahis ise, hiçbir icraî tasarruf, hatta bilâkaydü şart olanları bile, bir muvafakat telâkki edilemez. Filvaki, cezaî olarak teyit edilmiş olan bir kararı icra eden kimsenin yalnız cezaî takibata maruz kalmamak gayesini takip etmiş olması pek mümkündür..

Dördüncü şart: Muvazi müracaatların fıkdanı

Devlet Şûrasının eski içtihadının izahı.

“Eğer kanuna muhalif olduğu iddia ve bununla ihticaç edilmek istenilen İdarî bir tasarruftan mutazarrır olan bir taraf, muvazi müracaat denilen diğeri bir müracaatla adlî veya İdarî bir mahkeme huzurunda hakkını istifa edebilirse muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla yapacağı müracaat mesmu olmaz.,, Laferriere, 1896 senesinde, böyle diyordu. Bunun tamamen zıddı olan cümleyi bugün hemen hemen kayıt ve şartsız olarak irat etmek mümkündür.

La Ferriere’in bu sözleri yazdığı sıradaki hukukî içtihadın vaziyetini birkaç kelime ile hatırlatalım. Sonra bu içtihadın hangi fikirlerin tesiri altında teşekkül etmiş ve hangi fikirlerin onun tekâmülüne saik olmuş olduğunu araştıralım. Nihayet şimdiki şûra kararları akidesinin bir tablosunu çizmeğe teşebbüs edelim.. Muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiası ile yapılacak bir müracaat neticesinde, bir tasarrufun muayyen bir tatbik dolayısıyla büsbütün başka bir müracaatla tamamen imha edilebilmesi değil, belki muzır netayıcı itibarile felce uğraması mümkün olan ahval vardır. işte gerek bilvasıta ve gerek bilâvasıta rûsumun cibayetine

esas teşkil eden usulsüz İdarî tasarruf, bigayrihakkin tahsil edilmiş olan bir paranın iadesi için açılmış bir dava dolayısıyla münakaşa edilebilir ve onların gayri kanunîyeti mükellefe gayri kanunî olarak devlet hâzinesine girmiş olan verginin iadesi maksadiyle tebeyyin olunabilir.

Vaktiyle Devlet Şûrası, bu halde ve buna mümasil ahvalde muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla vaki olacak müracaatin gayri mesmu olduğunu, çünkü alâkadarın elinde başka bir müracaat tariki bulunduğunu ve bu ikinci müracaatin menafii hususiyesi noktai nazarından aynı neticenin istihsaline medar olması mümkün olduğunu beyan ediyordu. Şûra, muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla müracaati reddetmek için müddeinin elinde muvazi ve bilâvasıta diğer bir müracaat tarikinin bulunmasını istiyordu. Fakat bu müracaat tariki, dava tariki olup, silsilei meratip esasına müstenit veya af talebini mutazammın müracaatlar değildi. Muvaziden maksat, “müddeiyi, menfaati şahsiyesi namına onu istihsale hakkı olduğu gayeye sevkeden müracaat,, idi; bilâvasıta, yani talebi mutazammın bir dava demek olup alelade bir istisna demek değildi.

Reddin mahzı nisfe.t esasına müstenit mülâhazalardan değil hukukî esbaptan istintaç edilen bu kaidesi Devlet Şûrasını hukukî içtihat tarafından cezaen müeyyet nizamnamelere muhalefet edenler lehinde gayri kanuniyet itirazına muvazi olarak muayyen kanuni vazifeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaatları kabule sevketmişti. Fakat bu müracaat, muvazi müracaat nazariyesinin tatbikatından olmak üzere ve bilhassa ahvali atiyede, istimai gayrikabil ilân olunmuştu.

1 — İdarî tasarruflara karşı (Kararname, karar, matrahın ihdasına veya tanzimine bilâvasıta veya bilvasıta umumî tekâlifin cibayetine taallûku bulunan umumî meclisler veya belediye meclisleri müzakereleri). Mükellef, bu takdirde, eğer

rûsum tediyesi için aleyhinde takibat yapılmakta ise hem gayri kanuniyet itirazında bulunmak ve eğer parayı vermişse ve hem de paranın iadesi için dava açmak hukukundan müstefit olur. (Tatbikat için: Şûra kararı, 16 Kânunusani 1903)

2. — Nafia işleri imtiyaz sahipleri ile müteahhitlerini ızzar edebilen mukarrerata karşı., imtiyaz sahipleri ile müteahhitler, bu tasarruflar prefektür meclisine müracaat etmek tarikiyle itiraz edebilirler.. (Şûra kararı, 22 Nisan 1904).

3. — Belediye intihabatı üzerinde bir tesir icra edebilecek olan idari tasarrufa karşı.. Meselâ bir nahiyenin intihap dairelerini tasnif muamelesini yapan umumî meclisler müzakeratı gibi.. Evvelce şöyle deniliyordu: Muntehibin rey ita edildikten sonra ileri sürmek hakkına malik olduğu mütalebat dolayısıyla bu tasarrufların yolsuzluklarının ileri sürülebilmesi muntehibe kâfidir. (Şûra kararı, 8 Ağustos 1888 ilâh..)

Bu içtihadın ve tekâmülün izah:

Devlet Şûrasının bu içtihadı tesiste rehberi, ekseriya haksız olarak söylenildiği gibi, şûranın muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla yapılacak müracaatin ancak diğer müracaat yollarının fıkdanı takdirinde istimal olunabilecek ihtiyatî bir müracaat telâkki etmekte olduğu fikir batılı değildir. Bu telâkkinin ne metinlerde ne de Fransız hukukî ananesinde mesnedi yoktur. Devlet Şûrasının iki mülâhazadan mülhem olduğu zannolunur: Dava nakilleri usulünün tekrar ortaya çıkması korkusu ye müdafinin hali hazırda doğmuş olan alâkasının onun dava ikame etmek hakkının hududunu tesbit etmekte olduğu fikri.

Hattâ idari ve adlî vazifelerin tefrikinin ilân eden 16-25

Ağustos 1790 tarihli kanunun ikinci faslının 17 nci maddesi, “Bir mahkemenin kaza hakkına tâbi olan kimselerin hiç bir komisyon ve kanunen tayin edilecek salâhiyetlerden veya dava nakillerinden gayri bir tarikle tabî hâkimlerinin hakkı kazası haricine çıkarılmamasını,, âmiridir. Diğer hâkimlerin huzuruna sevkedilebilecek bir davanın doğrudan doğruya Devlet Şûrasına tevdi edilmesi, başka bir mahkemenin rüyet edebileceği bir davayı müzakere ve rüyet etmeğe Şûrayı davet etmek demek değil midir?

Diğer taraftan eski hukukî içtihat, müdafîin muvazi müracaatla kâfi derecede tatmin edilmekte olduğu mütaleasında idi. Laferriere diyordu ki: “Bir davaya dahil kimsenin kendisi hakkında tatbik edilmiş olan usulsüz bir kararın feshini Erga Omnes tahrik vazifesi yoktur., Daha ilerde de şöyle diyordu: “Şayet bu alâka (müdafîin), daha şahsî ve muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaatlardan daha âcil neticeler veren bir müracaatla tatmin edilebilirse müdafîin tasarrufun ortadan kalkmasını istemek için hiçbir sebep yoktur. Bu tasarrufun kendisini müteessir etmemesi kâfidir Kendisinden daha az müteyakkız olan diğer alâkadarları müteessir etmekte berdevam olsa da., (Cilt 2, sa. 478 - 479) Binaenaleyh ekseriya Devlet Şûrasında muvazi bir müracaatla mevcudiyetinden doğan bir itiraz, alâka fıkdanı sebebiyle reddolunur. (Bilhassa şûra kararı, 29 Mart 1901).. Devlet Şûrasının müracaat için zarurî olan alâka mefhumunu tevsî ettiği gündenberi muvazi müracaat nazariyesi derin bir surette müteessir ve haleldar olmuştur. Ve yalnız muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla vaki müracaatin tahakkuk ettirebileceği tasarrufun erga omnes feshi, gitgide, gayri meşru tasarrufun iptalinde, hattâ manen, alâkadar olan bütün vatandaşın takip edebileceği bir gaye olarak görünmeğe başlar.

O andan itibaren muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaatların tasarrufun erga omnes ilgası tarikile elde edilecek neticenin müddeinin elindeki müracaat tariklerde istihsal edilecek neticelerden daha tam ve kâmil olduğu ahvalde muvazi müracaat nazariyesi arık hükümsüz; kalmağa başlamıştır. Bir müracaati red için itiraz olunan tasarrufun ferdî sıfatının, tasarrufun muvazi müracaati kullanmak yüzünden muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılan müracaatta olduğu derecede tam bir surette feshini intaç etmesi lâzımdır.

Devlet Şûrası, bu halde bile masarif meselesini nazarı itibara alır ve nizam tamamen naktî olan ehemmiyeti daha pahalıya mal olacak bir müracaat tarikinin ihtiyarını muhik gösteremeyecek kadar zayıf olursa muayyen kanunî vazifeyi tecavüz müracaatını reddetmemeğe temayül gösterir.

İstinafi dava etmek memnuiyetine gelince yeni hukukî içtihat, tarafeyne Devlet Şurasında ancak istinafen rüyet edilebilecek davaları doğrudan doğruya şuraya sevk etmek hakkını vermemekle iktifa edildiği takdirde bu memnuiyetin tatmin edilmiş olacağına kaildir. La ferriere'in zamanında olduğu gibi bugün de bir nafia müteahhidinin bir ikale kararnamesinin feshi talebini ilk derecede mehakime uğramaksızın doğrudan doğruya Devlet Şûrasına müracaat etmesi mümkün değildir. Bu gibi nizalar için kanunen bidayet mahkemesi prefektür meclisleridir. Devlet Şûrasının eski akidenin riayet etmekte olduğu noktaları bunlardır. Bu itibarla bütün diğer tatbikatta muvazi müracaattan müstahreç red kararı bilkuvve mefsuh farzedilir. (Hauriou).

Bu, gayrikabili münakaşa bir terakkidir. Zira alâka fıkdanı behanesiyle müdafii, bugün masun bulunduğu birçok sıkıntılara duçar ediyordu. Mükellef sıfatıyla kendisinden yolsuz olarak alınmış bir resmin kendisine iadesini temin etse

de muahhar birtakım hadiseler dolayısıyla bu verginin kendisinden yeniden istenilmesine şahit olduğu vaki olurdu. Çünkü tahsilin esasını teşkil eden gayrikanunî idari tasarruf ne feshedilir ve ne de geri alınır.. Müntehip sıfatile kanuna muhalif bir tasnif ianesiyle elde edilmiş olan hileli intihabatı feshettirmeğe muvaffak oluyor idiye de yeni intihabat gene aynı tasnif mucibince yapılıyor, aynı nakise ile şaibedar olunur. Çünkü usulsüz tasnifi vücuda getiren tasarruf ne feshediliyor ve ne de geri alınıyordu.

Şimdiki içtihadın izahı.

1. Devlet Şûrası huzurunda muvazi müracaat.

İdarî içtihad, birçok sene evvel bizzat Şûra huzuruna muvazi müracaat usulüyle müracaat vukuu halinde kendisinin yapmış olduğu esbabı reddiye serdiyle red sisteminin şiddetini tadil etmişti. Meselâ levazım pazarlığı işlerinde nazırların mukarrerata karşı muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla müracaatı kabul ediyordu, çünkü bu müracaatları, yanlış olarak tavsif edilmiş tam salâhiyeti kazaiyeli müracaatlardan addediyordu. Fakat bu farz bile Devlet Şûrasının bu gibi davalarda avukat tutmaktan muaf ve mahkeme masarifinden müstesna tutmağı redde mahkûm ediyordu. Bu muafiyetlere ancak muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla vaki müracaatlarda istihkak kespediliyordu (Şûra kararı, 20 Mart 1891) Hukukî içtihadın vücuda getirmiş olduğu binadaki rahne bundan daha az ufak değildi ve müdafilere, daha az pahalıya mal olacak bir davanın faydalarını temin etmek maksadiyle Devlet Şûrası nihayet devletin borçları meselesinde bu rahneyi genişletmeğe mecbur oldu ve huzurunda tam kazâi salâhiyetli davalara yol açtı. Devlet Şûrası, bugün maaşata ait mütalebelerin, müddeiyi ızzar eden

idari mukarrerata karşı muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla kendisine müracaatla halli talep edilecek hususattan olduğuna hükmetmektedir. Şûra, bu müracaatları yanlış tavsif edilmiş tam kazaî salâhiyetli addetmeyerek yalnız alâkadarın nizam heyeti mecmuasından kanuniyet meselesini çıkarmağa ve onun hakkında, yalnız muayyen kanunî vazifeyi tecavüz nazariyesini ileri sürmek suretiyle hüküm verdirmeye hakkı olduğunu ilân etmek suretiyle kabul eder. (Devlet Şûrası kararı, 8 Mart 1912) Bu da müddeiyi aynı zamanda hem avukat tutmaktan, hem de istidası için tescil masarifi ihtiyar eylemekten kurtarır.

Bu, fevkalâde dikkati calip bir terakkidir. Onun şümül ve ehemmiyetini, onu vücuda getirmiş olan ahval ve şeraiti çizerken, tasrih etmek iyi olur. Devlet Şûrası, uzun müddet maaşlar meselesinde muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile vaki müracaatları reddetmiştir. Onun nazarında bu mesail, tam salâhiyeti kazaiyeyi müstelzim mesailden idi. Nizai alâkadar eden İdarî tasarrufların kanuniyetini tetkik hususu ondan ayrılamazdı. Binaenaleyh bu müracaatları, avukatın vekâleti olmaksızın yapılması takdirinde, reddediyordu. (Şûra kararı, 12 mart 1880)

Muvazi müracaat nazariyesi ile tamamilen ahenktar olan bu hal suretinin bir takım amelî mahzurları vardı. Bunları hükümet komiseri Pichat, Lafage meselesinde tavzih etmiştir ki, bu mesele, eski içtihad ile alâkayı külliyyen kesen 8 mart 1912 tarihli kararnameye yol açmıştır:

“Bu nizaların mevzuu ekseriya maaş ve ücret bakiyeleri kabilinden ufak tefek bir takım mebalîge (yol masrafı, harcırah, sükna bedeli., bakayası gibi şeyler) müteallik bulunmaktadır. Eğer memurlar, işlerini Şûraya ancak bir avukat vasıtasile arzedebilmiş olsalardı dava masrafı, birçok ahvalde, talep edilen meblâğı geçecek idi., ve avukat tutmak mecburiyeti, birçok ahvalde, davanın bütün ehemmiyetini

izale ederek, müracaatı fiilen ortadan kaldırmak ve hakka muhalif olan kararları teyit etmek neticesine müncer olurdu., Adaletin bu inkârına nihayet verecek mes'ut bir hâdise oldu. Müstemlekât zabitanından (birisi nizamât mucibince hakkı olduğu bir temsil masrafını nazırın vermekten imtina etmesi üzerine Devlet Şûrasına tazminata olan hakkını istemek için değil, miktarını tesbit ettirmek için ve nazırın kararına muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile itiraz eyledi.

Devlet Şûrası, müracaatın mesmuiyetini, atideki esbabı mucibe ile kabul etti: “Mösyö Lafage’in müstemlekât nazırının yukarıda zikrolunan kararı ile mevcut nizamnamelerin zabıta sıfatile kendisine bahşetmiş olduğu menafiden mahrum etmiş olduğunu iddia ile iktifa eylediğini; istidadının bir idari makamın tasarrufunun kanuniyeti meselesini ortaya koymakta olduğunu, ve binaenaleyh müstedinin mevzubahis karara muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile itiraz edebileceğini nazarı itibara alan Şûra..., (Şûra kararı, 8 mart 1912 .. ilh)

Devlet Şûrasının mütaleasında göre bu müracaat, vatandaşları alâkadar etmek suretile kanuniyeti temin eden bir vasıtaadır. Bu sebepten dolayı kanun, bu kabil müracaatta bulunanları avukat tutmaktan muaf tutmak ve masarifi alelâde damgalı bir kâğıt pahasına indirmek suretile bu müracaatın icrasını teshil etmiştir. Şu halde gayrikanunî tasarrufun daha geniş bir nizam mufassal unsurları meyanına dahil olacağı bahanesile halkı bu yardımdan mahrum etmeli?

Devlet Şûrası, bu suretle İdarî davaları adlî davaların üzerine çöken bir tehlikeden kurtarmıştır. Her ne zaman bu sahada halk fi'lî veya hukukî bir azadan müstefit olan kuvvetli teşekküllerle menfaat ihtilâfına düşecek olur ise

(şimendifer, sigorta kumpanyaları gibi ilh) menafii vahim surette haleldar olmak tehlikesine maruzdur.

Yalnız büyük korpurasyonlar, nakdî ehemmiyeti asgarî olan nizaları temyiz mahkemesine arzedebilirler ve bunlar dolayısıle hukukî içtihad teşekkül eder. Münferit hususî şahıslar ise birkaç franktan ibaret olan cüz'î bir menfaati para kuvvetile müdafaa etmekten ise haklarını terketmeği tercih ederler. Binaenaleyh hakkı tesbit eden kararlar, ekseriyetle sırf kanun ilminin bütün vesaiti ile mücehhez olan bir müddeinin müdafaası üzerine gıyaben verilir. Mahirane bir surette kaleme alınmış bir lâyihanın mukni belâgati ile davete icabet etmiyen bir müdafiin arasında tereddüt eden raportörler pek azdır. Sigorta poliçelerinde muharrer maddelerle şimendifer tarife nakliyatına ait mühletlere dair olan pek az nısfetkârane hukukî içtihadlar, bir takımı için masraflar nizam ehemmiyetini geçmesi dolayısıle pek pahalı olan kimisi için de o andaki rakibi ortadan kaldırarak hukukî içtihadı teşkil eden ve manevî nüfuzu Fransanın bütün mahkemelerinde bütün halka karşı müessir olacak olan esas kararı elde etmelerini teshil etmesi dolayısıle pek müsait olan bu usullerin mahsulüdür.

Muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile müracaat gibi elâstikî ve evrilip çevrilebilir aletin adlî mehakim huzurunda müddeiler için ne derecede bir noksan teşkil etmekte olduğu bu suretle anlaşılır.

Uzun müddetten beri Devlet Şûrası, mükelleflerin tarhedilen bilâvasıta verginin kendi haklarında ferden tatbiki dolayısıle onun kanuniyetine prefektür meclislerinde itirazdan başkaca muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile bunlar hakkında istinafen kendisine müracaat etmelerini kabul «etmiştir. (Şûra kararı, 5 mart 1915 .. ilh)

Devlet Şûrası, bilâvasıta rüsuma müteallik davalar mü-

nasebetile bir prensip meselesi mevzuu bahseldüğü zaman muvazî bir müracaatın mevcudiyetinden dolayı esbabı reddiye serdi suretile redde kıyam etmez. Yalnız muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile yapılan müracaattan gaye, vergiye müteallik tam kazaî salâhiyetli davadan münhasıran bir şahsı alâkadar eden ve vergi defteri ile onun tatbikinden ayırt edilemiyecek olan matrah usulüne ait bir tasarrufu istihraç etmek ise o zaman Devlet Şûrası esbabı reddiye serdile davayı reddeder. (Şûra kararı, 8 temmuz 1921).

Malûm olduğu veçhile, intihap dairelerinin tasnifi mesailinde Devlet Şûrası, hiçbir intihap mevcut olmadığı takdirde müntahiplerin tasnifin usulsüzlüğüne kendi huzurunda doğrudan doğruya itiraz edilmesini reddetmekten ibaret olan eski içtihadından rücu etmiştir. Şûra, bugün nahiyelele müntahiplerin, intihaptan evvel, kanuna muhalif olarak intihap daireleri tasnifi ihdas eden umumî meclis müzakeratına itiraz hakkına malik olduklarına karar vermiştir. (Şûra kararı 24 Temmuz 1903)

Bu suretle tasnifin kanuniyeti, intihaba ait İdarî davadan tefrik olunur ki bu da vaktiyle ancak intihaba karşı protesto dolayısıyla kanuniyetine itiraz edebildikleri batıl bir intihabı tasnife tâbi olarak rey itasına gitmeğe artık mecbur olmıyan müntahiplerin pek ziyade menfaatinedir.

Maamafih Devlet Şûrası, mahkemelerin sırasını bozmağa rıza göstermez ve müdafilerin istinafen kendisine merbut olan (müstemlekât mahkemesi, prefektür meclisi veyahut bu mecliste prefe gibi) bir mahkeme nezdinde ikame edebilecekleri bir davayı Şûraya sevketmelerini kabul etmez. (Şûra kararı, 18 Nisan 1913 ve 27 Haziran 1913, 11 Nisan 1913 ilâh..)

Bu, sıra ve tertibe ait bir kaide olup salâhiyet ve usul

kanunlarına hürmet lüzumu ile muhik gösterilir ve bunu izah için hali hazırda hükümden sakit olmuş olan müvazi müracaat akidesine istinade lüzum yoktur.

Mehakimi adliyede müvazi müracaat.

Devlet Şûrası, vaktiyle bilvasıta bir resmin kanuniyetine itiraz etmek ve şayet yolsuz bir para alınmış ise bu parayı istirdat eylemek için mehakimi adliyeye müracaat etmek hakkına malik olan mükelleflerin muayyen vazifei kanuniyelerini tecavüz iddiasıyla mezkûr resmin ihdasında alâkası olan İdarî tasarrufları doğrudan doğruya tenkit edemeyeceklerine hükmetmiştir. Müvazi müracaat nazariyesinin bu tatbiki de terkedilmiştir. Devlet Şûrası, fethi meyit ve ceset nakli gibi ahvalde polis komiserlerine verilen ücreti tesbit eden bir prefetür kararıyla bir polis komiserinin doğrudan doğruya muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla itiraz edebileceğini kabul etmek ve müddedinin haklı olduğunu iddia eylediği rüsumun tediyelerini mehakimi adliye huzurunda talep etmesinin caiz olması keyfiyetinden nazırın istinbat eylediği esbabı reddiye serdiyle reddi kabul etmemekle son bir darbe daha indirmiştir. (Devlet Şûrası kararı, 27 Şubat 1914.. ilâh.)

Bilvasıta veya bilâvasıta rüsumun ihdasına medar olmuş olan İdarî tasarruflara müteallik deavî, bu suretle bizzat rüsuma ait deaviden tefrik edilmiştir. Ve eşhası hususiye için bundan tevellüt eden fayda meydandadır. Zira bu suretle hakkı bir defada tesbit ettirebilirler ve tasarrufa ait dava resme ait davadan tefrik edilememesi halinde ikamesi lâzım gelen birtakım ufak tefek deavinin ikamesine lüzum ve mahal kalmamış olur. (Şûra kararı, 2 Ağustos 1918).

Muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaatlarda esas noksanları.

Umumî mefhumlar.

Hiç farksız olarak “Muayyen vazifeyi kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaatlarda esası nakiseler,, “esbabı nakziye,, veyahut “müracaata yol açma,, derler. Tasarrufun fesih ve iptalini icap eden bu nakiseler dördtür: 1 — Ademi salâhiyet; 2 — Şekil noksanlığı; 3 — Kanunun ihlâli; 4 — Salâhiyeti saptırma.

Malûm olduğu veçhile muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaat umumî nazariyesinde tarihen en son sebep olarak ahzı mevki eden sebep, kanunî ihlâldir. Bazı müellifler, oldukça calibi alâka birtakım sebeplerden dolayı, bu sebebi esbabı saireden tefrik etmek lâzım gelmekte olduğu mütalaasındadırlar. (Hauriou). Bunların mütaleaları hilâfına olarak biz, her türlü muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz hareketinin kanunu ihlâl ile telhis edilebileceği fikrindeyiz. Ademi salâhiyetle şaibedar olan her karar, idare memurlarının salâhiyetlerini tesbit eden salâhiyet kanunlarını ihlâl eder. Şekle riayet etmemiş olan bir karar, usule müteallik kanunları ihlâl eder. Salâhiyeti saptırma ile ayıplı olan karar, ruhu kanunu ihlâl eder. Hulâsa muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüzle şaibedar olan her tasarrufta ya açıktan açığa bir metni kanunun tanınmaması, ya kanunun yanlış tatbiki, ya kanunî bir esasın fıkdanı, veyahut ruhu kanuna riayetden imtina gibi bir unsur bulunur diyebiliriz.

İdarî tasarrufta bu nakiselerden birinin veya birkaçını bulunması onun butlânını icap eder. Fakat bunun için nakisenin bizzat tasarrufta olması, onun icrası keyfiyetine ait ol-

maması lâzımdır. (Şûra kararı, 6 Temmuz 1906)

İptalin bu dört sebebi, içtihadın tanımakta olduğu yegâne sebeplerdir. Muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla müracaat, mukavelenamelerin ihlâli hususlarında mevzuu bahsolar. Bu halde kazayı kâmile tâbi bir dava vardır. (Şûra kararı, 27 Şubat 1914 ..)

I — Ademi salâhiyet.

Tarif ve umumî fikirler.

La ferriere diyor ki: “Ademi salâhiyet, bir makamın karar ittihazına, salâhiyetleri dahilinde olmıyan bir tasarrufu yapmasına gayriehil olması suretinde tarif edilebilir., Meselâ nahiye müdürü, prefenin; bir belediye meclisi, nahiye müdürünün, nazırın, meclisi umumînin salâhiyetlerini tahtie ettiği takdirde ademi salâhiyet vardır. Keza bir prefe başka bir departmanın resikârında bulunan bir refikinin salâhiyetlerine, askerî makamat mülkî makamatın salâhiyetlerine tecavüz eyledikleri takdirde yine ademi salâhiyet vardır.

Burada adlî hususatta olduğu gibi, birincisi intizamı âmmeye taallûku itibariyle İkincisinden daha vahim olan, İkincisi ise yalnız menafii hususiyeyi mutazarrır eden birincisine karşı müracaat mümkün olmıyan İkincisine karşı ise müracaat kabil olan biri Ratione Mâteriae diğeri Ratione personae veya loci diye iki nevi ademi salâhiyet tefrikine lüzum yoktur. Bir kelime ile söyleyelim, İdarî hususatta mutlak ve nisbî ademi salâhiyet yoktur. Bu hususlarda her şeyin umumî nizama taallûku vardır. O derecede ki Devlet Şûrası bir istida ile müracaat vuku bulmadığı halde bi-

le, resen ademi salâhiyeti rüiyetle kendini vazifedar addeder. La ferriere, bunun sebebini şu suretle izah ediyor “Müdafîin ikametgâhının bulunduğu mahalle veya münaziünfih mesleğin vaziyetine göre kanunun salâhiyettar mahkemeyi tayin etmesi, tarafeynin menfaati namınadır ve tarafeyn bu menfaatten feragat edebilirler. Bilâkis, karar ittihazına sahibi salâhiyet idari mahkemenin tayini, menfaati umumiye namına addolunur. Bu tayin, hattâ devletin hükûmeti alâkadar eden salâhiyetlerin tevziine ait olan bütün, bir sisteme bağlıdır.,,

Ademi salâhiyet ile salâhiyeti gasp arasındaki fark.

Bir memur, salâhiyetleri adadına dahil olmamakla beraber umumiyetle idarenin muamelâtı kadrosuna dahil olan bir karar ittihaz ettiği zaman tam manasiyle ademi salâhiyet vardır. Gasbı salâhiyet ise daha vahim bir nakise vice olup iki halde tesadüf olunur : 1 — Kararın tefriki kuvva prensibini ihlâl etmesi (devlet reisinin ahkâmı kanuniye vazeden ve bu suretle kuvvei teşriyenin salâhiyeti sahasına tecavüz eyliyen kararnamesi; su işlerinin tanziminde prefektörün mülkiyeti hususîyeye müteallik mesaili hal ve fasleden ve bu suretle kuvvei adliyenin salâhiyeti sahasına tahti eyliyen kararı..) 2 — La ferrie’in tâbiri veçhile “ya idari silsilei meratip haricinde bulunduğundan, ya bu silsile dahilinde karar ittihazı salâhiyetini bahşetmeyen bir vazife ifa etmekte olduğundan veyahut, azil veya vekâletin inkızası veya suverî saire ile, kendisine ait olmuş olan salâhiyetleri ifadan fariğ olmuş olmasından dolayı her türlü otoriteden mahrum olan bîr şahıs tarafından ittihaz olunan karar., (Hauriou’a bak, bu müellif, gasbı salâhiyeti başka türlü anlar ve onu muamelei cebir ve şiddet nazariyesine

bağlar.) Bu tefrikin ne gibi bir ehemmiyeti vardır? Gasbı salâhiyet, yalnız tasarrufun sıhhatini değil aynı zamanda mevcudiyetini bile ihlâl eder. Gasbı salâhiyetle fasit olan tasarruf yalnız feshi kabil veya bâtil değildir. Aynı zamanda mevcut ta değildir. Alâkadarlar, bu gibi tasarrufun tesiratını imha etmek için onu nakzettirmek ihtiyacında değildirler. Bilûmum makamı resmiye, bu tasarrufu tasdik etmemekle mükelleftir. Hattâ makamâtı adliye bile bu kabil tasarrufa riayet etmesi cümlei vezaifinden olan idari tasarruflardan addetmemelidir. Bu makama t, bu tasarrufun hukukan gayri mevcut olduğunu tebyin ederek kale almamalıdır. (Laferriere.)

Acaba bu, gasbı salâhiyetin bir sebebi nakzi teşkil edemeyeceği ve muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla müracaatı muhik göstermeyeceği manasına mıdır? Bu sahada da hukukî içtihatda bir tahavvül vukua gelmiştir. Uzun müddet Devlet Şûrası, “gerek adlî makamata ve hukuku hususiyeye, gerek hattâ kuvvei teşriyyeye karşı İdarî salâhiyetler hududunun çizilmesi, idare memurunun hertürlü hatasını bariz bir gasbı salâhiyete temsil etmek ve tasarrufunu gayri mevcut farzeylemek mümkün olmayacak derecede, müşkül olan ahvalde muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla müracaat esasını kabul etmiş idi., (Laferriere). Meselâ ancak kanunen ittihaz edilebilecek olan birtakım tedbirlerin mecalisi belediye kararnamele ile emredilmesi halinde böyle idi. Fakat her türlü İdarî vasıftan mahrum olan heyet veya eşhasın sadır olan tasarruflar müvacehesinde Devlet Şûrası, bu tasarrufları rüyet etmekten imtina ediyor ve bu tasarruflar mevcut olmamak itibari- le alâkadarların salâhiyettar mahkeme huzurunda haklarını mütalebe etmelerine ve ihkak ettirmelerine mâni olamayacağını ilân ediyordu. (Daloz, ilâh.)

Biraz dar olan bu telâkkinin eşhası hususiyeyi İdarî sil-

silei meratiple Devlet Şûrası kadar ünsiyeti olmıyan ve ekseriya berayı ihtiyat ve haksız yere hakikî bir İdarî tasarrufu: rüyet etmemek korkusuyla gasbı salâhiyetle şaibedar bir İdarî tasarrufun ademi mevcudiyetini tebyin etmekten imtina eden mehakimi adliye huzurunda beklenilmiyen birtakım manialara maruz bırakmak gibi bir mahzuru vardı, bu sebebe binaen Devlet Şûrası, bugün hattâ cürmü meşhut halinde bir gasbı salâhiyet mevzuu bahsolan ahvalde bile hakkı söylemekten imtina etmez. Bu hukukî içtihat, bilhassa 20 Kânunusani 1910 tarihli Naudet kararnamesile teeyyüt etmiştir. Mesele, şudur: İtfaiye heyet veya kumpanyaları İdarî birtakım heyetlerdir; fakat itfaiye efradı arasında vücade getirilmiş olan mütekabil yardım cemiyetleri bu mahiyette değildir. Bu kabîl bir cemiyetin heyeti umumiyesi, itfaiye efradından birinin kumpanyanın yoklama defterlerinden çıkarılmasına karar vermiş idi. Bu, gayet bedihî bir gasbı salâhiyet idi, zira mütekabil yardım cemiyeti, her türlü İdarî salâhiyetlerden mahrum bulunuyordu. İhraç edilmiş olan itfaiye ferdi, ihraç kararına muayyen vazife kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla Devlet Şûrasına müracaat ve bu kararın feshini talep etti. Şûra kararnamesi, 10 Teşrini sani 1903 tarihli kararnamenin 29 uncu maddesine tevfikân bir itfaiye ferdinin ihracına müteallik kararın ancak o» ferdin mensup olduğu kumpanyanın idare meclisi tarafından ittihaz edilebileceğini tebyin etmek suretiyle müracaata kabul ve binaenaleyh mütekabil yardım cemiyeti heyeti umumiyesinin bu tedbiri emre salâhiyeti olmadığını ilân etti. Şûra kararnamesi, prensibine riayet etmiş olmak için şu ciheti ilâve etmiştir: “Mezkûr heyeti umumiye, kat’iyyen bir makamı İdarî değildir. Binaenaleyh mevzuu bahis müzakerenin feshi hususu Devlet Şûrasına ait olamaz..., Filvaki bu meselede ademi salâhiyet değil gasbı salâhiyet

ve tasarrufun ademi mevcudiyeti değil butlanı vardı. Fakat kanun ahkâmına riayet ettirmek için Devlet Şûrasına müracaat eden şahsı hususînin hukuku yine mahfuzdur; kanuna mugayeret kabul ve teslim ve ilân edilir ve bu kabîl kararın tesir ve hükmü hiçe indirilir. Kararnamede deniliyor ki: “Salifüzzikir müzakere, hükümsüz ve binaenaleyh müstedi, itfaiye kumpanyası efradından olmak hakkını mütalebe etmekte haklıdır.,, Binnetice Devlet Şûrası, müstediye kumpanyanın yoklama defterine yeniden tescil dilmek üzere Dahiliye Nazırına gönderilmesini emreder.

Bu mesele dolayısıyla hali hazırdaki hukukî içtihadın ruhu anlaşılmış oluyor: Muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla yapılan müracaatin gayesi, gayri kanunî tasarrufları müessir bir tarzda sansüre etmek suretile kanuna riayeti temin etmektir. Şu halde gayri kanuniyet tasarrufun feshine müncer olmıyan ahvalde de bu usule müracaat olunmak icap eder. Şu halde hakkın ne tarafta olduğunu söylemek, kanuna mugayereti ilân etmek ve icabında faal idareye âcil bir davetname göndererek bu tasarrufun hukuku hususiyeyi izrar eden netayicine nihayet verdirmek Devlet Şûrasına aittir. Muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz iddiasıyla müracaat mefhumunun ne derece genişlemiş olduğu görülüyor... (Şûra kararı, 10 Kânunusani 1908.. ilâh)

Ademi Salâhiyetin muhtelif nevileri

Ademi salâhiyet, ya madun bir makamın mafevk bir makamın salâhiyeti sahasına tahti etmesi ile veya bunların birbirlerinin salâhiyetleri sahaslarına tahti etmelerde veyahut silsilei meratibe dahil bir makamın bu silsileye dahil olmıyan ve bilmukabele silsileye dahil olmıyan makamın silsileye dahil olan makamın salâhiyeti sahasına tahti etmesi ve nihayet

idarenin hayatı hususiye sahasına tahti eylemesi ile kendini gösterir.

1 — Madun bir makamın mafevk bir makamın salâhiyeti sahasına tahti etmesi. — meselâ bir nezaret emre ya kararnamesi yerine ikame olunan bir prefektür kararnamesi hali ile bir departman komisyonunun meclisi umumînin salâhiyetlerine tahtisi işte bu kabildendir.

Maamafih madun bir makamın (ve hattâ normal bir surette karar ittihazı salâhiyetinden mahrum bir memurun) bir vekâlet hasebile veya niyabet dolayısıyla harekete geçmeğe salâhiyeti olduğu ahvali hariç tutmak icap eder. Bu halde, ademi salâhiyet nihayet bulur. Fakat bunun için niyabetin kanunen yapılmış ve vekâlete yine kanunen müsaade edilmiş olması lâzımdır. Bu hallerin haricinde muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz vardır. (Laferriere, ilâh)

2 — Mafevk bir makamın madun bir makamın salâhiyetine tahti etmesi. — Karar ittihazı kendisine tâbi madun makamlara ait olan ahvalde mafevk makamın karar ittihaz etmesi bu kabildendir. Bu faraziye de ademi salâhiyetin mevcut olması için mafevk makamın silsilei meratip prensibine istinaden vukubulan bir müracaat dolayisiyle değil resen ittihazı karar etmesi lâzımdır, aksi takdirde mafevk makam salâhiyetlerini tecavüz etmiş değil, o salâhiyetlerini tatbik eylemiş olur.

Bu ademi salâhiyet için misal olarak bir meclisi umumînin, bir departman meclisi yerine ittihazı karar etmesi gösterilebilir. (Şûra kararı, 16 Mayıs 1884).

Fakat mafevk makamın madun makamın yerine kaim olmak salâhiyetini kanunen haiz olduğu ahvali fevkalâdede bittabi ademi salâhiyet mevzuu bahsolamaz. Prefenin kanunen nahiye müdürünün yerine kaim olması hali böyledir. (5 Nisan, 1884 tarihli kanun).

3 — Aynı derecedeki makamlar arasındaki tahtiler.—

Bunlar evvelbeevvel (Ratione loci) ademi salâhiyetlerine müteallik ahvaldır. Bu kabil bir şikâyet üzerine vaki müracaata muttali olan, vaziyet eden Devlet Şûrası, münaziünfih arazinin hududunu tayin etmek salâhiyetine maliktir. (Meselâ bir departmanın hududu, tâ ki bir prefenin kendisine tahsis edilmiş olan arazi dahilinde hüküm verip vermemiş olduğu malûm olsun...)

Keza bir nazırın başka bir nezarete ait bir husus hakkında hüküm ita etmedi de bu kabildendir. (Şûra kararı, 27 Teşrinisani 1981).

4 — Silsilei meratıbe dahil bir makamın bu silsileye dahil olmıyan bir makamın salâhiyetine tahti etmesi ve bilmukabele.. — Meselâ meclisi umumînin prefenin salâhiyetlerine, meclisi beledinin belediye reisinin salâhiyetlerine ve müteakabilen berikilerin ötekilerin salâhiyetlerine tahti etmeleri bu kabildendir. Meselâ belediye meclisinin bilmüzakere belediye reisini badema her türlü alenî din âyinlerini men'e memur etmesinde muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz vardır. Meclisi beledî, zabıtai belediyeye ait bir meselede bir temenni izhar veya bir mütalea serdetmekle iktifa etmiyerek belediye reisine bir emir itasına kıyam edecek olursa, salâhiyeti haricine çıkmış olur. (Şûra kararı, 9 Temmuz 1924)...

5 — İdarenin mülkiyeti hususiyeye tahtisi — Meselâ idare, hali hazırdaki Fransız hukukunun umumî ruhuna göre hukuku hususiye usullerine tâbi olması icap eden bir takım mesaili, hizmeti umumiye usulü ile bir takım İdarî tasarruflar ile halle kıyam etmesi bu kabildendir. Meselâ idare hali hazırdaki hukuk mefhumu mucibince ancak teşebbüsü şahsî ile tatmin edilmesi icap eden kollektif birtakım ihtiyaçları hidematı umumiye tarikiyle tatmine kalkışırsa böyle olur. (Şûra kararı, 6 Mart 1914.. ilâh) işte, ah-

vali fevkalâde haricinde, bir belediyenin bir belediye kasap,, fırın ve eczanesini reji halinde tensik etmesi bu kabildendir. (Gaston Jeze.. ilâh.)

Burada gasbı salâhiyete temas eden bir ademi salâhiyet vardır. Çünkü bu hata ve nakiseye düşen idari makam, yalnız kendi salâhiyetleri haricine çıkmakla kalmaz, aynı zamanda umumiyet itibariyle idarenin salâhiyetleri haricine çıkmış olur.

Menfî ademi salâhiyet

Şimdiye kadar bahsetmiş olduğumuz ahval ile bir makamı İdarînin kendi salâhiyetini bigayrihak reddetmesi halini karıştırmamak icap eder. Müellifler, buna menfî ademi salâhiyet derler ki yerinde bir tâbir değildir, zira bu meselede hüküm vermekten imtina eden makam salâhiyettar olduğu halde buna bigayrihakkın itiraz etmiştir. Burada ademi salâhiyetten ziyade kanunun ihlâlîne bağlanılması icap eden bir muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz vardır: İdare, hüküm vermekten imtina ederek kendi salâhiyetlerinin hudut şümülünü tanımamış ve bu suretle bu salâhiyetleri tanzim eden kanunu ihlâl etmiştir.

İşte Devlet Şûrasının bir kararnamesi (1 Mayıs 1874), Adliye Nazırının Lejyon dönör nişanının bir rütbesini hâmil olan bir şahsa karşı silsilei meratip esasına müstenit her türlü otoriteyi bigayrihakkın kabul etmiyen Adliye Nazırının bir kararını feshetmiştir. Diğer bir kararname (Şûra kararı, 23 Teşrinisani 1883), Guyane valisinin bir kararını tadil ve ıslaha salâhiyettar olmadıklarını beyan eden Bahriye ve Müstemlekât Nazırlarının bu kararlarını feshetmiştir.

II — Şekillerin ihlâli

Hayatı idariyede şekillerin ehemmiyeti.

Umumî idarelere ait salâhiyetleri bu idarelere tefviz eden kanunlar, bu salâhiyetleri ihtiyatsızca vermemişlerdir. Bu kanunlar, vatandaşları keyfî muameleye karşı ve bizzat idareyi iktidar mevkiinin igvaatına ve insanların tedbirsizliklerine karşı himaye etmek istemiştir. Bu sebepten dolayı kanunlar idari tasarrufların birtakım himayekârane muamelât ve merasimle muhat olmasını âmindir.

Mösyö Hauriou, diyor ki: “Şekle ait noksanın ehemmiyetini anlamak için usule ait muamelelerin salâhiyetlerin sureti sarihada tayini ile birlikte, idare salâhiyetinin istimalinde intizam ve itidalin başlıca şartı olduğunu hesaba dahil etmek lâzım gelir. İdare, otomatik bir makamdır, onda daima yekaza halinde bulunan merkezî bir şuur yoktur, bu şuur unsuru yerine birçok muamele ve rasimler kaim olmuştur ki bunlar muamelât usulüne yekdiğerini kontrol eden birtakım ajanlar ithal eder. İşte bu rasimler, yalnız her ajanın salâhiyetini tahdit etmekle kalmaz belki her ajanı diğerkleri marifetile kontrol ettirir, ikmal ettirir. İşte rasime ve muamelelerin ehemmiyeti ve bunlardan zühul etmenin vahameti bundan münbaistir. (Kırtasiyeciliğin aleyhinde pek çok sözler söylenmiştir. Kırtasiyeciliğin buhran zamanda muzır olabilmesi kabildir. Fakat normal zamanda o, bir zarurettir.,,

Şekle ait noksan aynı zamanda hem ademi salâhiyete hem de kanunu ihlâle merbuttur.

İdare, vezaifini eşkâli kanuniye haricinde ifa etmek suretiyle salâhiyetini tecavüz eder. Eşkâli kanuniyenin çizmiş olduğu rasimleri ihmal etmek suretile de kanunu ihlâl etmiş olur.

Muayyen vazifei kanuniyeyi tecavüz, ya emredilmiş olan şekillerden zühul etmekten veya bunları natamam veya yolsuz bir surette icra etmekten inbias eder.

Zühul edilmesi mefsuhiyeti icap eden rasimelerin muhtelif nevileri vardır.

1 — Bazı kararlar, bir heyetin veya bir memurun rey ve mütaleası olmadan ittihaz edilemez. Meselâ prefe, bir belediye meclisinin bilmüzakere ittihaz etmiş olduğu kararı ancak prefektür meclisinde yani bu heyetin rey ve mütaleasını aldıktan sonra feshedebilir. (5 Nisan, 1184 kanunu.. ilâh.)

2 — Bazı efal, ancak halkın da iştirake davet edildiği anketlerden sonra (3 Mayıs 1841 kanunu) veyahut idari tahkikattan ve keşiflerden sonra icra edilebilir. (Dalloz,.. ilâh.)

3 — Bazı mukarrerat, ancak badelihibar yani keyfiyet alâkadarlara haber verildikten veya onlardan izahat alındıktan sonra ittihaz olunur. (5 Nisan 1884 kanunu., ilâh.)

4 — Kanunlar, bazan idari mukarreratın esbabı mucibeli olmasını emreder. Meselâ bir belediye reisinin veya muavininin işten el çektirilmesine veya azline müteallik olan kararlar bu kabildendir. (Aynı kanun..) Esbabı mucibe fıkdanı, tasarrufun mefsuhiyetini mucip olur. (Şûra kararı, 19 Teşrinisani 1914.)

Bu kabil bir rasimenin ifasından zühul edildiği zaman muayyen vazifei kanuniye tecavüz edilmiş olur, filvaki, eşkâli kanuniye dahilinde karar ita etmiyen makam, kendisini kanunun kendisine salâhiyetlerini istimal etmesi için vazetmiş olduğu şerait haricine vazetmiş olur. Bu hususta usulü muhakematı hukukiyenin 1030 uncu maddesindeki

kaide ile 20 Nisan 1810 tarihli kanunun 7 inci maddesinin natık olduğu kaide tatbik edilmez. Bu maddelere nazaran, butlân ve mefsuhiyetin mevcut olabilmesi için buna kanunun katî surette karar vermiş olması lâzımdır. Filvaki, birtakım rasimelerin icrasını emreden İdarî kanunların, birçok ahvalde, müeyyedelerin iraedden zühul etmesi kabilinden olmak üzere bu emirlerin ihlâli tasarrufun butlan ve mefsuhiyetini istilzam etmemiş olsa idi bunlar manasız olurdu. Bütün rasimelerin esas olduğu farzolunur. Ve bunların herhangi birinden zühul edilmesi müstelzimi cezadır. Fakat rasimeden zühul edilmiyerek yalnız rasimenin yolsuz olarak yapılmış olması hali böyle olmadığını ileride göreceğiz.

İnzibatî takibatta dosyanın evvelce tebliğ edilmemesinden mütevellit şekil noksanı.

Hukukî içtihad bu fesih sebebinin sık sık yapmış olduğu tatbikatından beri, 22 nisan 1905 tarihli kanunun 65 inci maddesidir. Bu madde ahkâmı mucibince “Askerî ve mülkî bütün memurlar, umumî idarelerdeki bütün memurin ve müstahtemin, gerek inzibatî bir tedbirin tatbikinden veya resen nakledilmeden ve yahut kıdem itibarile kazanmış oldukları terfilerinin tehirinden evvel dosyalarını teşkil eden, bütün notların, evrakın ve sair vesaikin kendilerine tevdi edilmesine hakları vardır.,,

Devlet Şûrası, 'bu kanunî hükmü bilhassa hiçbir memurun kendisine karşı tatbiki mutasavver müeyyidenin esbabı mucibesinde haberdar edilmeksizin ve bu suretle müdafaasına ait delâili irae etmesine meydan vermeksizin inzibatî bir cezaya çarpılmasına mâni olmak gayesini takip eder suretinde tefsir etmektedir. Şu halde alâkadar memur namına bir dosya mevcut olmasa bile idare kendisine hiç ol-

mazsa hakkındaki ithamı bildirmek mecburiyetindedir aksi takdirde idari karar batıldır. (Şûra kararı, 16 şubat 1912 ilh) Bu, tensik edilmiş hakikî bir inzibatî davadır.

Dosyanın mütekaddimen tebliğ edilmemesi, inzibatî kararı muayyen kanunî vazifeyi tecavüz iddiasile şaibedar eder. Maamafih şu ciheti tasrih etmek lâzımdır: Bir memur kendisi hakkında tatbik edilecek cezadan haberdar etmeksizin ve müdafaasını ihzar etmesine meydan vermeksizin bir cezaya çarpılacak olur ise Devlet Şûrası bu kararı fesheder ve fakat alâkadara malûmat îta etmez. (Şûra kararı, 22 mayıs 1908 ilh)

Fakat idare bir memura hakkında inzibatî bir ceza tatbik edileceğini evvelden haber verdiği zaman Devlet Şûrası, bu ihtarin memuru dosyasının kendisine tebliğini talep etmek mevkiine vazetmiş olduğuna karar verir. Eğer memur, bu husustaki hakkını istimal etmiyecek olur İse — ki esasen bu hakkı kullanması için kâfi mühlete maliktir.— inzibatî tedbiri ilga ettirmek için dosyasının tevdi edilmemiş olması ile ihticaç edemez. (Şûra kararı, 25 haziran 1909.)

Esasen bu neticenin hasıl olması için idarenin memura inzibatî bir takibe maruz olduğunu evvelden haber vermesi iktiza eder. Bu tedbirin gayesi ne olduğu kendisine gösterilmeksizin sırf izahat vermeğe davet edilmesi kâfi değildir. (Şûra kararı, 29 temmuz 1910)

Cür'eti dikkate şayan olan bir kararı ile Devlet Şûrası, azil kararının memurların grevi yüzünden ittihaz edilmiş olması halini istisna etmiştir. Hiç şüphesiz Devlet Şûrası, bu istisnayı yaparken şöyle düşünmüştür: Memurlar, vazifelerini terk için ittifak etmek ve bu suretle vasfı barizi devam olan bir âmme hizmetini inkıtâa uğratmak suretile kanunun kendilerine bahşetmiş olduğu vaziyetin haricine

çıkmiş olur ve binaenaleyh bu vaziyet dolayisile mevcut olan teminata hakları kalmaz. (Şûra kararı, 7 ağustos 1907 ilh)

Dosya, memura tamamen tevdi olunur. Tebliğ, natamam olduğu takdirde Şûra, ittihaz kılınmış olan inzibatî kararı fesheder. (Şûra 'kararı, 28 kânunusani 1910) Hatta idare tebliğ edilmemiş olan evrakın ziyaa uğramış olduğu-1, nu iddia etse bile ancak bu evrakı tekrar vücuda getirmek kendisi için gayrimümkün olmamak gerektir. (Şûra kararı, 4 nisan 1914 .. ilh) Devlet Şûrasının idarelerin kendileri için sıkıcı veya icrası müşkül olan bir takım kanunî ahkâmı kale almamalarına mâni olmak için nasıl bir himmet ve gayret sarfetmekte olduğu bu suretle anlaşılıyor.

Rasimelerin ifasında irtikâp olunan yolsuzluklar.

Kanunun talep etmekte olduğu bütün rasimler ifa edildiği halde bunların icrasında irtikâp olunan yolsuzluklar kararın butlan ve mefsuhiyetini icap eder mi? Umumiyet itibarile, yolsuzluk, zühulü tam gibi tasarrufun sıhhî şartlarını ihlâl eder. Bu kaideye inzibatî hususatta son derecede şiddetle riayet olunur: Bunda yalnız zabıt veya memurun vaziyeti değil, aynı zamanda şerefi de mevzuubahistir. Riayet edilmesi emredilmiş olan şekillere hiçbir vesile ve bahane ile tesirleri tahfif ve yerlerine mefruz muadilleri ikame edilemeyecek olan kıymetli teminatlardır.

Meselâ bir zabitin tahkikat komisyonuna sevk edilmesinin esbabı mucibesi bir şikâyetdir ve miralây bu şikâyeti hususî bir rapor ile liva cenerale göndermiştir. Ceneral, gerek şikâyeti ve gerek raporu hiçbir mütalea ilâve etmeksizin vize etmek mecburiyetindedir. (29 haziran, 1878). Şayet ceneral bir mütalea dermeyer edecek olur ise bu yol-

suzluk, şikâyet dolayisile askerî nisbetin kafım natık olarak verilecek kararın butlanını istilzam eder. (Şûra kararı, 3 ağustos 1900).

Müsabaka ile memur tayini meselesinde de böyledir. Namzetlerin müşterek zamanı olan jürinin teşkilinde yapılacak en ufak bir yolsuzluk tayini ifsat eder. (Şûra kararı, 22 temmuz 1910)

Fakat bu mevat haricinde Devlet Şûrası, esasî rasimelerle tâli denilebilecek rasimler arasında bir fark gözetir. Eğer tâli rasimelerin ifasındaki yolsuzluk pek az ehemmiyete şayan olup hiçbir hakkı ihlâl ve hiçbir menfaati izrar etmemiş ise Devlet Şûrası, kararı feshetmekten imtina eder. Meselâ de Commodo ve incommodo bir ankete müteallik mühletler biraz kısaltılmış olduğu takdirde şayet fi'len bütün protestolar yapılmış ve bütün alâkadarlar dinlenilmiş ise Devlet Şûrası, kararı fesih cihetine gitmez. (Şûra kararı, 18 temmuz 1884).

— Arkası var —

. Çeviren:

İbrahim Âli Erberk